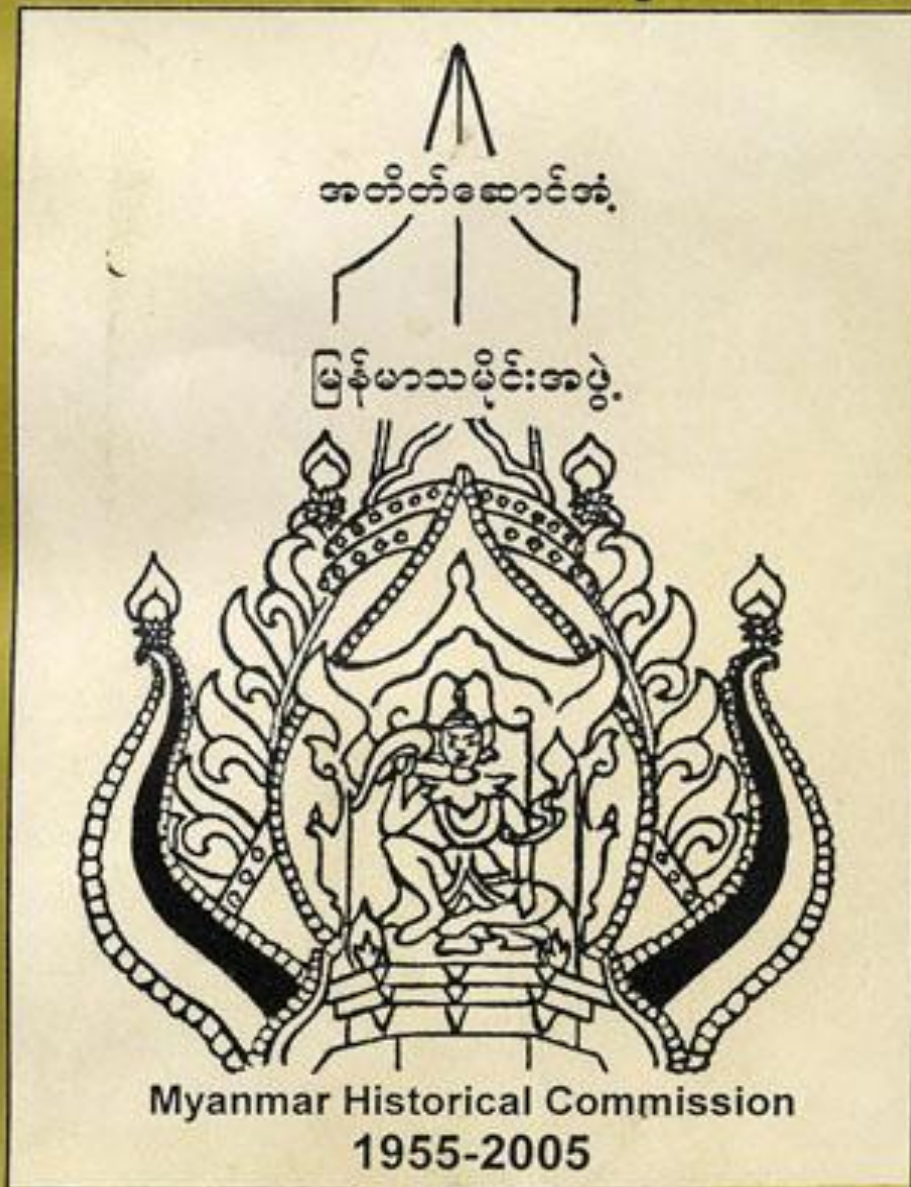

ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော်အစိုးရ
ပညာရေးဝန်ကြီးဌာန

မြန်မာ့သမိုင်း-မြေပုံများ

သန်းထွန်း
မြန်မာသမိုင်းအဖွဲ့ဝင်

မြန်မာ့သမိုင်းမြေပုံ

အချိုး

ရှေးရှေးအခါက ရေပြင်နဲ့ မြေပြင်ကို နှိုင်းစာတဲ့အခါ ရေပြင်က များတယ်လို့ ဘူမိဗေဒပညာဆိုင်ရာ မိတ်ဆွေတွေက ပြောပြလေ့ရှိပါတယ်။ ဒါနဲ့ သတို့ကပဲ အရင် အနှစ်သန်း (၆၀၀) လောက်က စပြီး ကနေ့ မြန်မာဒေသဆိုင်ရာ ရေနဲ့ မြေ အနေအထားကို ခေတ်အပိုင်းအခြားနဲ့ သိသာထင်ရှားအောင် ပြောပြ ကြပါတယ်။ ဆရာ ဘသန်းဟက်က သမိုင်းဌာနမှာ လာရောက်ပြီး မြန်မာ့နယ်ပယ်တွေရဲ့ ဘူမိဗေဒ အခြေခံဆိုပြီး ဟောပြောပို့ချဘူးပါတယ်။ တက္ကသိုလ် ပညာပဒေသာမှာ ဦးသိန်းရေးတဲ့ စာတမ်းတွေက မြေပုံတွေကို တဆင့်ကူးယူပြီး ဒီစာအုပ်မှာ အသုံးပြုလိုက်ပါတယ်။

- (၁) အရင် အနှစ်သန်း (၅၇၀) မှာ ဖီမော်၊ ဂေါ်လန်၊ ကန်ဖန်နဲ့ ကျိုင်းတုံ ဝန်းကျင်မှာပဲ မြေပေါ်သေးတယ်ဆိုရင် ယုံကြည်လား။ မယုံချင်လဲ ယုံရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။
- (၂) နောက်နှစ်သန်း (၄၃၅) လောက် ရောက်တဲ့အခါ ယခုပင်းတယနားမှာ ကုန်းမြေနဲ့စပြီး ပေါ်လာပါတယ်။
- (၃) အရင်အနှစ်သန်း (၂၀၀) ကျော်လောက် ရောက်ခါမှ တနင်္သာရီ ကမ်းရိုးတန်းရှိလာပါတယ်။
- (၄) အရင်အနှစ်သန်း (၂၀) ကျော်က ရွှေဘို၊ ကသာ ဒေသဟာ မြစ်ဝကျွန်းပေါ် ဖြစ်ပါတယ်။
- (၅) အရင်အနှစ် (၅) သန်းမှာ ဟင်္သာတက မြစ်ဝကျွန်းပေါ် ဖြစ်လာပါပြီ။

လူတွေကလည်း လက်နက်အဖြစ် ကျောက်ခဲကိုပဲ သုံးစွဲတယ်။ ပထမတော့ ကျောက်ခဲအတိုင်း သုံးကြရာက လိုသလိုဖွဲ့ပြီး ခုတ်ဖို့၊ ခြစ်ဖို့၊ စင်းဖို့၊ အသွားကျအောင် နဲ့နဲ့ ပြုပြင်ယူကြပါတယ်။ ပထမတော့ လူရိုင်းတွေ (Savages)၊ နောက် လူကြမ်းတွေ (Barbarians)လို့ ခေါ်နိုင်တဲ့အခါမှာ ပြည်၊ မကွေး၊ မြင်းခြံ၊ တောင်သမန်၊ မြစ်ကြီးနားက လူတွေဟာ လူကြမ်းတွေဖြစ်ပါတယ်။ တောင်ဘက်မှာ သပေါလိပ်၊ ကြိမ်ချောင်းက လူတွေဟာ လူကြမ်းစာရင်းမှာ ပါပါတယ်။ ဆည်ရေသောက် စပါးစိုက်တဲ့ လယ်တွေကို ကျောက်ဆည်နယ်၊ မင်းဘူးနယ်တွေမှာ စိုက်တတ်လာပါတယ်။ ဘာလူမျိုး တွေလဲလို့ မေးရင် ဘယ်လို အတိအကျ ပြောတတ်မှာလဲ။ အခု မြန်မာနိုင်ငံတွင်းဆိုပေမယ့် ပျူ၊ မွန်နဲ့ ထိုင်း (ရှမ်း) တွေလဲ ဖြစ်နိုင်စရာ ရှိတယ်။ အခုလို အတိအကျ မပြောနိုင်လို့ ဒါတော့ဖြစ်ကောင်းရဲ့ဆိုပြီး ဝါးတားတား ပြောရတဲ့ ကာလက သိပ်ကြာပါတယ်။

ဂေါတမမြတ်စွာဘုရား ကြွလာပြီး ဗျာဒိတ်ပေးသွားတယ်ဆိုတဲ့ ပုံပြင်တွေ အများကြီးရှိနေပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ မြတ်စွာဘုရား မြန်မာနိုင်ငံကို ကြွလာတယ်ဆိုတဲ့ စကားကစပြီး ဟုတ်ပါ့မလားလို့ မေးနေရပါတယ်။ မင်းမသိ ဗြဟ္မဒတ်၊ ပြည်မသိ ဗာရာဏသီဆိုသလို လုပ်ရင်လဲ မြန်မာနိုင်ငံသမိုင်းမဟုတ်ပဲ အိန္ဒိယ သမိုင်းဖြစ်သွားမယ်။ ဒီလိုလဲ အဖြစ်မခံချင်ပါ။ စေတီတဆူတွေရင် တည်ဆောက်သူ အာသောက (သို့မဟုတ်) မဏိစည်သူလို့ အပြောများတယ်။ အာသောက က ခရစ်မပေါ်မီ နှစ် နှစ်ရာကျော်က စည်သူမင်းက ခရစ်နှစ် တဆယ့်တရာစုအတွင်းက ဖြစ်ပါတယ်။ ကွာဟလွန်း အားကြီးတယ်။ ဒီလို ဖြစ်နေရဒါ ဘာကြောင့်လဲလို့ မေးရင် မသိဘူးလို့ ဝန်မခံချင်ဘဲ မှန်းဆပြောနေကြလို့ ဖြစ်ပါတယ်။ စာနဲ့ရေးပြီး မှတ်တမ်း မရှိတဲ့အခါ မြေထဲသမိုင်း (Archaeology)ကို အားကိုးရပါတယ်။ မြေထဲ သမိုင်းဆရာတွေက တူးဖော်မပေးသေးတဲ့အတွက် စောင့်ရပါတယ်လို့ ဖြေကြရပါတယ်။ အခုလို အကျိုး အကြောင်းတွေ စီကာစဉ်ကာ ရေးကြည့်လိုက်တဲ့အခါကြာမှ လေးလေးနက်နက် မလုပ်ကြဒါတွေ မဖုံးသာမဖိသာ ပေါ်လာပါတယ်။ တဖက်က ကြည့်ပြန်ရင်လဲ တူးဖော်ရေးက လွယ်တဲ့ကိစ္စမဟုတ်ပါ။

- (၁) ငွေ အများကြီးလို့တယ်။
- (၂) ရောင်းဝယ်ရေးမှာလို အကျိုးအမြတ် တွက်မရပါ။
- (၃) မသိသေးသည်ကို သိရခြင်းဟာ အကြီးဆုံးအမြတ်လို့ ယူဆနိုင်ပါမှ နဲ့နဲ့ စိတ်ဖြေလို့ ရနိုင်ပါတယ်။
- (၄) တွေ့သမျှကို အကျိုးအကြောင်း ဖော်ထုတ်ဘို့ ဓါတ်ခွဲခန်း ကောင်းကောင်း မရှိသေးပါ။
- (၅) ခေါင်းဆောင်ပြီး တူးမယ့်လူ သိပ်ရှားတယ်။
- (၆) တွေ့သမျှ မှတ်တမ်းယူရမယ်။ လေ့လာသူများ လက်တွင်းကို သတင်းမှန်မှန် ပေးနိုင်ရမယ်။ အဲဒါကိုလဲ အလေး အနက်ထားပြီး မလုပ်ပါ။
- (၇) အားကိုးလောက်တဲ့ အစီရင်ခံစာတွေကို မှန်မှန် ပုံနှိပ် ဖြန့်ဝေနိုင်ရမယ်။ (တချို့ အစီရင်ခံစာက ရုံးက စာတွဲထဲမှာပဲ ရှိတယ်။ အပြင်ကို ထွက်မလာပါ။)

ဒါမျိုး မဖြစ်သင့်ပါ။ အစီရင်ခံစာ ဖြန့်ဝေရေး အင်မတန် အားနည်းနေပါတယ်။ ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေတာနဲ့ ပတ်သက်တဲ့ သဘောထားတွေကို ပြင်သင့်ပါတယ်။

မကြာခင်က ကျွန်တော့်ကို ကူညီမယ့်လူပေါ်လို့ ရာဇဓိရာဇ် မင်းခေါင်တို့ခေတ် (ခရစ်နှစ် ၁၅၀၀ ဝန်းကျင်) အိမ်မဲ နယ်ထဲမှာ နောင်ရိုးကို သွားရှာတယ်။ ညီရိုးနားမှာ ရှိကောင်းရဲ့လို့လဲ သရော်မိပါတယ်။ မွန်ဘုရင် သုရှင်တကာရွတ်ပိက နောင်ရိုးမှာ စစ်ရှုံးတော့ ငဝန်မြစ်အတိုင်းဆန်တက်ပြီး ခရစ်နှစ် (၁၄၃၇) မှာ အင်္ဂပူမှာ ကွယ်လွန်ပါတယ်။ ရှမ်း၊ မွန်၊ မြန်မာ၊ ရခိုင် ပတ်ခြာလှည့်ပြီး တိုက်ခိုက်ကြတဲ့အခါ နှစ်တရာစစ်လို့ ခေါ်မယ်ဆိုတောင် ဖြစ်နိုင်ပါတယ်။

ခရစ်နှစ် ၁၆၀၀ ဝန်းကျင်မှာ (၁) မဟာနာဂရတိုင်း၊ (၂) စိန်တိုင်း၊ (၃) ခေမာဝရတိုင်း၊ (၄) ကမ္ဘောဇတိုင်း၊ (၅) ကြိုင်းရုံ တိုင်း၊ (၆) အာယုဒယတိုင်း၊ (၇) သုနာပရုံတိုင်း၊ (၈) ကမ္ဘဒီပတိုင်း၊ (၉) ရာမညတိုင်းလို့ တိုင်း (၉) တိုင်း ပိုင်းခြားထား တာကို တွေ့ရပါတယ်။ အဲဒီတိုင်းတွေထဲမှာ မြန်မာတွေက အရှေ့ မိုင်းတိမ်၊ တောင် မြေထဲ၊ အနောက် ကန္နီ၊ မြောက် မိုးကောင်းရွာဝန်း အပိုင်းအတွင်းမှာ နေကြတယ်။ ဆိုလိုတာက အဲဒီတိုင်းအတွင်းမှာပဲ မြန်မာ တိုင်းရင်းသားတွေ နေထိုင်ခဲ့ကြပါတယ်။

ခရစ်နှစ် (၁၇) ရာစုနှစ်များက စစ်သုံးပန်းတွေကို နေရာချထားတဲ့နေရာတွေက အရှေ့ စဉ့်ကူး၊ တောင် ရေစကြို၊ အနောက် ချင်းတွင်းမြစ်၊ ဗမာ့က တကောင်းလို့ အပြောရှိပါတယ်။ သို့တွေဟာ ခရစ်သာသနာဝင်နဲ့ အစ္စလာမ် သာသနာဝင်တွေ များတယ်။ ခရစ်သာသနာဝင်တွေက မြန်မာနဲ့ရောပြီး ပျောက်သလောက်ဖြစ်သွားတယ်။ မူဆလင်က မရောပါ။ အခုထိ အများကြီး ရှိနေပါတယ်။ ဒါလဲ အံ့ဩစရာ အချက်တခု ဖြစ်နေပါတယ်။ တရုတ်က လာရောက် နောက်ယှက်သည့်အခါ ပုဂံနဲ့ကျိုင်းရုံအတွင်းပါ ရန်သူကို အမြဲကြောက်ရွံ့နေရတဲ့ ဒေသဝန်းကျင် ဖြစ်လာပါတယ်။

တိုင်း (၁၀) တိုင်း ခွဲထားပုံက စိတ်ဝင်စားစရာ ဖြစ်ပါတယ်။

- (၁) သုနာပရန္တ - စကု၊ စလင်း၊ လယ်ကိုင်း၊ ဖေါင်လင်း၊ ကလေး၊ သောင်သွတ်
- (၂) တမ္ဘဒီပ - ပုဂံ၊ အဝ၊ ပင်းရ၊ မြင်စိုင်း
- (၃) ကမ္ဘောဇ - သီပေါ၊ ညောင်ရွှေ၊ မိုးနဲ

- (၄) ဇိန့် - ဝမ်း၊ ခွေလံမ်၊ စန္ဒာ
- (၅) သီရိခေတ္တရာမ - သရေခေတ္တရာ၊ ဥဒေတရစ်၊ ပန်းတောင်း
- (၆) ဇေယဝဇန - ကေတုမတီ၊ ဇေယဝတီ
- (၇) ရာမည - ဟံသာဝတီ၊ ဒဂုံ၊ ကုသိမ်၊ ရောင်မြ၊ ဣတ္ထိမ
- (၈) ခေမာဝရ - ကျိုင်းတုံမ
- (၉) ဟိရိပုဇ္ဇ - ဇင်းမယ်၊ ကျိုင်းသဉ်
- (၁၀) မဟာနာဂရ - ကျိုင်းရုံမ၊ မိုင်းစဉ်

ခရစ်နှစ် (၁၈) ရာစုနှစ်၏ ထက်ဝက်တွင် ပေါ်ပေါက်လာသော အလောင်းမင်းတရား၏ စစ်ရေးတို့မှာ ရှစ်နှစ်အတွင်း များပြားလှသဖြင့် မြေပုံများ ခွဲ၍ ဖော်ပြရပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ၏ တိုင်းခွဲပုံမှာလည်း များစွာ စိတ်ဝင်စားဖွယ် ဖြစ်၍လာပါသည်။

- (၁) လဝပြည် (အရှေ့ရှမ်းအလယ်ပိုင်း)
- (၂) ခေမာဝရတိုင်း (သံလွင်မြစ်ညာပိုင်း အနောက်ခြမ်း)
- (၃) ဟိရိပုဇ္ဇတိုင်း (သံလွင်မြစ်အလယ်ပိုင်း အရှေ့ခြမ်း)
- (၄) အာဠာတိုင်း (ဗန်းမော်၊ မြစ်ကြီးနား၊ ပူတာအို)
- (၅) စိန့်တိုင်း (ရွှေလီမြစ်ဝှမ်း)
- (၆) မဟိသကတိုင်း (ရွှေလီမြစ် တောင်ဖက်၊ ကျောက်မဲ၊ မန္တလေးအထိ)
- (၇) ကမ္ဘောဇတိုင်း (အရှေ့ကုန်းမြင့်၏ အနောက်ဘက်တောင်စောင်း)
- (၈) ဇေယဝဇန (စစ်တောင်းမြစ်ညာ)
- (၉) သုနာပရန္တတိုင်း (ဧရာဝတီအနောက်ကမ်း၊ သရက်အထိ၊ မူးမြစ်ဝှမ်း၊ ချင်းတွင်းမြစ်ဝှမ်း)
- (၁၀) နာဂသျှန္တရတိုင်း (နာဂတို့ဒေသ) မိဇိုရမ် (Mizoram)
- (၁၁) ယက္ခပူရတိုင်း (ရခိုင်)
- (၁၂) ရာမညတိုင်း (မွန်)

အခုပြောတဲ့ တိုင်း (၁၂)တိုင်းကို ပြတဲ့မြေပုံကို ဗြိတိသျှဘားမား ပုံနှိပ်တိုက်က (၁၉၂၄) မှာ နံရံဆွဲ မြေပုံကားချပ်ကြီး အဖြစ်နဲ့ ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေပါတယ်။ ကျောင်းသုံးပုံနှိပ်ထုတ်ဝေခြင်း ဖြစ်မယ်လို့ ထင်ပါတယ်။

မြန်မာ နာမည်မသုံးပဲ ခမ်းနားတင့်တယ်အောင် ပါဠိနာမည်တွေ ပေးထားပေးမယ့် လူသုံးများတာကတော့ ရှမ်း၊ တလိုင်း၊ ကရင်၊ ဗမာဆိုတဲ့ နာမည်တွေပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ ငယ်သူငယ်ချင်း ဖိုးခွေးကို ကြီးလာကြတဲ့အခါ ကိုဘုန်းကျော်လို့ ပြင်ပြီး မခေါ်ချင်သလို တလိုင်းတို့ တလုတ်တို့ကိုလဲ ပြင်ပြီး မခေါ်ချင်တော့ပါ။ ဥပမာ အလုပ်ခွင်မှာ အသက်ငယ်ထားပေးမယ့် သေတဲ့အခါ အသက်မှန်ရေးကြတယ်။ ဒီလိုပဲ ဟဲ့ကုလားကို ဦးမာမွတ်လို့ မပြင်ချင်ပါ။ သူတို့ကလဲ ကျွန်တော်တို့ကို ဟဲ့ဗမာလို့ တကြိမ်တခါမှ မခေါ်ပါ။ ငါတို့က ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်ဖြစ်တယ်။ သူတို့က ခရစ်ယာန်လို့ မခွဲခြားပါ။ မွတ်ဆလင်ကလဲ ကျွန်တော်တို့ကို ဂရုတစိုက် အရေးထားပြီး ဆက်ဆံတာမျိုး မရှိပါ။ ယုံကြည်မှု သည်းခံရေး (Religious Toleration)ကို အဲဒီအခါကပဲ ကျွန်တော်တို့ ကျင့်သားရပြီး နားလည်ပြီးသား ဖြစ်ခဲ့ပြီလို့ ထင်ရပါ တယ်။ ယုံကြည်မှုနဲ့ ပတ်သက်ပြီး ကိုယ်က အနိုင်ရအောင် အလှအယက် မပြောသင့်ဘူးလို့ နားလည်ပြီးသား ဖြစ်ခဲ့ တယ်လို့ ဆိုလိုပါတယ်။ ကောလိပ်ကျောင်းကိုရောက်ပြီး သမိုင်းဘာသာကိုစပြီးသင်တဲ့အခါ ယုံကြည်မှုစစ် (Religious Wars) ကြောင့် ဥရောပမှာ ဘယ်အထိ ဒုက္ခရောက်ကြရတယ်။ အနောက်အာရှမှာ ဘယ်အထိ ဒုက္ခရောက်ခဲ့ကြတယ် ဆိုတာတွေကို ကောင်းကောင်းကြီး သိရှိ နားလည်လာပါတယ်။ ယုံကြည်မှုစစ် (Religious Wars) ပြီးတော့ နယ်မြေလုစစ် (Expansionism) ပြီးတော့ စီးပွားရေးစစ် (Mercantilism) တွေ ဆက်ခါ ဆက်ခါ တွေ့ကြုံပြီးမှ ငြိမ်းချမ်းရေးစစ် (Fightings or Peace) က တွေ့ရပြန်ပါတယ်။ ငြိမ်းချမ်းရေးရဘို့ စစ်တိုက်ရတယ်လို့တောင် ပြောကြပါသေးတယ်။ ဒါပေမဲ့ စစ်ဟာ စစ်ပါပဲ။ ဘယ်လို အကျိုးအမြတ်တွေ ရတယ်ဆိုပေးမယ့် လူတွေရဲ့ အသက်နဲ့ ရင်းနှီးရတာဖြစ်လို့ အကြီးအကျယ် ဝမ်းသာအားရ ထောက်ခံသင့်လှတယ်လို့ မပြောနိုင်ပါ။ ကျွန်တော်တို့ ပြောနေကျစကားအတိုင်း ပြောရရင် အနိဋ္ဌာရုံတွေရင်လဲ နောက်ထပ် ဒါမျိုးမတွေ့အောင် ရှောင်ရှားနိုင်ရန်၊ ဣဋ္ဌာရုံတွေရင်လဲ ဒါမျိုးထပ်ပြန်တလဲလဲ ရရှိနိုင်အောင် ကြိုးစားကြဖို့ တိုက်တွန်းခွင့် ရပါတယ်။

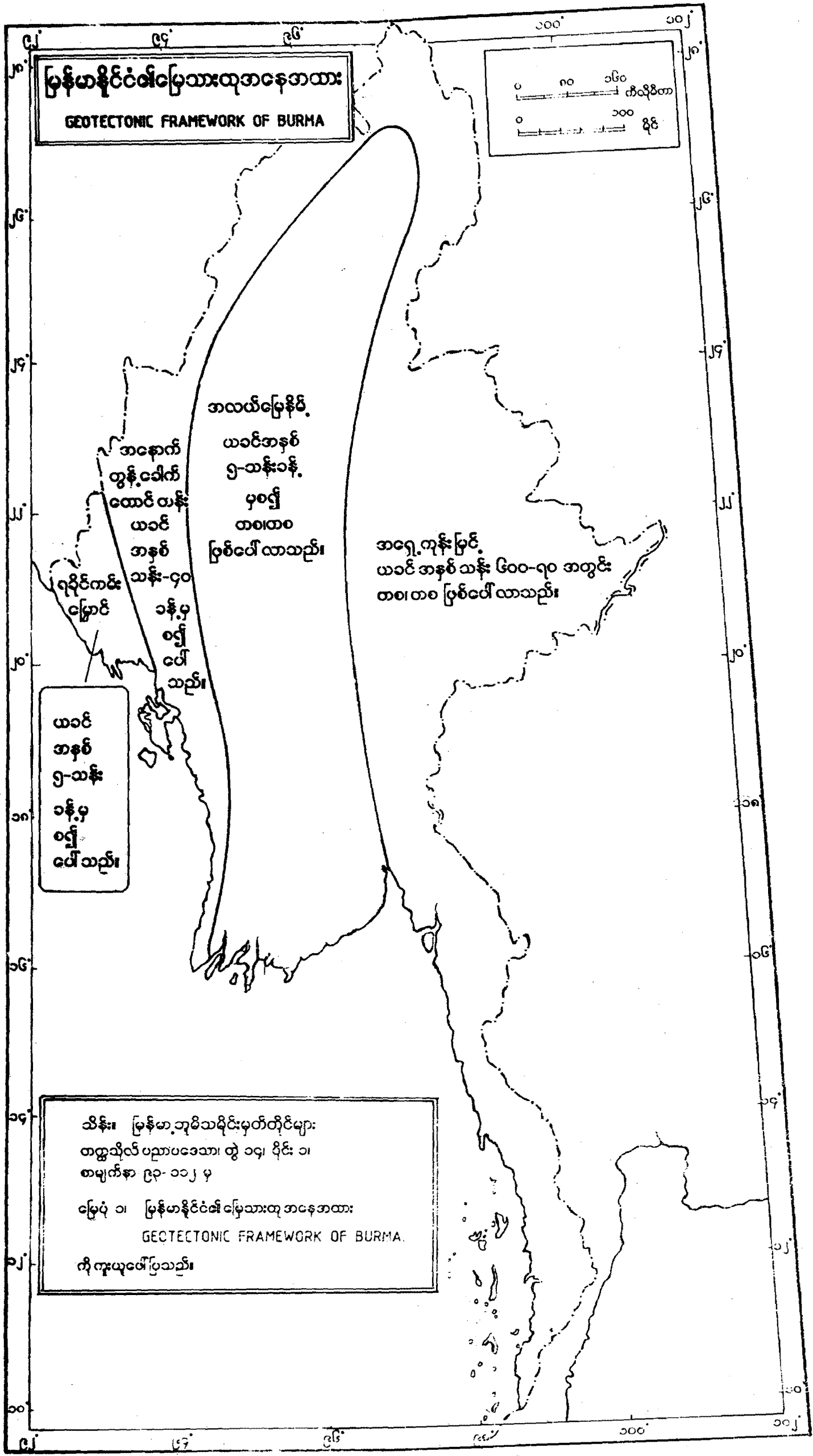
သမိုင်းမြေပုံတိုင်းဟာ တိုင်းပြည်၊ လူမျိုး ဓလေ့ထုံးစံတွေကို အမြဲပြသနေတဲ့အတွက် ဘယ်လုပ်ငန်းမျိုးမဆို အရုံး မပေါ်အောင် သတိပေးလျက် အောင်မြင်မှုရနိုင်ဖို့ မျက်ခြေမပြတ် ဆက်လက်ကြိုးစားဖို့ နှိုးဆော်လျက်ရှိပါတယ်။ နိုင်ငံ တခုရဲ့ တိုးတက်ရေးအစဉ်ကို ပြသနေတဲ့ သမိုင်းမှတ်တိုင်များ ဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီ မှတ်တိုင်တွေကို အလေးဂရုပြုပြီး လေ့လာနိုင်မယ်ဆိုရင် အကျိုးကျေးဇူး ဖြစ်ထွန်းဖို့ပဲ ရှိပါတယ်။

သမိုင်းမြေပုံတွေကို နိုင်ငံရေး၊ လူမှုရေး၊ စီးပွားရေးနဲ့ ဓလေ့များကိုပါ တတ်နိုင်သလောက် အလွယ်တကူ မြင်နိုင်အောင် ရေးဆွဲထားတာဖြစ်လို့ တိုင်းပြည် တခုရဲ့ ကြီးပွားတိုးတက်မှုကို ရရှိအောင် ဆောင်ရွက်ကြရာမှာ အရေးပါသော အကြံပေးလမ်းညွှန်များဟူ၍ အားကိုးနိုင်ဖွယ်ရှိပါသည်။ ရုပ်ပုံ၊ မြေပုံတွေကို (ကိုယ်တိုင်ကူး၊ သူတပါးကူး ရနိုင်သ လောက်) စုဆောင်းထားသည်ကို တခုစီ အနည်းငယ် ရှင်းလင်းတင်ပြပါမယ်။

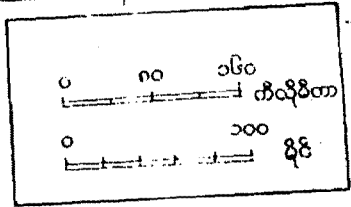
သန်းထွန်း

မာတိကာ

- ၁။ မြန်မာနိုင်ငံ၏ မြေသားထု အနေအထား
- ၂။ သက်ဦးကပ်ရှေ့ပိုင်း မြန်မာနိုင်ငံ
- ၃။ ဆိုင်လူရီယန်ယုဂ်အတွင်း မြန်မာနိုင်ငံ
- ၄။ ပါမီယန်ယုဂ်အတွင်း မြန်မာနိုင်ငံ
- ၅။ ဂျူရာဆစ်ယုဂ်အတွင်း မြန်မာနိုင်ငံ
- ၆။ မိုင်အိုဆင်း အဏုယုဂ်အတွင်း မြန်မာနိုင်ငံ
- ၇။ ပလိုင်းအိုဆင်းအဏုယုဂ်အတွင်း မြန်မာနိုင်ငံ
- ၈။ ကျောက်ခေတ်သစ်နှင့် ကျောက်ခေတ်ဟောင်းဒေသများ
- ၉။ မြန်မာနိုင်ငံ ကျောက်ခေတ်လူနေအရပ်များ
- ၁၀။ အင်ဒိုချိုင်းနားမှ ကျောက်ခေတ်နေရာဟောင်းသုံးခု
- ၁၁။ အနဝတ္တအိုင်က စီးထွက်လာသည့် မြစ်ကြီးလေးစင်း (စိတ်မှန်း)
- ၁၂။ မဇ္ဈိမဒေသနယ်ပုံ
- ၁၃။ ဗုဒ္ဓနှစ် ၂၀၀ ကျော်မှ ၂၀၀၀ အတွင်း ဗုဒ္ဓသာသနာ ပျံ့နှံ့ တည်ရှိခဲ့ဖူးရာ အရိယ (ဇယု) ဗုဒ္ဓသာသနိက မြေပုံ
- ၁၄။ ဗုဒ္ဓသာသနိက မြေပုံ
- ၁၅။ သီဟိုကျွန်းမြေပုံ
- ၁၆။ ကျင်ချို-ရွှေလီမြစ်ညာနေ ပလောင်၊ ရအန်၊ လဝ၊ ချို-အန်-ကန်စုတိုက်နေ မြန်မာနှင့် ပန်ယွန်မန်-ဆီချမ် ဝန်းကျင်နေ ထိုင်း တရုတ်တို့၏ မူလဒေသများ
- ၁၇။ ဝိဿဏိုး မြို့ဟောင်းမြေပုံ
- ၁၈။ ဟန်လင်းမြို့
- ၁၉။ ဂြိုဟေ့ကြွမြို့
- ၂၀။ မြန်မာအစ၊ ခေတ်ဟောင်းမြေပုံ
- ၂၁။ ခရစ်နှစ်ကိုးရာစုနှစ် မြန်မာတို့၏ မူလအခြေစိုက်ဒေသများ
- ၂၂။ မြေပုံဘုရားတွေ့ရှိရာအရပ်
- ၂၃။ ပုဂံနယ်တိုက် ရှေးဟောင်းအဆောက်အဦများ မြေပုံ
- ၂၄။ အာမနာ(မင်းနန်သူ)ရှိ အေဒီ၁၂၃၃ခုတည် အနန္တသူ ကျောင်းတိုက်ပုံစံ
- ၂၅။ ချင်းတွင်းမြစ် အနောက်ဘက်ကမ်း ယောနယ်
- ၂၆။ ချင်းတွင်းမြစ် အနောက်ကမ်း ရွှေတန်ကြည်တောင်ရိုးအတွင်း ယမားချောင်းနှစ်ချောင်းကြား ဗန်ကျီဆယ်တိုက် တည်နေရာ
- ၂၇။ ကျိုင်းတုံ သုံးဆယ်နှစ်မြို့
- ၂၈။ မဒမ (သုံးဆယ်နှစ်မြို့)
- ၂၉။ ကိုးရမ်းပြည် (ယူလ် ၁၈၅၈ကို မှီးသည်)
- ၃၀။ ရှမ်း ကိုးဆယ်ကိုးနယ် (၁၈၆၆)
- ၃၁။ ၁၁၀၃-၀၄၊ အဝ ဟံသာဝတီ စစ်ပွဲ ပုံကြမ်း
- ၃၂။ ရာဇဓိရာဇ်၏စစ်ရေး ၁၃၆၄-၁၄၀၆
- ၃၃။ ရာဇဓိရာဇ်၏စစ်ရေး ၁၄၀၇-၁၄၂၁
- ၃၄။ တပင်ရွှေထီးစစ်ရေး ၁၅၃၁-၅၀
- ၃၅။ နောင်ရိုးတည်နေရာ မှန်းဆချက်
- ၃၆။ ဟံသာဝတီဆင်ဖြူရှင် စစ်ရေး ၁၅၅၀-၈၀
- ၃၇။ ဟံသာဝတီ ဆင်ဖြူရှင် နိုင်ငံ တိုင်း၊ ပြည်၊ မြို့၊ ရွာများ
- ၃၈။ ညောင်ရမ်းမင်း၏ စစ်ရေး ၁၅၆၇-၁၆၀၆
- ၃၉။ အနောက်ဘက်လွန်မင်း၏ စစ်ရေး အောက်တိုဘာလ ၁၆၀၇-၁၆၂၃
- ၄၀။ သာလွန်မင်းနိုင်ငံဆက်ထိန်းပုံ
- ၄၁။ ပင်းတလဲမင်း-တရုတ်အရေးတော်ပုံ ၁၆၄၉-၂၄ မေလ ၁၆၆၁
- ၄၂။ မြန်မာနိုင်ငံ တိုင်းဆယ်တိုင်း
- ၄၃။ စစ်ကိုင်းတိုင်းအတွင်း ၁၇ရာစုနှစ်များမှစ၍ စစ်သံများ ချထားပုံ
- ၄၄။ ကသည်းတို့ လာရောက်တိုက်ခိုက်ဖန်များသဖြင့် ခံတပ်တည်၍ နေရသည့်မြို့များ
- ၄၅။ အင်းဝမင်း ပိုင်နက်မြေပုံ
- ၄၆။ ခရစ်နှစ် ၁၇၅၂၊ အလောင်းမင်းတရားမပေါ်မီ အဝနှင့် ဝန်းကျင်ဒေသများ
- ၄၇။ အလောင်းမင်းတရား၏ စစ်ရေး (၁၇၅၂-၅၄)
- ၄၈။ အလောင်းမင်းတရား၏ စစ်ရေး (၁၇၅၄-၅၇)
- ၄၉။ အလောင်းမင်းတရား၏ စစ်ရေး (၁၇၅၇-၆၀)
- ၅၀။ အယုဒ္ဓယကို အလောင်းမင်းတရား ဝန်းရံ တိုက်ခိုက်ခြင်း
- ၅၁။ မြေဒူးမင်း (၁၇၆၃-၇၆)၏ ထိုင်းလင်း၊ ကသည်း၊ တရုတ်စစ်ရေး
- ၅၂။ မြန်မာနိုင်ငံ၏ ၁၈ရာစုနှစ်နှောင်းပိုင်းကာလ တိုင်းများ
- ၅၃။ ဗဒုံမင်း၏ စစ်ရေး (၁၇၈၄-၈၇)
- ၅၄။ အင်္ဂလိပ်-မြန်မာ ပထမစစ် (၁၈၂၄-၂၆)
- ၅၅။ သာယာဝတီမင်း ပုံကန်မှုအရေးအခင်း (၁၈၃၇)
- ၅၆။ မင်းတုန်းမင်း၏ စစ်ရေး (၁၈၅၂-၆၇)
- ၅၇။ မန္တလေးမှ သွယ်တန်းသော ဗန်းမော်၊ မိုးနဲ၊ မြေထဲရောက် ကြေးနန်းလမ်းများ
- ၅၈။ မြန်မာ အင်္ဂလိပ် ဒုတိယစစ်နှင့် တတိယစစ်ပွဲ (၁၈၅၂-၁၈၈၅)
- ၅၉။ သီပေါမင်းလက်ထက် နိုင်ငံအရှေ့နှင့် မြောက်စစ်ရေး (၁၈၇၈-၈၅)
- ၆၀။ ရှမ်းပြည်နယ်များ (၁၉-ရာစုနှစ် ကုန်ခါနီး)

မြန်မာနိုင်ငံ၏ မြေသားတုအနေအထား
GEOTECTONIC FRAMEWORK OF BURMA

အလယ်မြေနိုင်မ်
 ယခင်အနစ်
 ၅-သန်းဝန်း
 မှစ၍
 တစ၊တစ
 ပြစ်ပေါ်လာသည်။

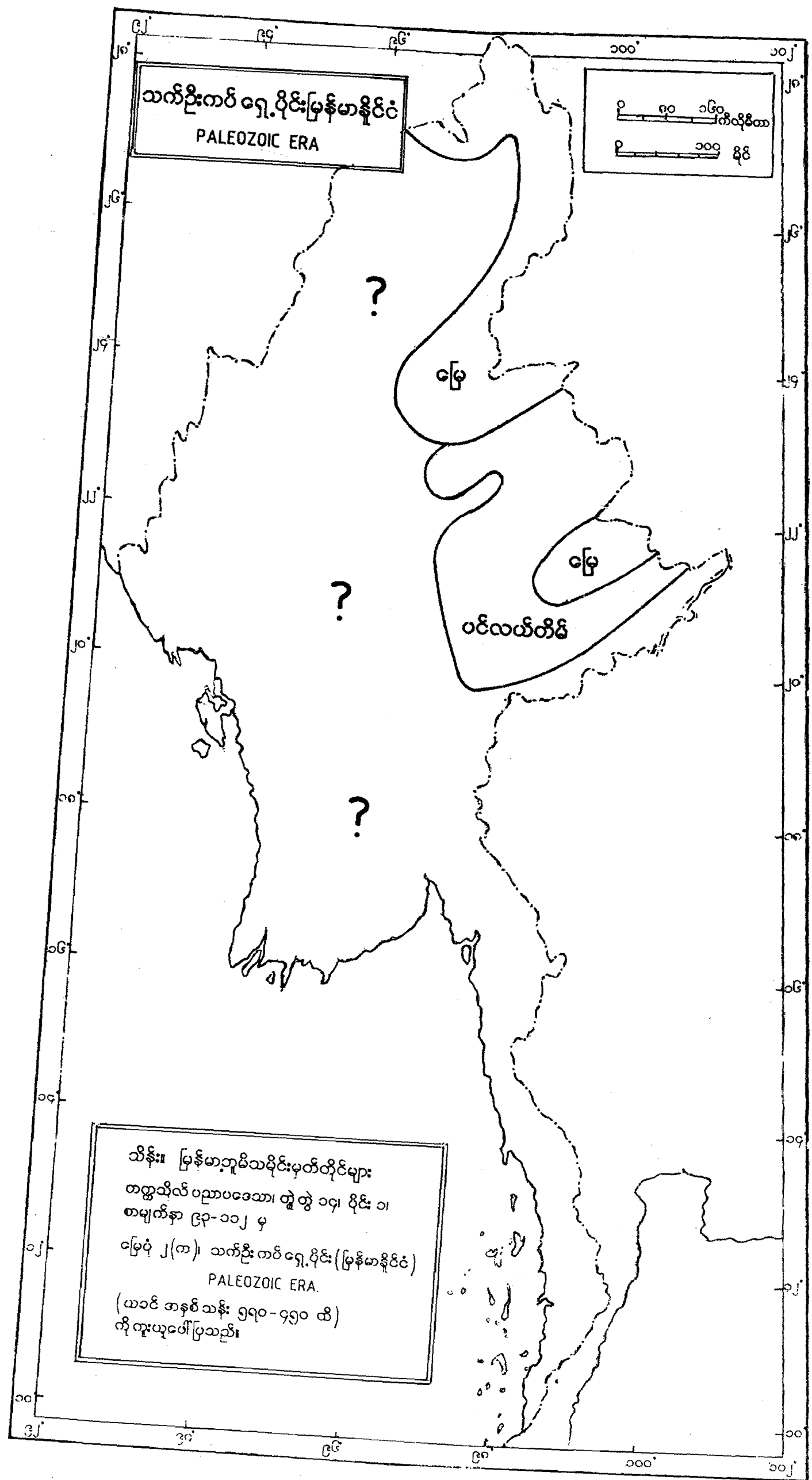
အရှေ့ကျန်းမြင့်
 ယခင်အနစ်သန်း ၆၀၀-၇၀၀ အတွင်း
 တစ၊တစ ပြစ်ပေါ်လာသည်။

အနောက်
 တွန့်ခေါက်
 ထောင်တန်း
 ယခင်
 အနစ်
 သန်း-၄၀
 မှစ၍
 ပြစ်ပေါ်
 လာသည်။

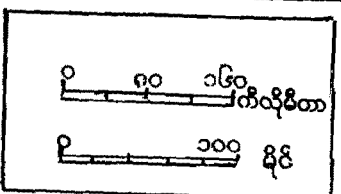
**ယခင်
 အနစ်
 ၅-သန်း
 ဝန်းမှ
 စ၍
 ပေါ်သည်။**

သိန်း၊ မြန်မာ့ဘူမိသမိုင်းမှတ်တိုင်များ
 တက္ကသိုလ် ပညာပဒေသာ၊ တွဲ ၁၄၊ ပိုင်း ၁၊
 စာမျက်နှာ ၉၃- ၁၁၂ မှ

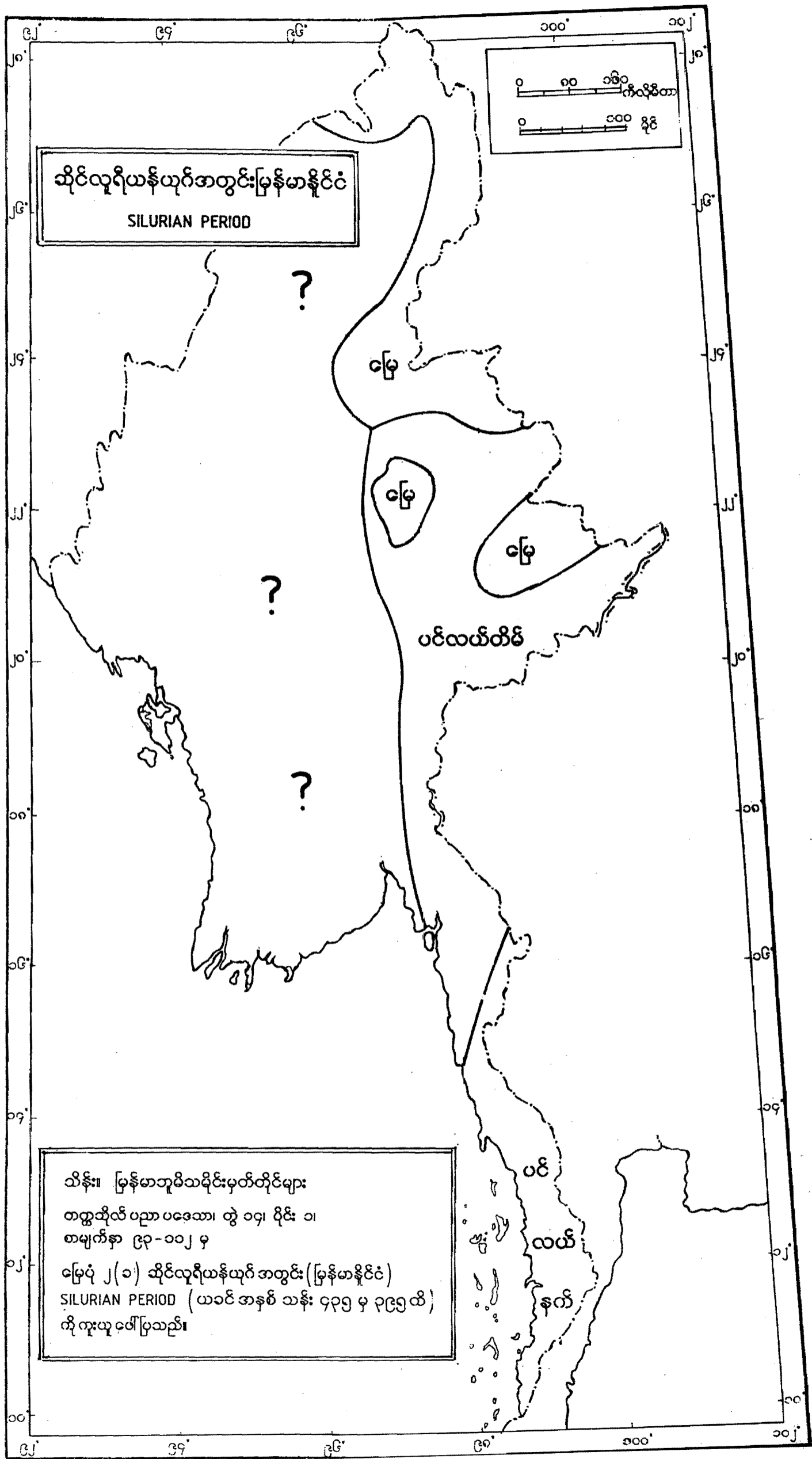
မြေပုံ ၁၊ မြန်မာနိုင်ငံ၏ မြေသားတုအနေအထား
 GEOTECTONIC FRAMEWORK OF BURMA.
 ကို ကူးယူဖော်ပြသည်။

သက်ဦးကပ် ရှေ့ပိုင်း ပြန်မာနိုင်ငံ
PALEOZOIC ERA

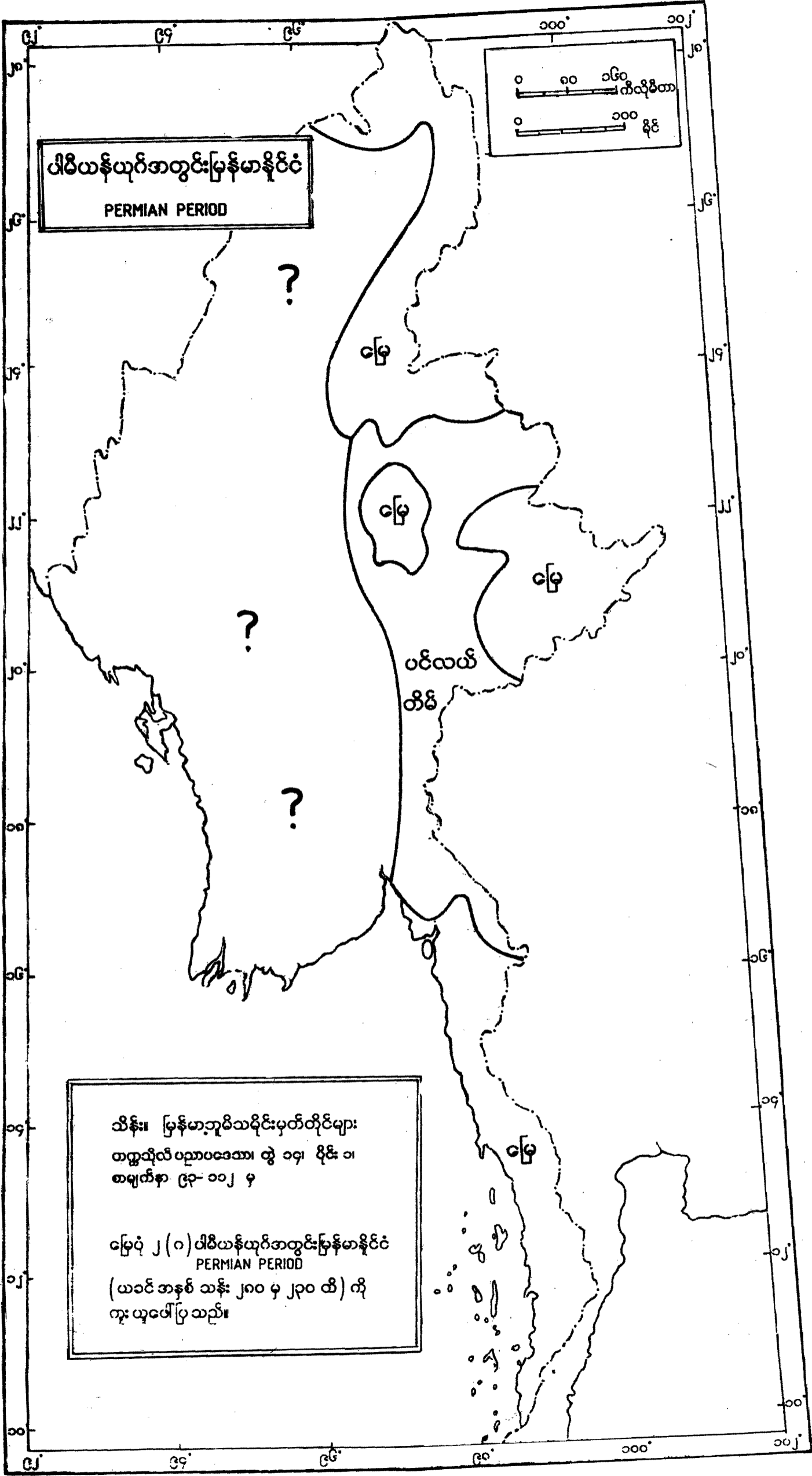
သိန်း၊ ပြန်မာ့ဘူမိသမိုင်းမှတ်တိုင်များ
တက္ကသိုလ် ပညာပဒေသာ၊ တွဲတွဲ ၁၄၊ ပိုင်း ၁၊
စာမျက်နှာ ၉၃-၁၁၂ မှ
မြေပုံ ၂(က)၊ သက်ဦးကပ် ရှေ့ပိုင်း (ပြန်မာနိုင်ငံ)
PALEOZOIC ERA.
(ယခင် အနှစ်သန်း ၅၇၀-၄၅၀ ထိ)
ကို ကူးယူပေါ်ပြသည်။

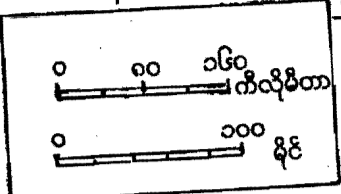
၁

၂

၃

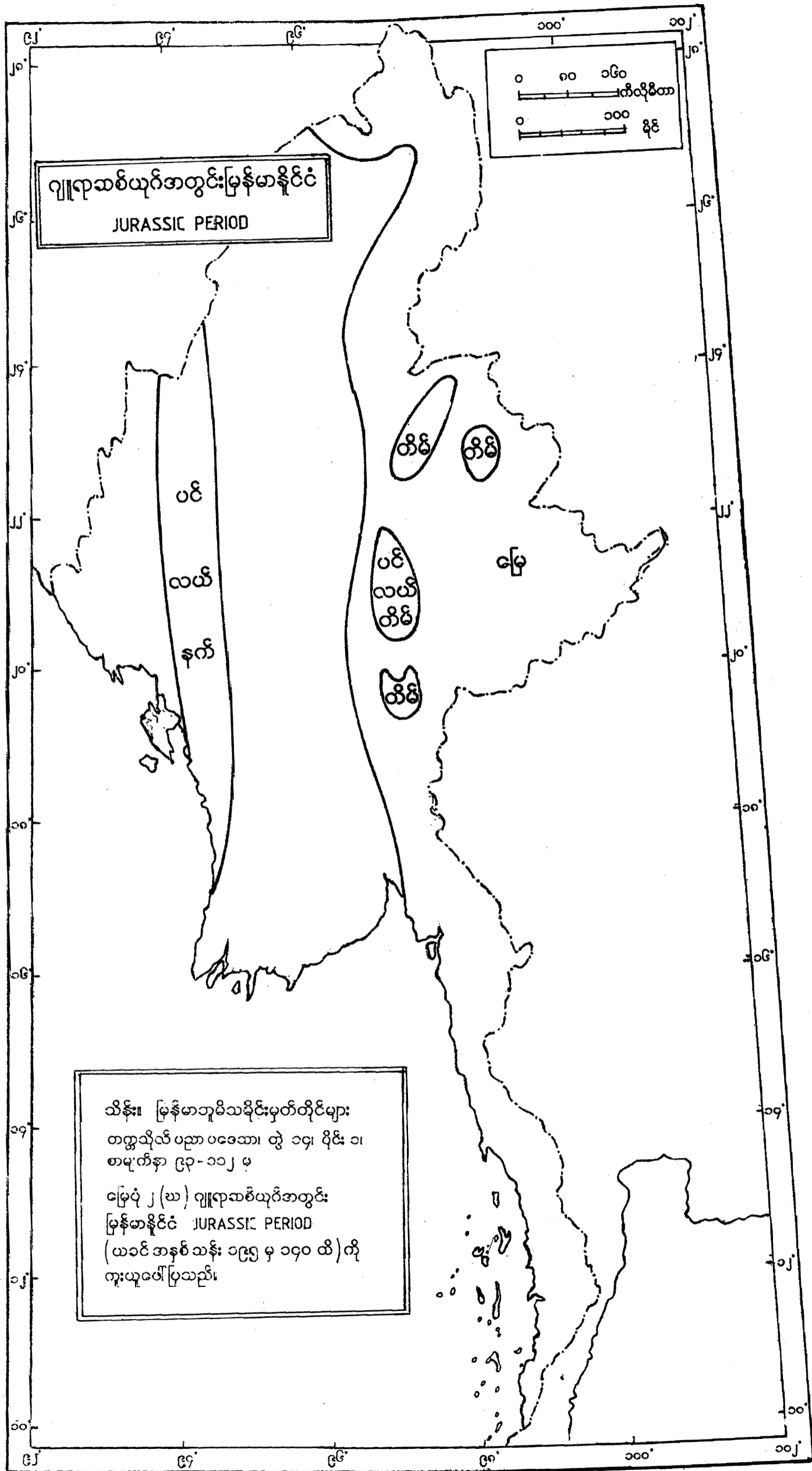

ပါဗီယန်ယုဂ်အတွင်းမြန်မာနိုင်ငံ
 PERMIAN PERIOD

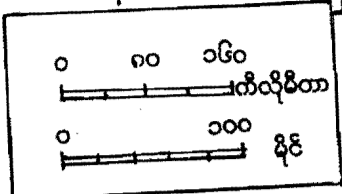

သိန်း၊ မြန်မာ့ဘူမိသမိုင်းမှတ်တိုင်များ
 တက္ကသိုလ်ပညာပဒေသာ၊ တွဲ ၁၄၊ မိုင်း ၁၊
 စာမျက်နှာ ၉၃-၁၁၂ မှ

မြေပုံ ၂(၈) ပါဗီယန်ယုဂ်အတွင်းမြန်မာနိုင်ငံ
 PERMIAN PERIOD
 (ယခင် အနှစ် သန်း ၂၈၀ မှ ၂၃၀ ထိ) ကို
 ကူးယူဖော်ပြသည်။

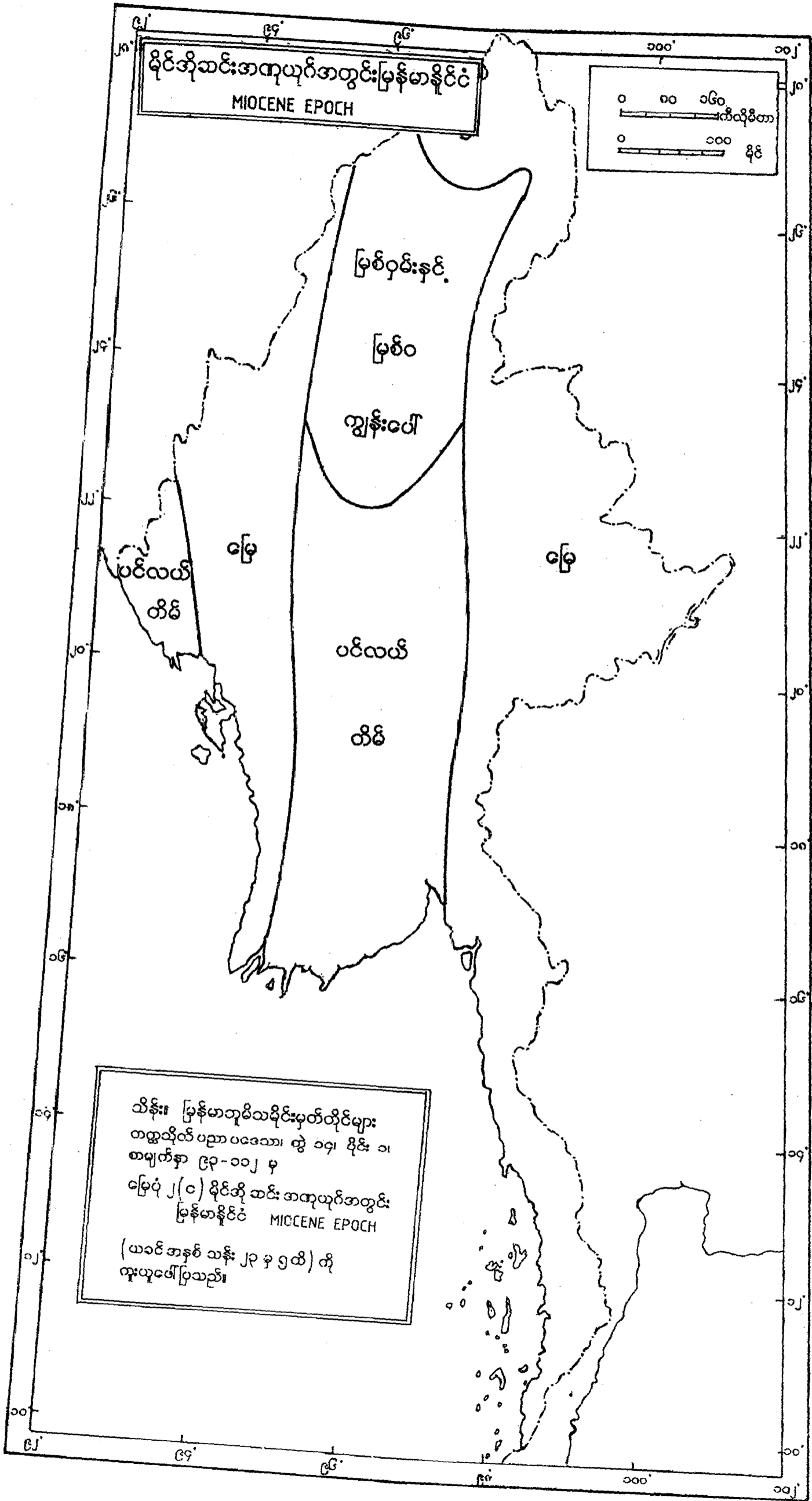

ဂျူရက်ဆစ်ယုဂ်အတွင်းမြန်မာနိုင်ငံ
 JURASSIC PERIOD

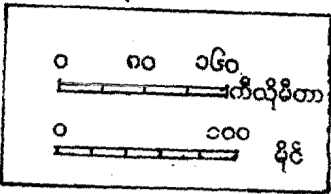

သိန်း၊ မြန်မာဘူမိသင်္ချာမှတ်တိုင်များ
 တက္ကသိုလ် ပညာပဒေသာ၊ တွဲ ၁၄၊ ပိုင်း ၁၊
 စာမျက်နှာ ၉၃-၁၁၂ မှ

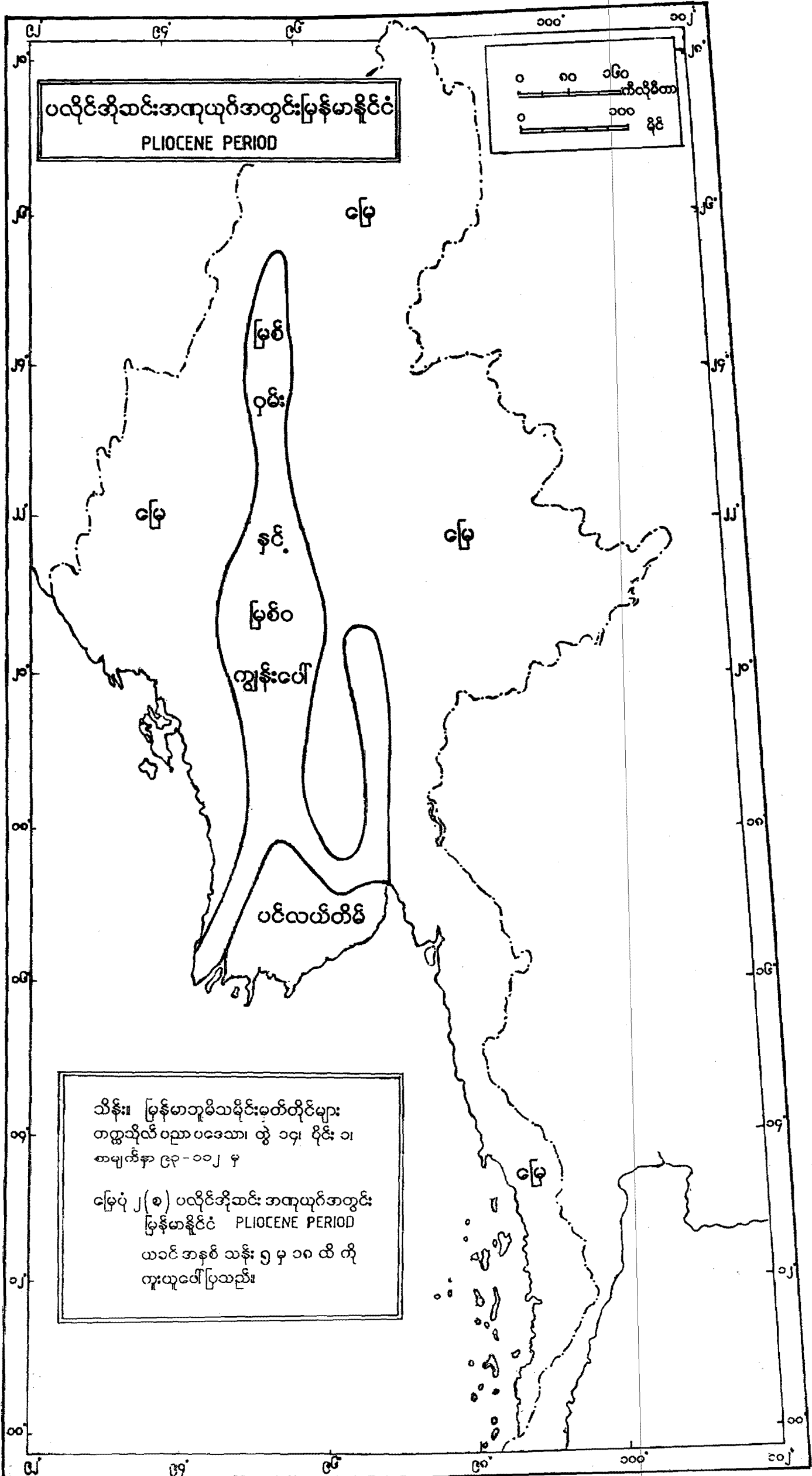
မြေပုံ ၂ (ဃ) ဂျူရက်ဆစ်ယုဂ်အတွင်း
 မြန်မာနိုင်ငံ JURASSIC PERIOD
 (ယခင် အနစ်သန်း ၁၉၅ မှ ၁၄၀ ထိ) ကို
 ကူးယူပေါ်ပြသည်။

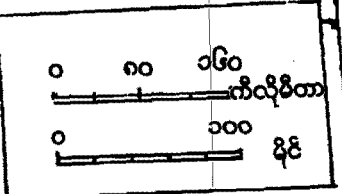
မိုင်းဆင်းအကျယ်အတွင်းမြန်မာနိုင်ငံ
 MIOCENE EPOCH

သိန်း၊ မြန်မာတိုင်းသမိုင်းမှတ်တိုင်များ
 တက္ကသိုလ်ပညာပဒေသာ၊ တွဲ ၁၄၊ ဒီဇင် ၁၊
 စာမျက်နှာ ၉၃-၁၁၂ မှ
 ပြေပုံ ၂(၁) မိုင်းဆင်းအကျယ်အတွင်း
 မြန်မာနိုင်ငံ MIOCENE EPOCH
 (ယခင်အနစ်သန်း ၂၃ မှ ၅၀) ကို
 ကူးယူဖော်ပြသည်။

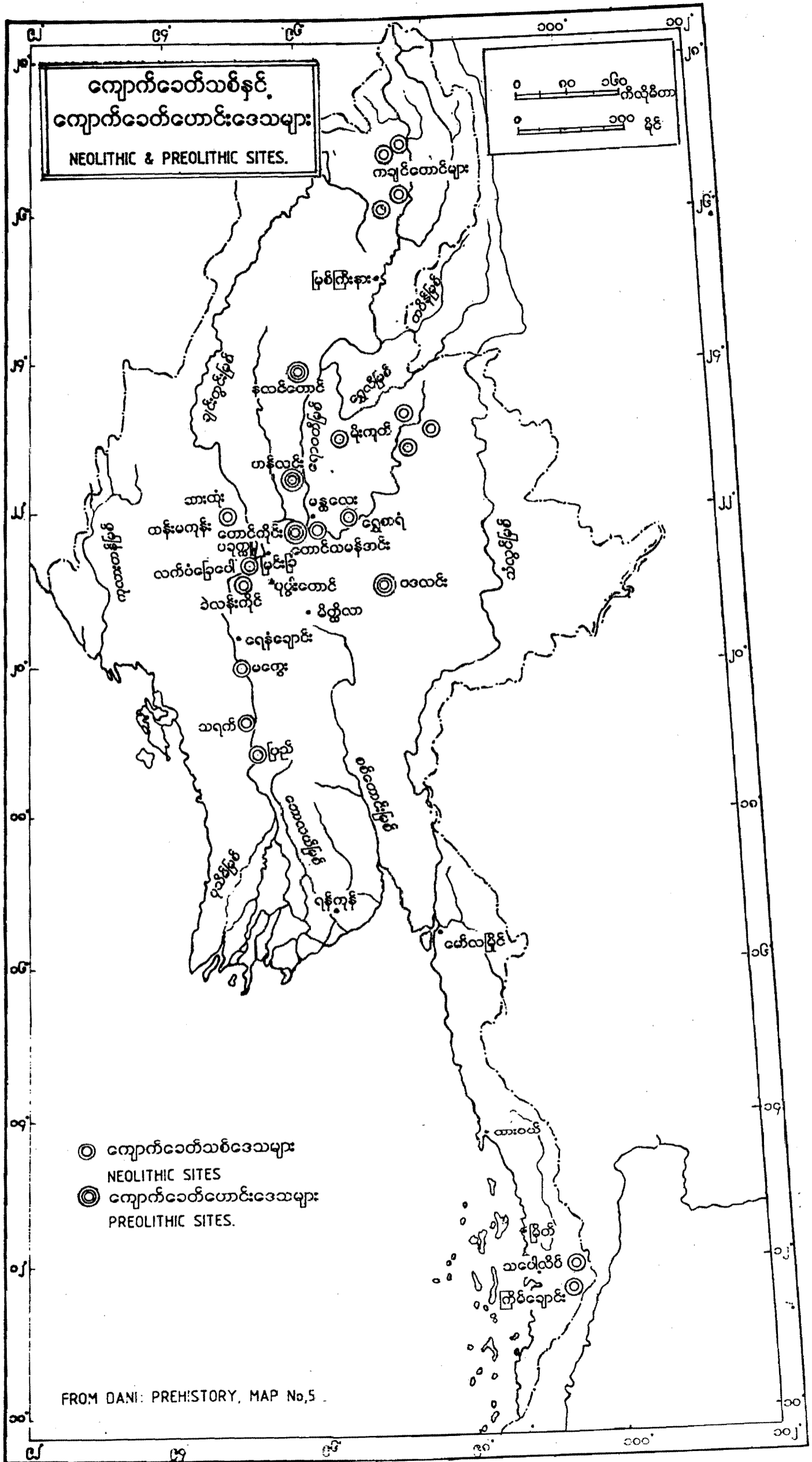

ပလိုင်းအိုဆင်းအကျယ်အတွင်းမြန်မာနိုင်ငံ
PLIOCENE PERIOD

သိန်း၊ မြန်မာ့သမိုင်းမှတ်တိုင်များ
တက္ကသိုလ် ပညာပဒေသာ၊ ဇွဲ ၁၄၊ ပိုင်း ၁၊
အမျက်နှာ ၉၃-၁၁၂ မှ

မြေပုံ ၂(စ) ပလိုင်းအိုဆင်း အကျယ်အတွင်း
မြန်မာနိုင်ငံ PLIOCENE PERIOD
ယခင်အနှစ် သန်း ၅ မှ ၁၈ ထိ ကို
ကူးယူပေါ်ပြသည်။

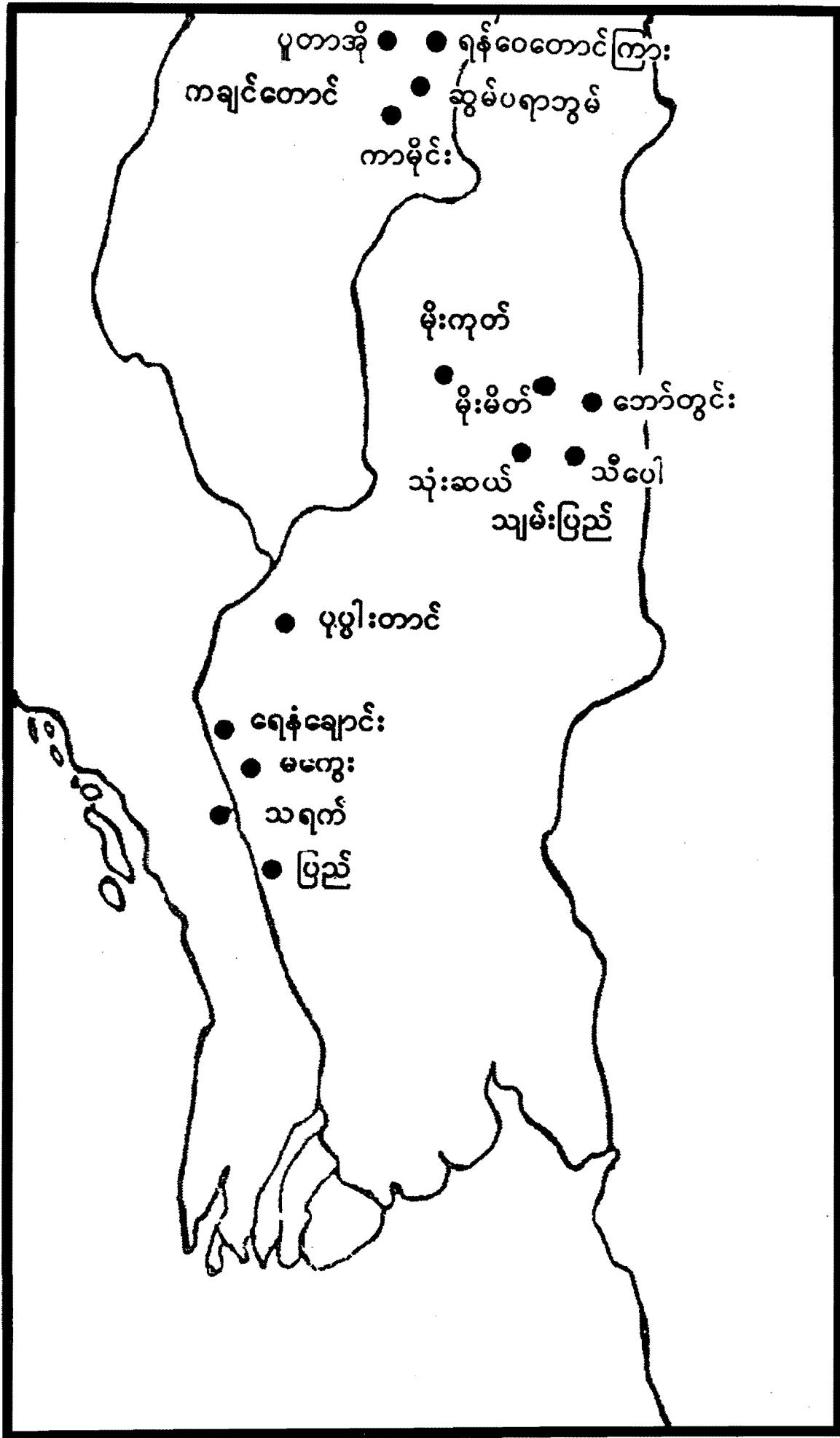

ကျောက်ခေတ်သစ်နှင့်
ကျောက်ခေတ်ဟောင်းဒေသများ
NEOLITHIC & PREOLITHIC SITES.

0 ၅၀ ၁၀၀ ကီလိုမီတာ
0 ၁၀၀ မိုင်

● ကျောက်ခေတ်သစ်ဒေသများ
NEOLITHIC SITES
◎ ကျောက်ခေတ်ဟောင်းဒေသများ
PREOLITHIC SITES.

FROM DANI: PREHISTORY, MAP No.5

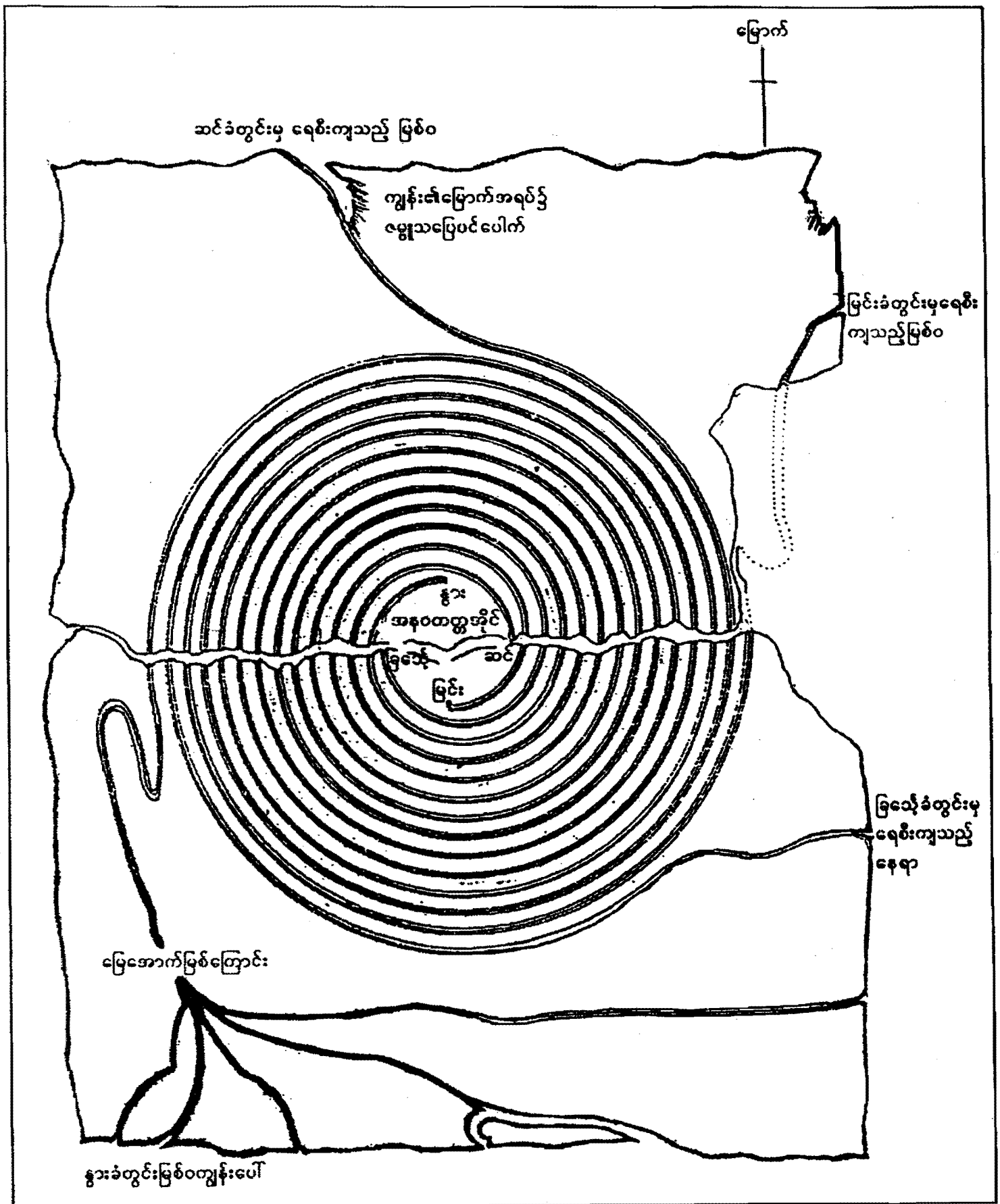

မြန်မာနိုင်ငံ ကျောက်ခေတ်လူနေအရပ်များ

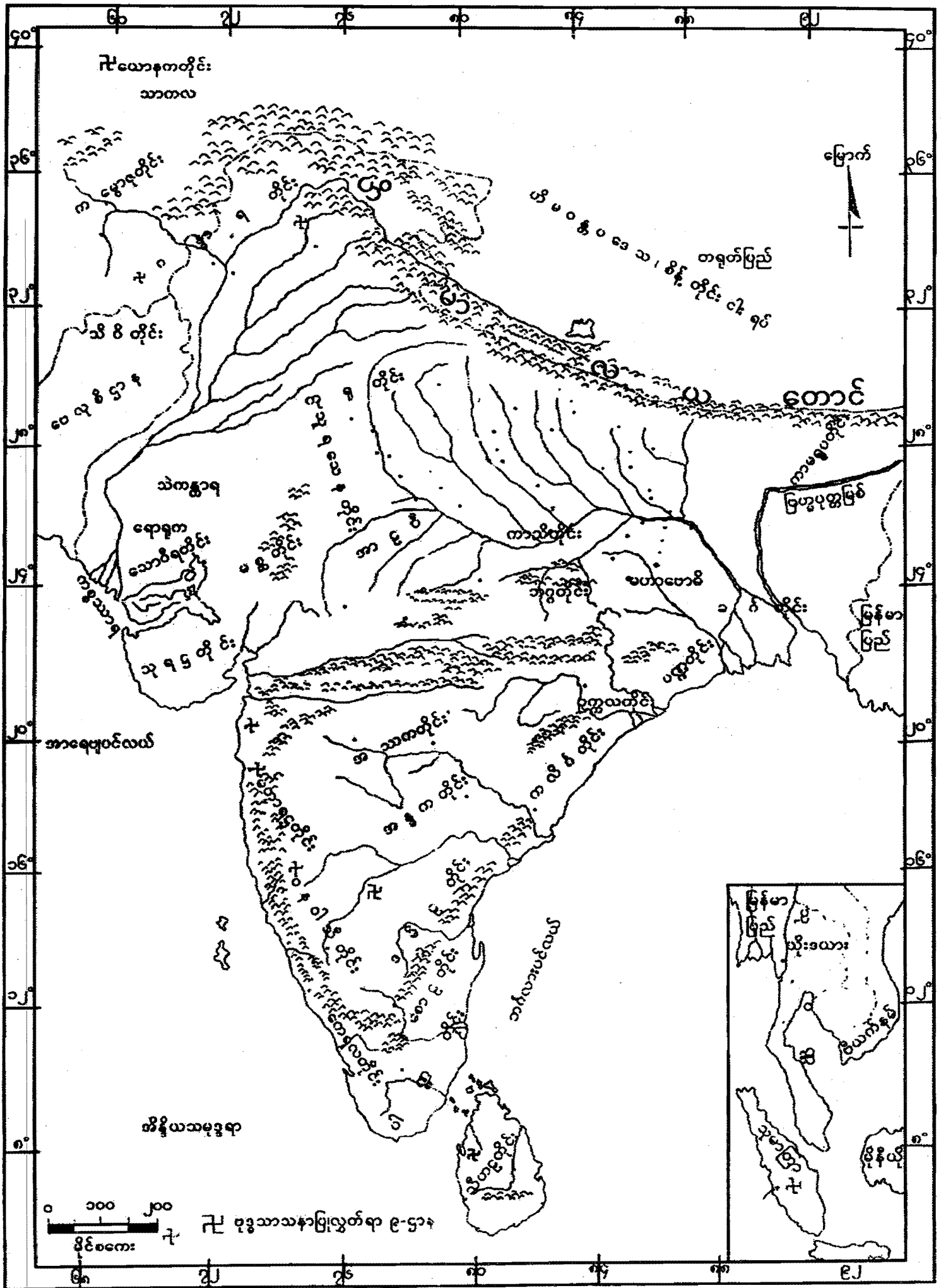

အင်ဒိုချိုင်းနားမှ ကျောက်ခေတ် နေရာဟောင်းသုံးခု

အနုဝတတ္တအိုင်က စီးထွက်လာသည့် မြစ်ကြီးလေးစင်း (စိတ်မှန်း)

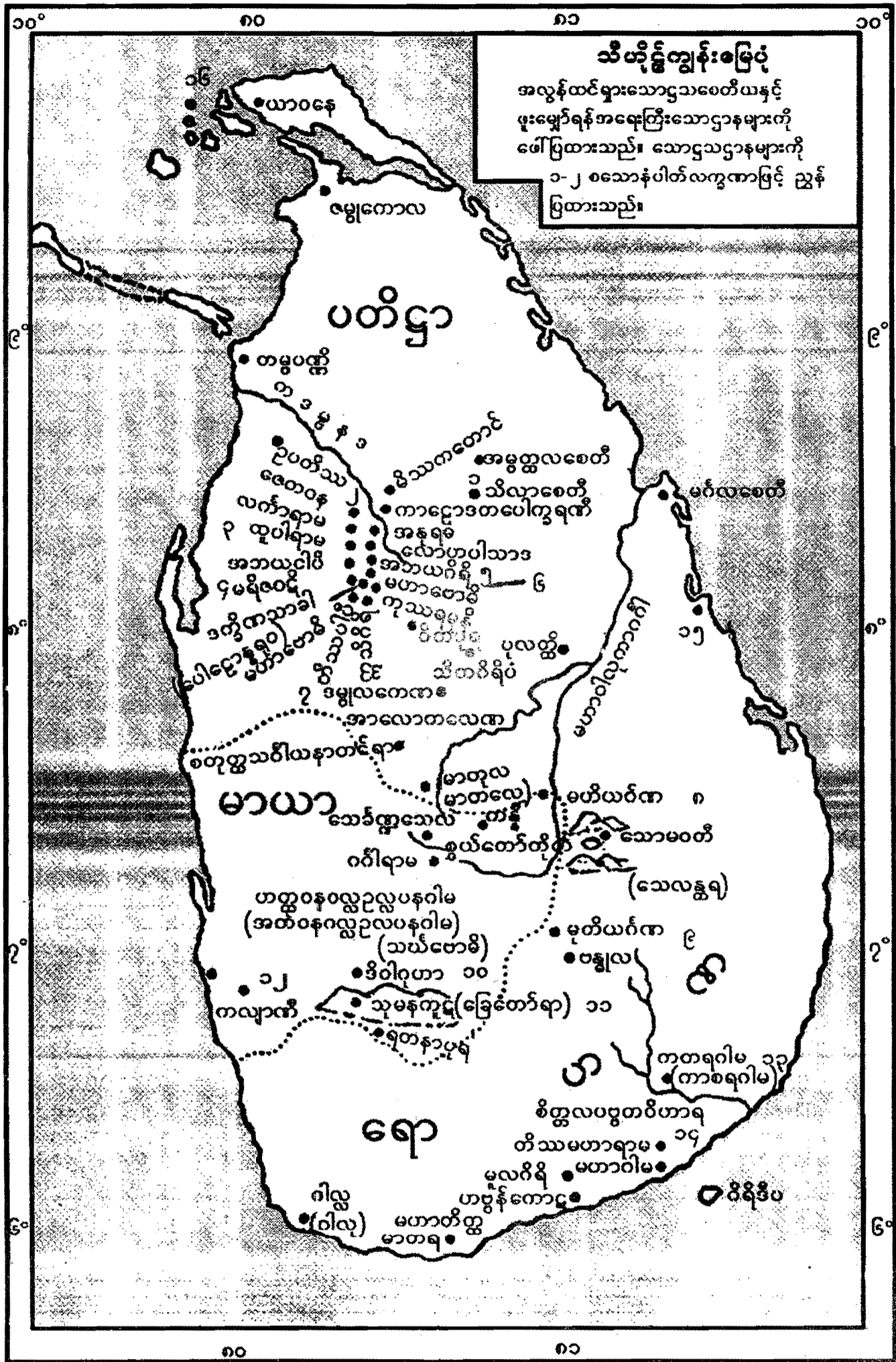
ဗုဒ္ဓသာသနိကမြေပုံ

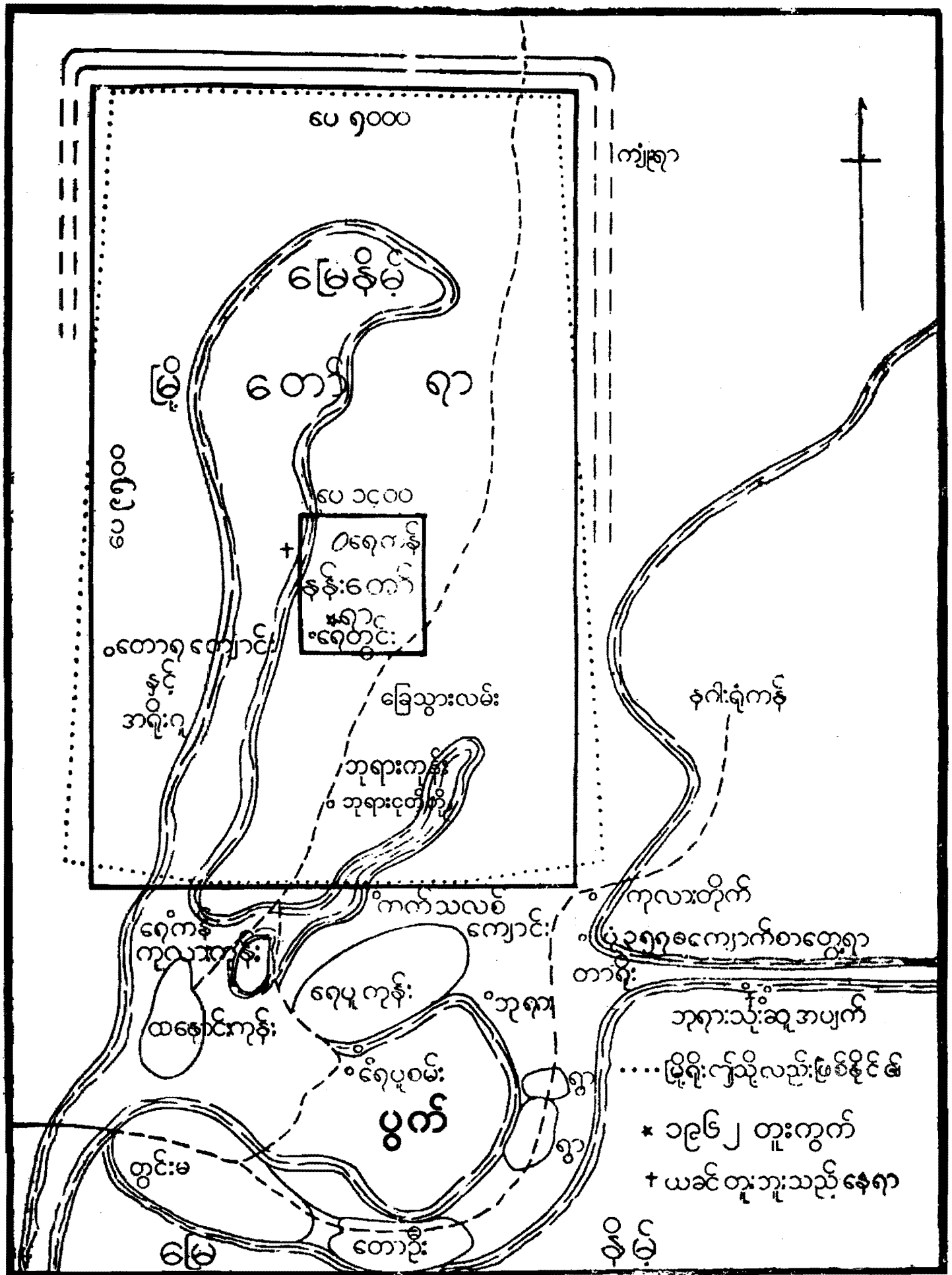

၀ ၁၀၀ ၂၀၀
မိုင်စကေး

ဥဒ္ဓသာသနာပြုလွတ်ရာ ၉-၄၁

သီဟိုဠ်ကျွန်းမြေပုံ

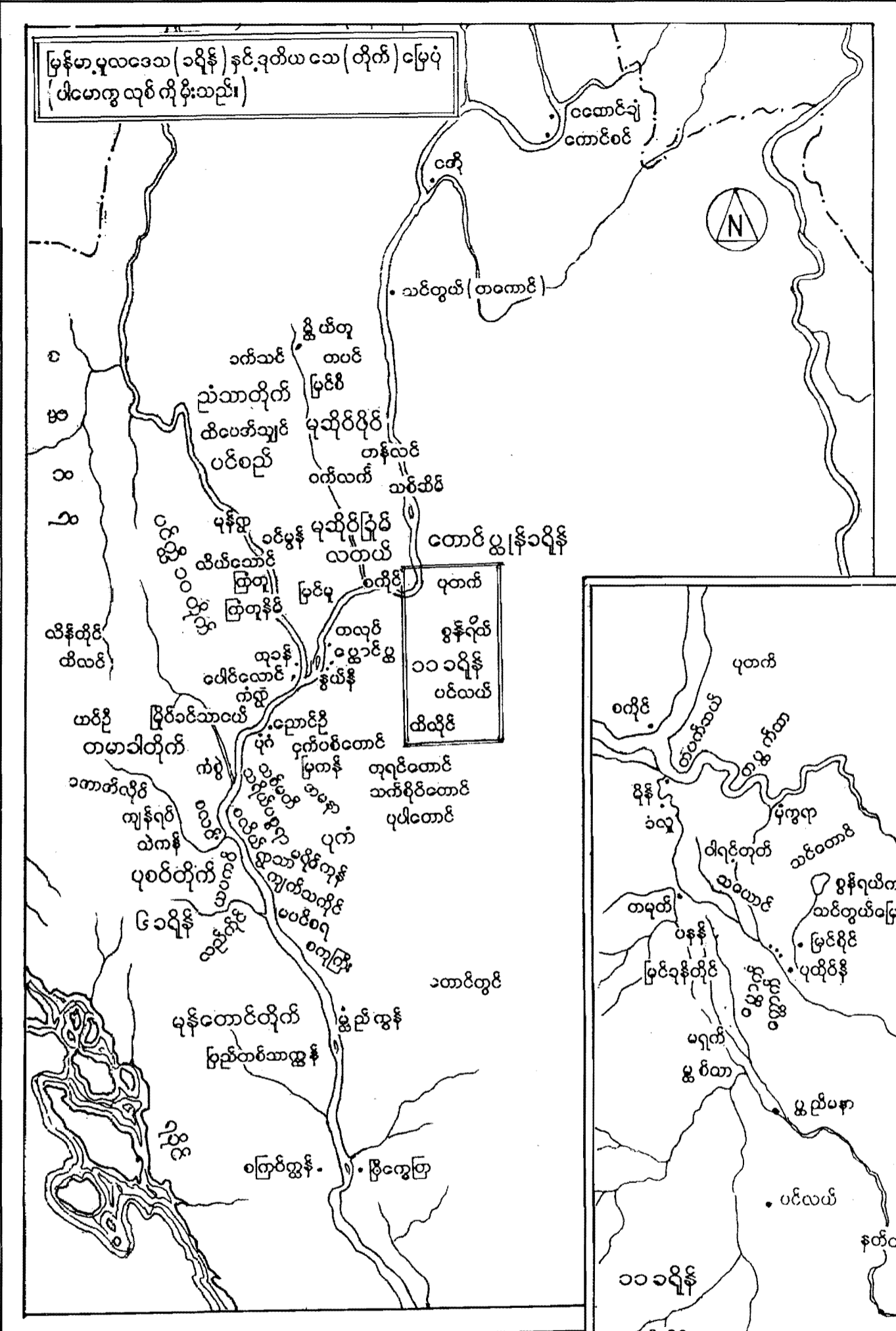

ဟန်လင်းမြို့

(မြန်မာနိုင်ငံ ရှေးဟောင်း သုတေသန အစီရင်ခံစာ၊ ၁၉၀၅ မှ ကူးယူဖော်ပြသည်)

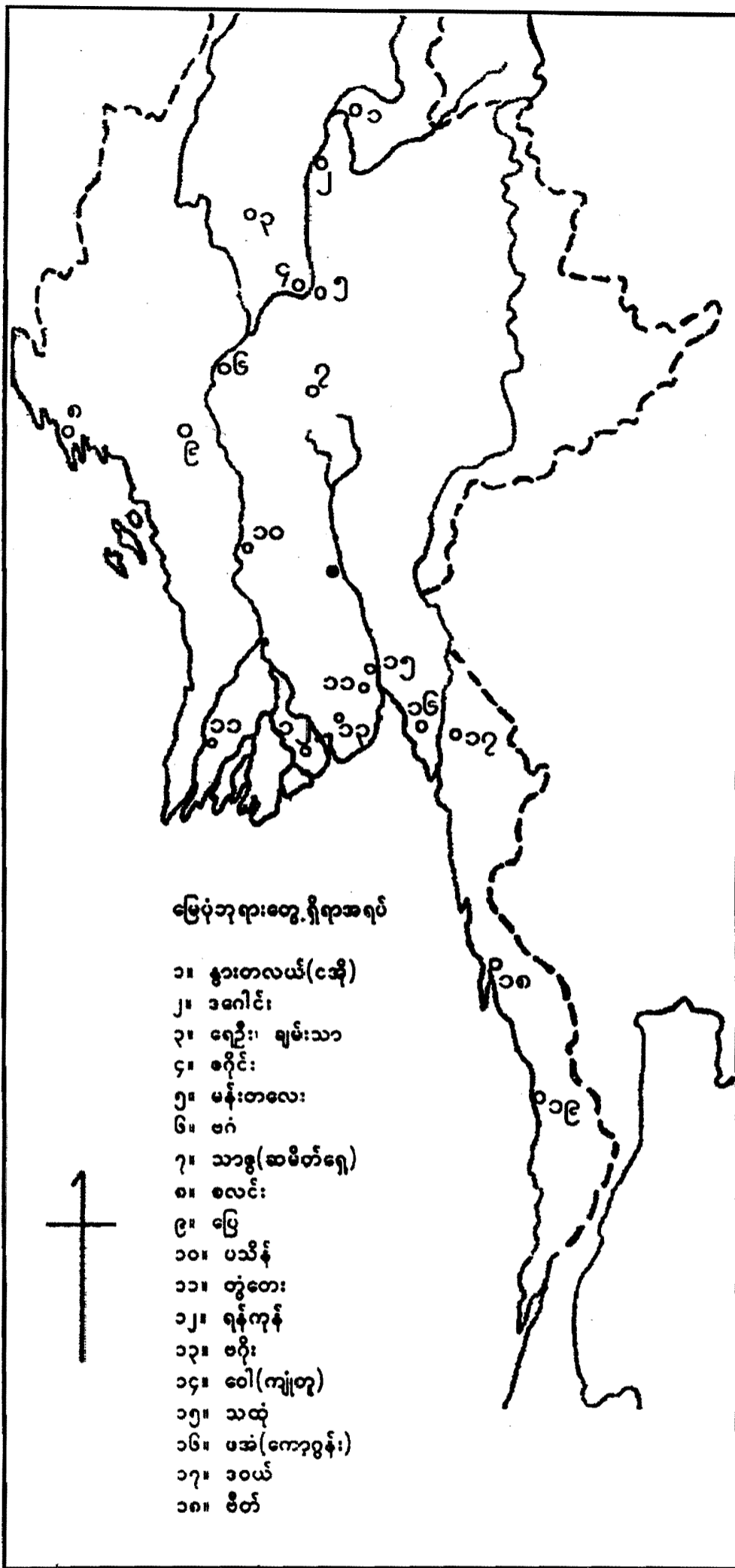
နန်းတော်ရာနှင့် မြို့တော်ရာပတ်လယ်တွင် အုတ်များပြိုပျက်ပြန့်ကြဲနေသဖြင့် ခန့်မှန်းချက်များသာ ဖြစ်၏။ မြို့တံတိုင်းသည် ထု ၁၆-ပေ၊ နန်းတော်တံတိုင်းသည် ထု ၈-ပေမျှ ရှိကောင်း၏ဟု မှန်းသည်။

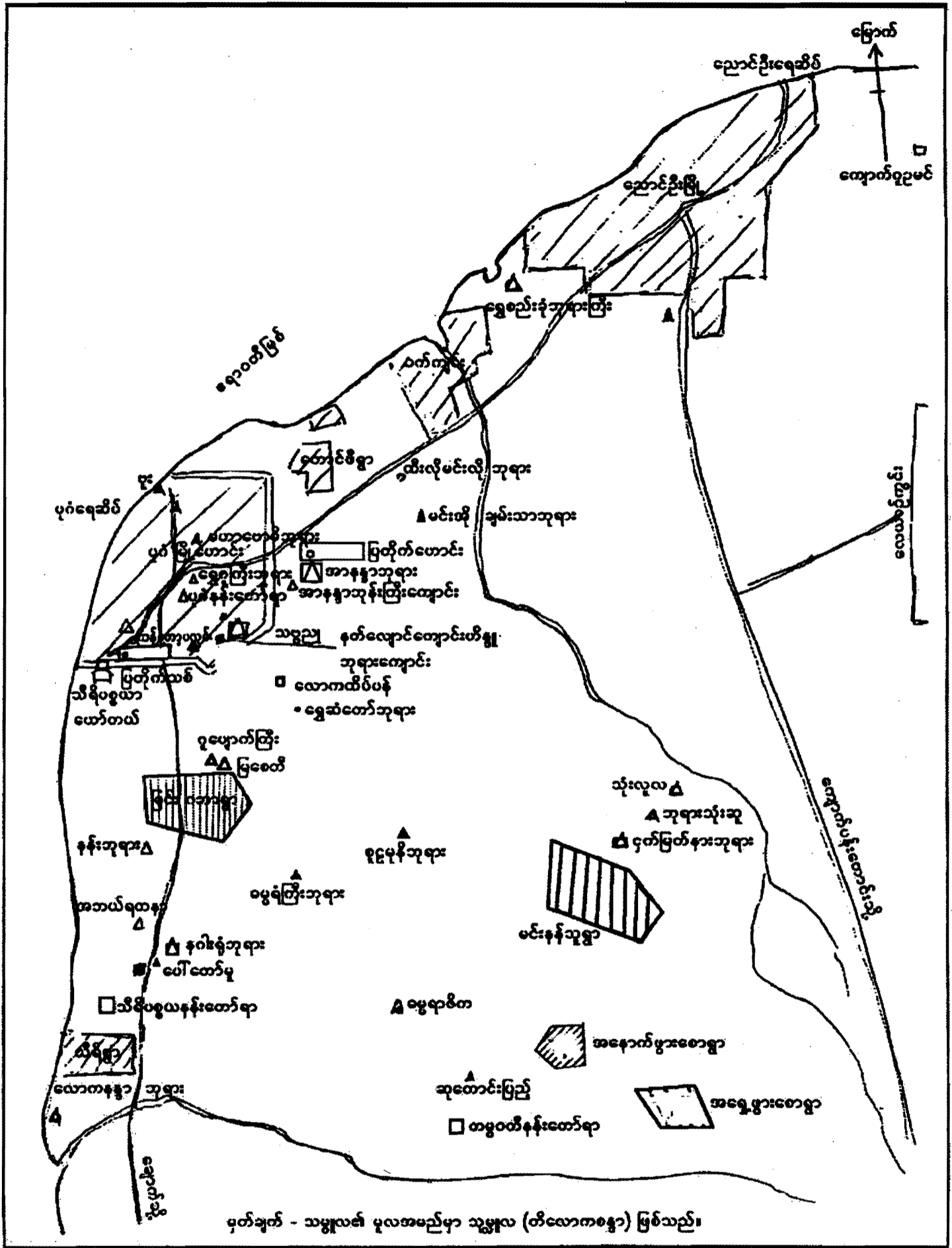
မြန်မာ့မူလဒေသ(ခရိုင်)နှင့်ဒုတိယဒေသ(တိုက်)မြေပုံ
(ပါမောက္ခလုပ်ကိုးစဉ်း)

မြန်မာအစုအဝေးတော်ဟောင်းမြေပုံ

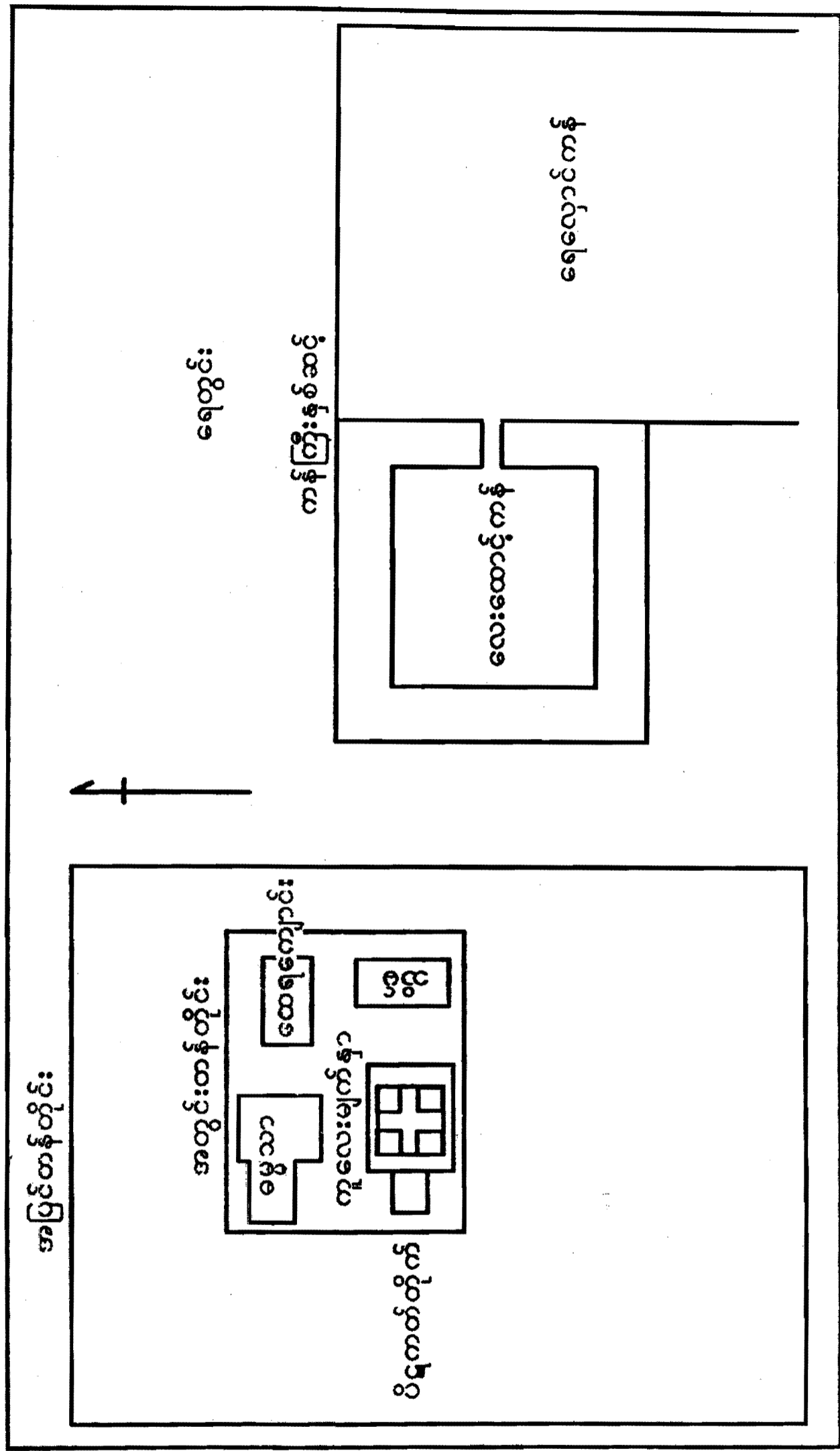
ဒေါက်တာသန်းထွန်း-မြန်မာအစုအဝေးတော်ဟောင်းမြေပုံ၊
စာမျက်နှာ-၁၀၀၁

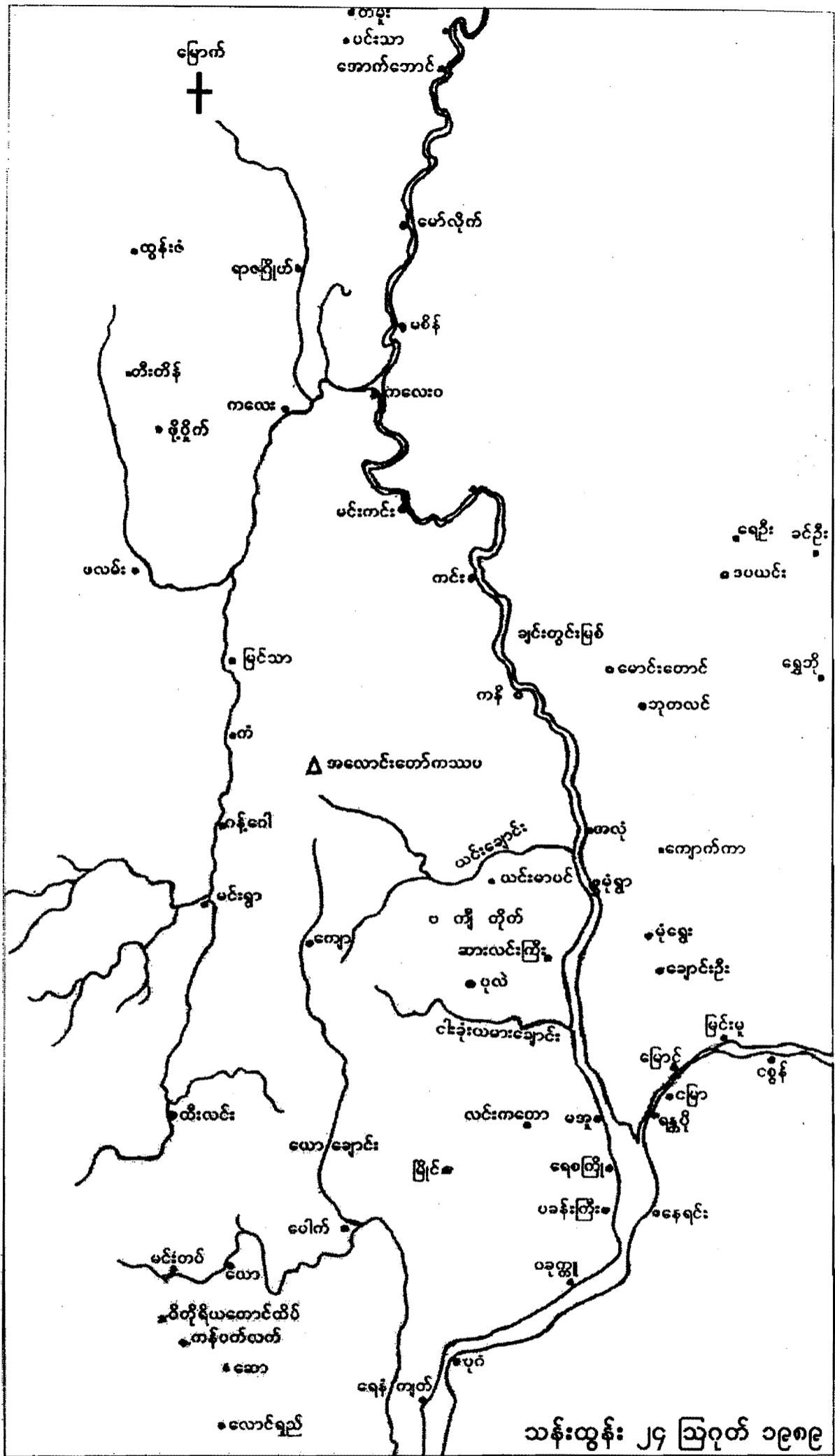

ပုဂံနယ်တဝိုက် ရှေးဟောင်းအဆောက်အဦများ မြေပုံ

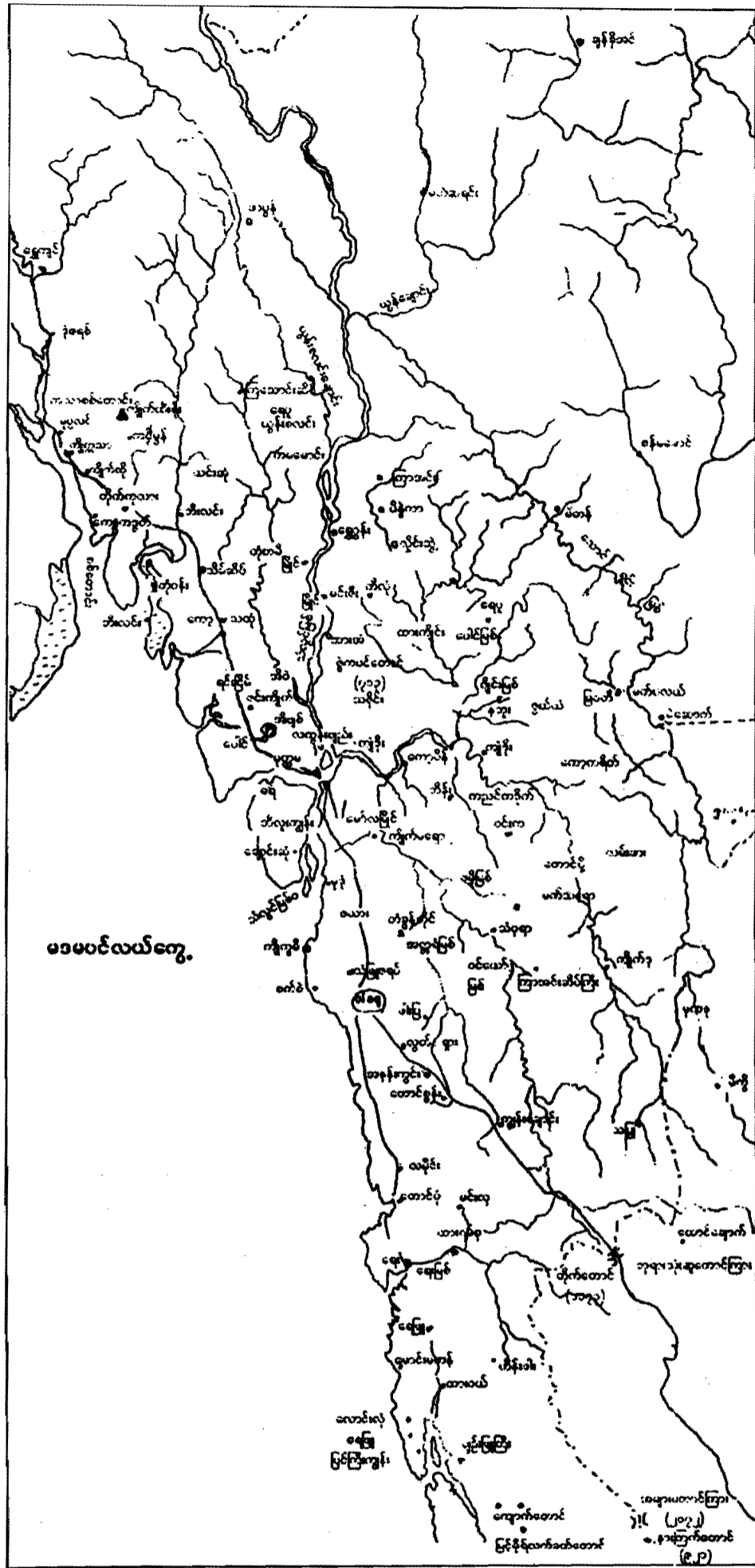

အာမနာ (မင်းနန်သူ) ရှိ အေဒီ ၁၂၃၃ ခုတည် အနန္တသုကျောင်းတိုက်ပုံစံ

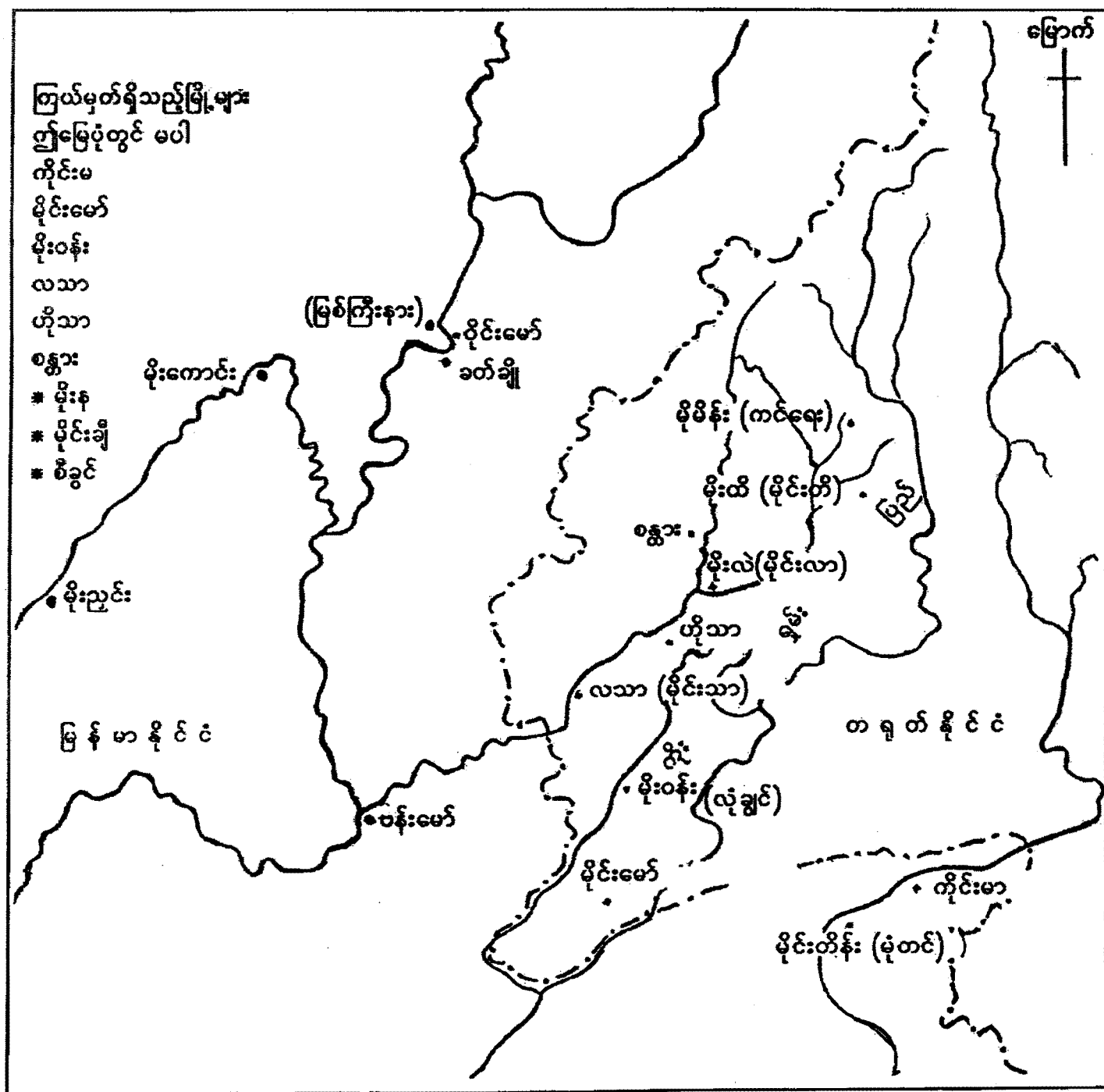

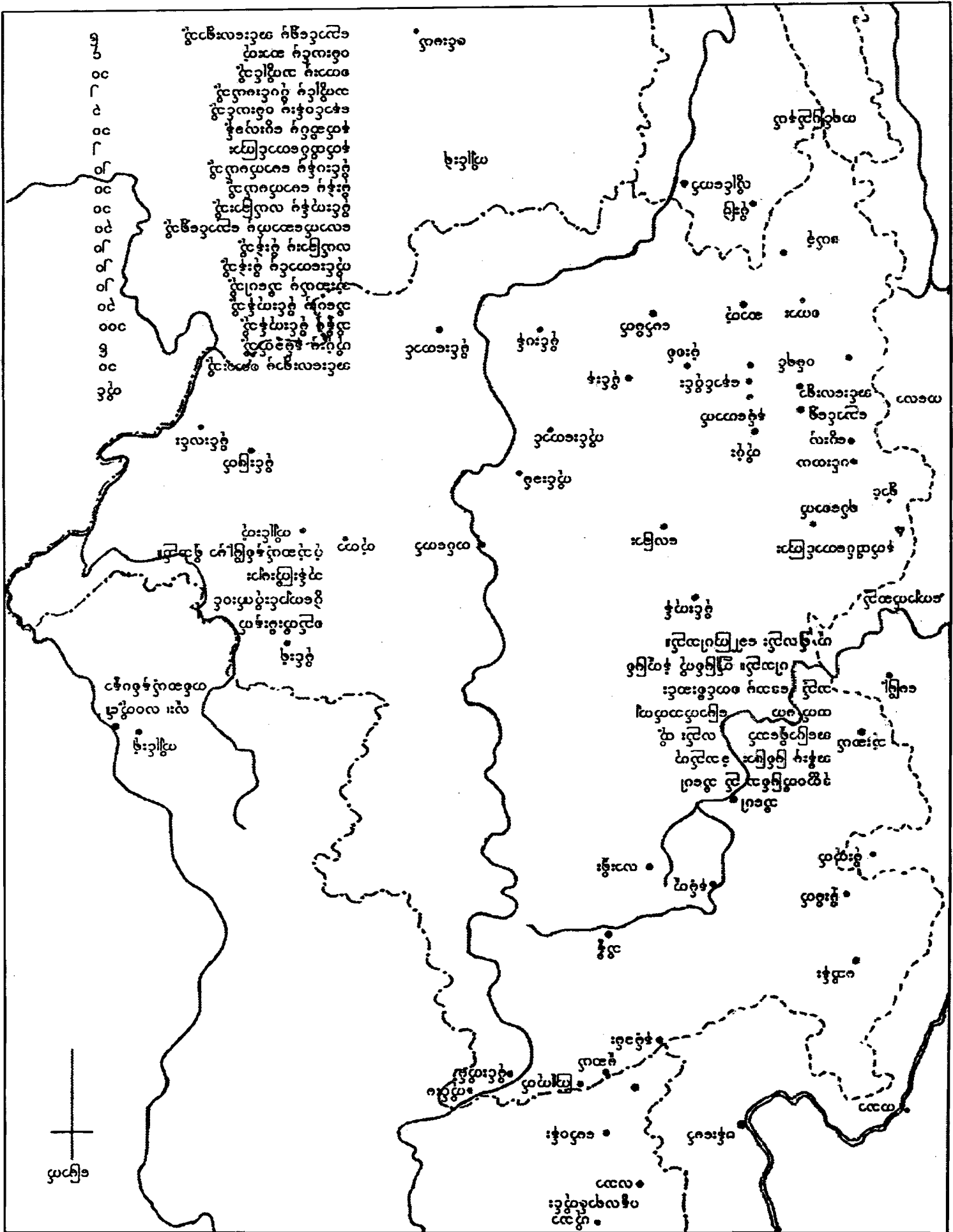
ချင်းတွင်းမြစ်အနောက်ဘက်ကမ်းယောနယ်

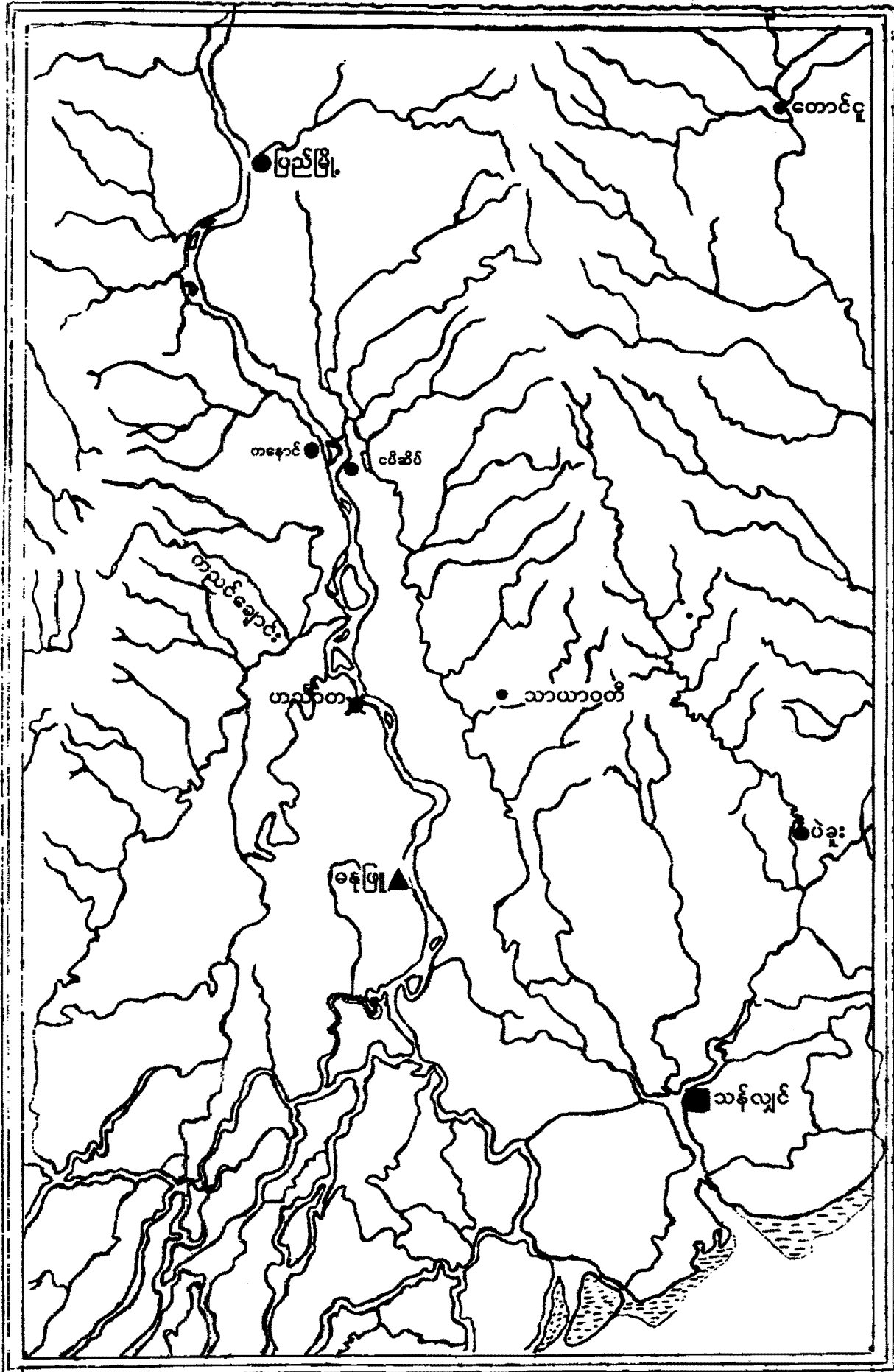
မဒမ (သုံးဆယ့်နှစ်မြို့)

ကိုးရှမ်းပြည် (ယုလ် ၁၅၅၈ ကို မှီးသည်)

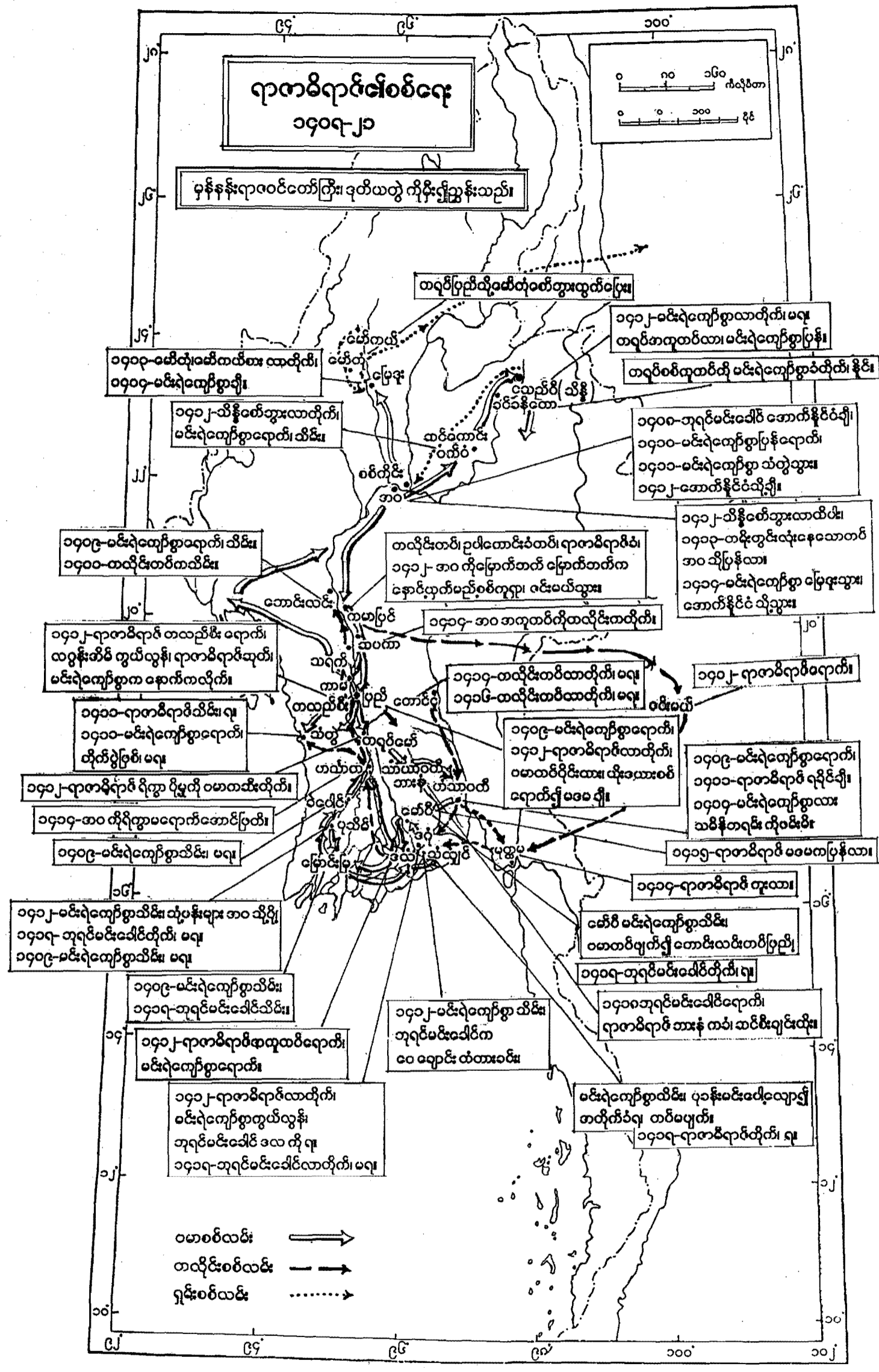
(ပြင်သစ်နိုင်ငံ အစိုးရက ထုတ်ပြန်ခဲ့သော မြန်မာနိုင်ငံ၏ မြေပုံ)
 (၅၅၀) နှစ်ပတ်လည်အထိ

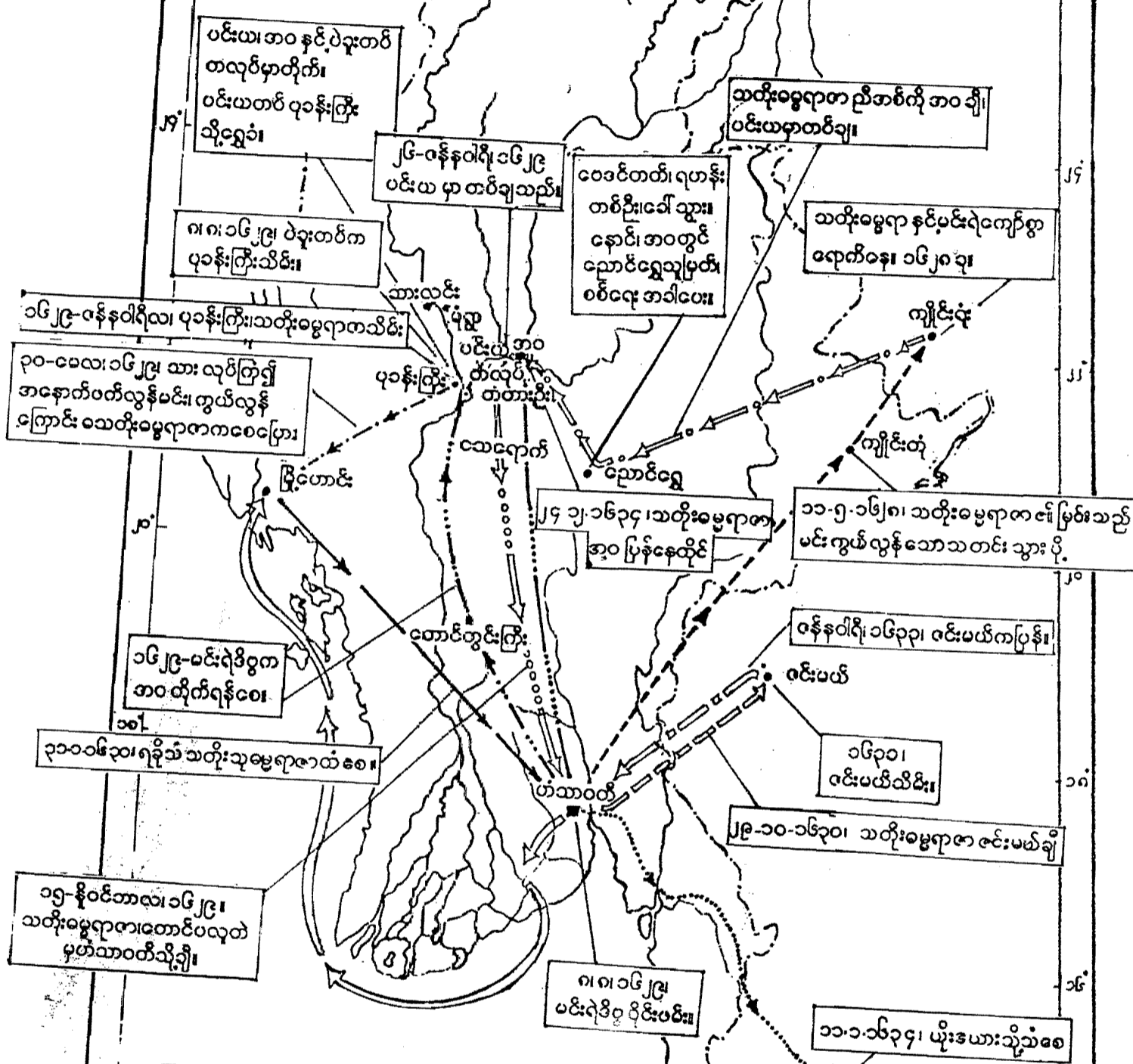
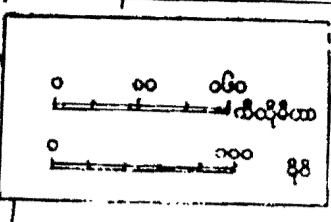
၁၁၀၃- ၀၄၊ အဝဟံသာဝတီစစ်ပွဲပြပုံကြမ်း

ကညင်မြောင်သည် ကညင်ချောင်းအနီးတွင်လည်းကောင်း၊ သန်လျင်ကင်းသည်သန်လျင်ကင်းအနီးတွင်၎င်း ရှိမည်။

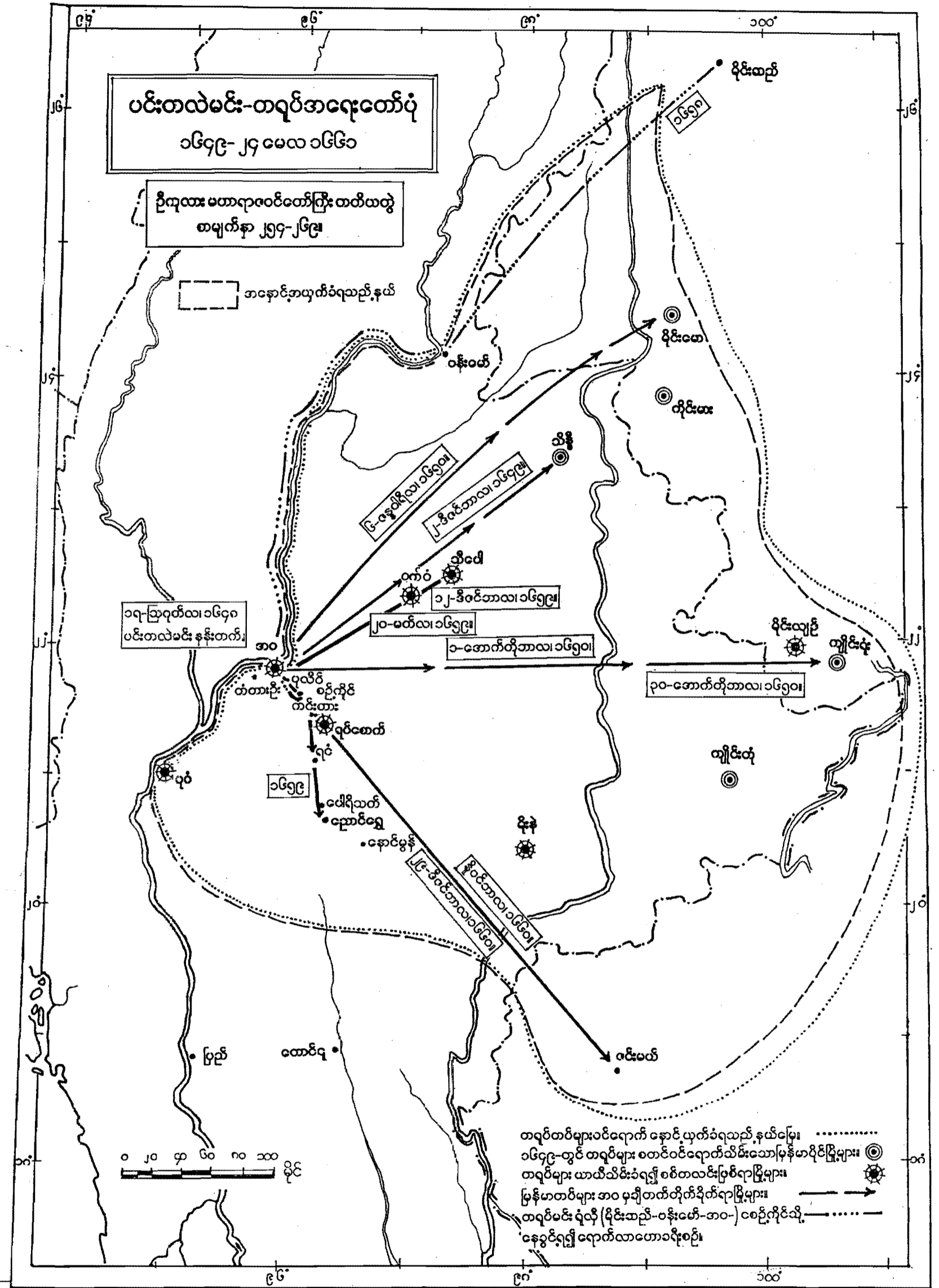
- အဝတပ်တော်များ
- ဟံသာဝတီတပ်တော်များ
- အဝတပ်တော်များ ချင်းနင်းဝင်ရောက်သည့်နယ်မြေ
- ▲ ဟံသာဝတီတပ်တော်များ ချင်းနင်းဝင်ရောက်သည့် နယ်မြေ

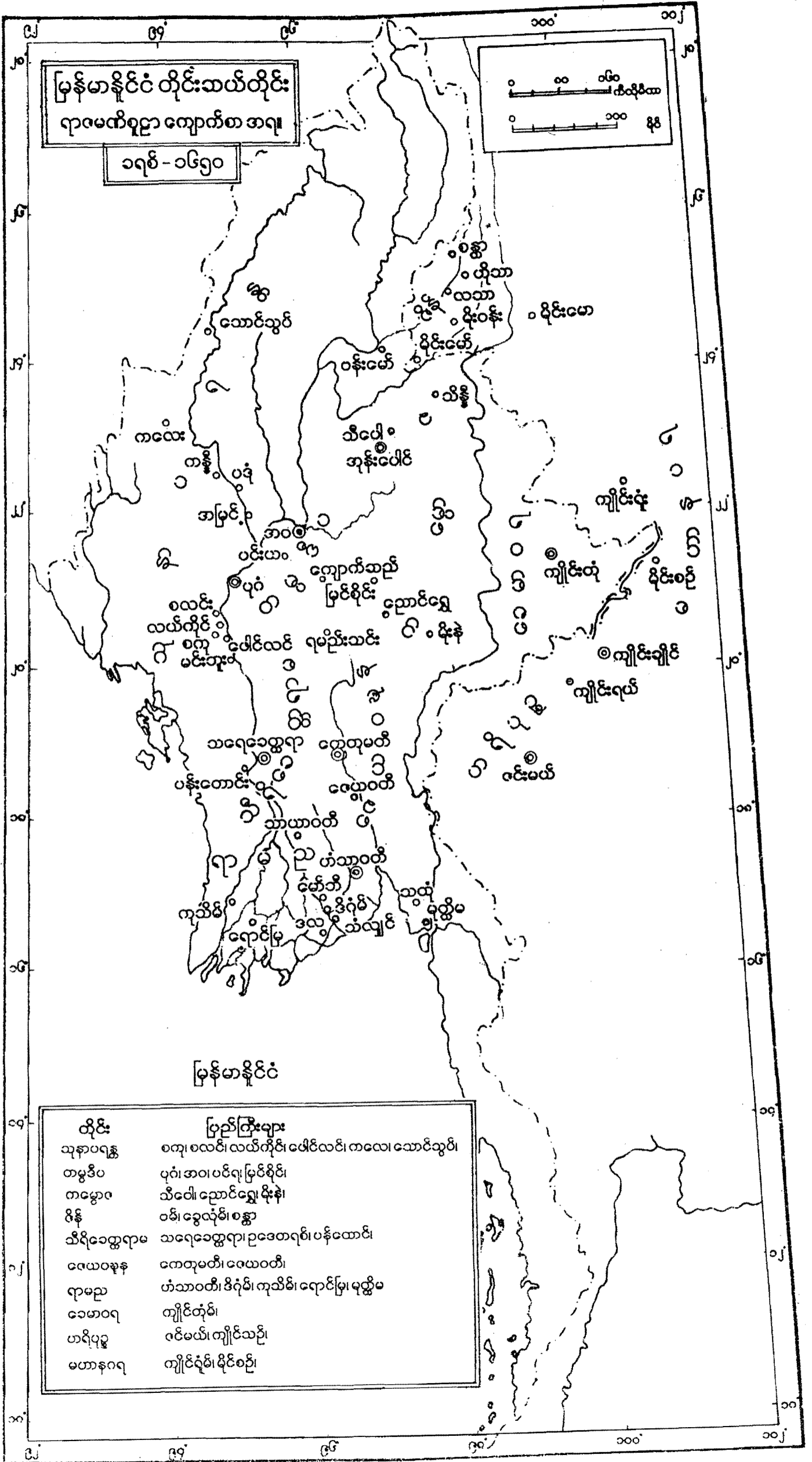

သာလွန်မင်း နိုင်ငံဆက်ထိန်းပုံ
 ၂၆-၁-၁၆၂၉ - ၁၇-၈-၁၆၄၈

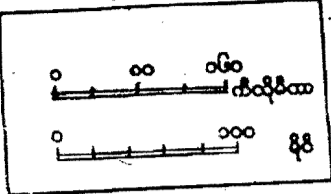
၂၆-ရလိုင်လ၊ ၁၆၃၀၊ ရခိုင်၊ ဟံသာဝတီ ရောက်၊
 ၂၁-စက်တင်ဘာလ၊ ၁၆၃၀၊ ရခိုင်သို့ သံစေလွှတ်၊
 ၂၅-ဇွန်လ၊ ၁၆၃၁၊ ရခိုင်သံ ဟံသာဝတီသို့ရောက်
 မင်းကြီး ဇင်းမယ်ရောက်နေ၍၊ ဇင်းမယ်သို့ ဆက်လိုက်ရ၊
 ၂၃-မေလ၊ ၁၆၃၂၊ ရခိုင်သံ ဇင်းမယ်ရောက်၊
 ၁၇-နိုဝင်ဘာလ၊ ၁၆၃၂၊ ရခိုင်သံ ဟံသာဝတီပြန်
 ထိုမှ ရခိုင်သို့ ဆက်ပြန်သည်၊
 ဩဂုတ်လ၊ ၁၆၃၄၊ ရခိုင်သံ ဟံသာဝတီရောက်၊

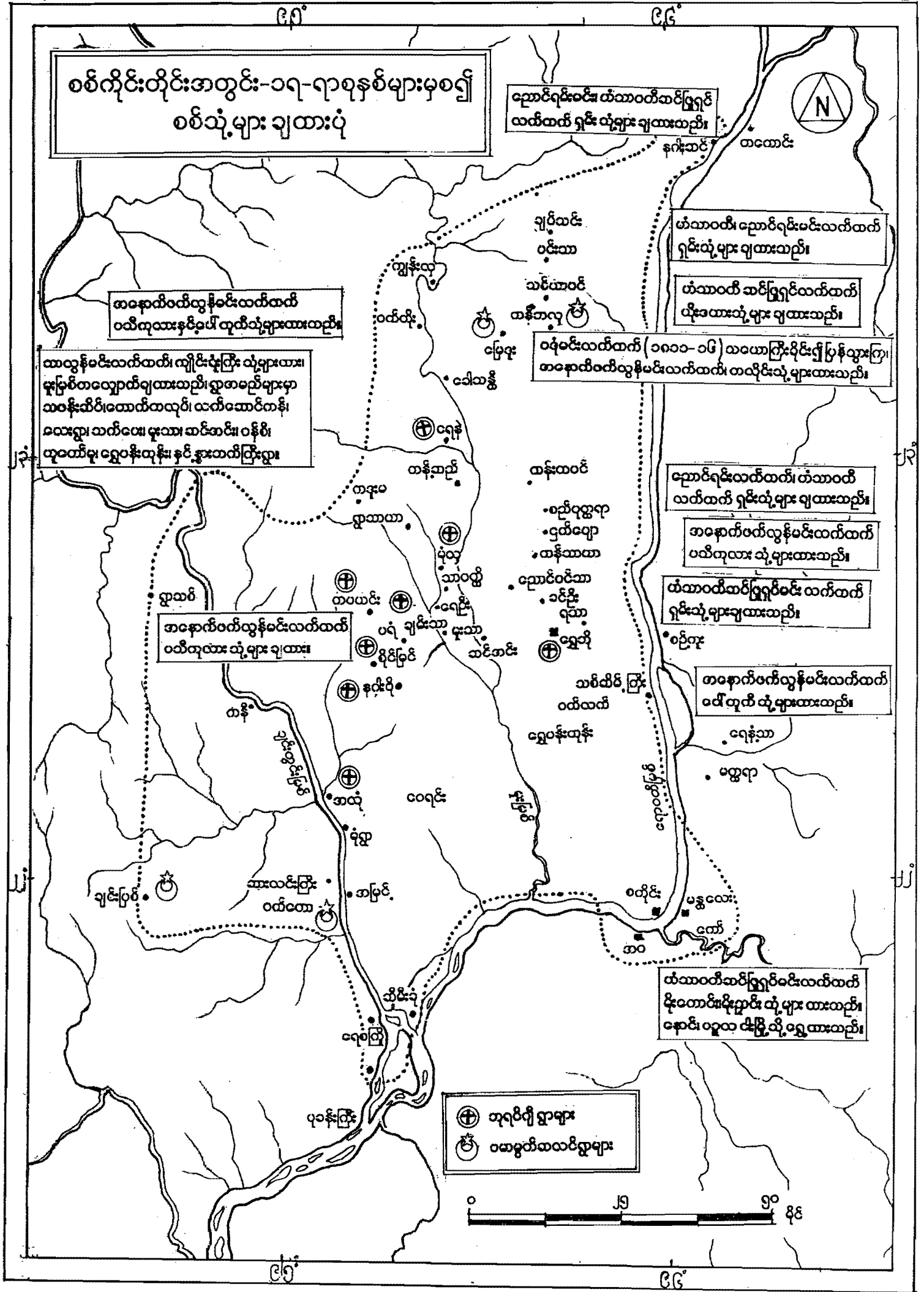
မြန်မာနိုင်ငံ တိုင်းဆယ်တိုင်း
ရာဇမင်္ဂလာ ကျောက်စာ အရ

၁၃၆၅ - ၁၆၅၀

မြန်မာနိုင်ငံ

တိုင်း	ပြည်ကြီးများ
သုနပရန္တ	စကျ၊ စလင်း၊ လယ်ကိုင်း၊ ဖေါင်လင်း၊ ကလေး၊ သောင်သွပ်၊
တမ္ပဒီပ	ပုဂံ၊ အဝ၊ ပင်ရ၊ မြင်စိုင်း၊
ကမ္ဘောဇ	သီပေါ၊ ညောင်ရွှေ၊ မိုးနဲ၊
ဝိန	ဝမ်း၊ ခွေလုံ၊ စန္ဒာ
သီရိခေတ္တရာမ	သရေခေတ္တရာ၊ ဥဒေတရပ်၊ ပန်ထောင်း၊
ဇေယဝဗုဒ္ဓ	ကေတုမတီ၊ ဇေယဝတီ၊
ရာမည	ဟံသာဝတီ၊ ဒိဂုံ၊ ကုသိမ်၊ ရောင်ပြာ၊ မုတ္တိမ
ခေမာဝရ	ကျိုင်းတုံ၊
ဟရိပုဗ္ဗ	ဝင်မယ်၊ ကျိုင်းသဉ်၊
မဟာနဂရ	ကျိုင်းရုံ၊ မိုင်းစဉ်၊

**ဝစ်ကိုင်းတိုင်းအတွင်း-၁၇-ရာစုနှစ်များမှစ၍
ဝစ်သုံများ ချထားပုံ**

ညောင်ရမ်းမင်း တံဆိပ်ဖြင့်
လက်ထက် ရှင်းသုံများ ချထားသည်။

ဟံသာဝတီ၊ ညောင်ရမ်းမင်းလက်ထက်
ရှင်းသုံများ ချထားသည်။

ဟံသာဝတီ ဆင်ဖြူရှင်လက်ထက်
ယိုးဒယားသုံများ ချထားသည်။

ဝန်မင်းလက်ထက် (၁၈၁၀-၁၆) ဝယောကြီးပိုင်း၍ ပြန်လွှားကြ၊
အနောက်ပတ်လွန်မင်းလက်ထက်၊ တလိုင်းသုံများ ချထားသည်။

ညောင်ရမ်းလက်ထက်၊ တံဆိပ်ဖြင့်
လက်ထက် ရှင်းသုံများ ချထားသည်။

အနောက်ပတ်လွန်မင်းလက်ထက်
ပတီတုထား သုံများ ချထားသည်။

ဟံသာဝတီဆင်ဖြူရှင်မင်းလက်ထက်
ရှင်းသုံများ ချထားသည်။

အနောက်ပတ်လွန်မင်းလက်ထက်
ပတီတုထား သုံများ ချထားသည်။

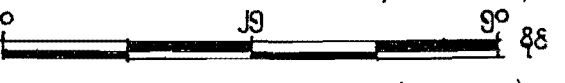
ဟံသာဝတီဆင်ဖြူရှင်မင်းလက်ထက်
မိုးတောင်းမိုးရွာပြီး သုံများ ချထားသည်။
နောင်၊ ဝဇ္ဇာ ငါးမြို့သို့ ဝဋ္ဋထားသည်။

အနောက်ပတ်လွန်မင်းလက်ထက်
ပတီတုထား နှင့်ပတီတုထား သုံများ ချထားသည်။

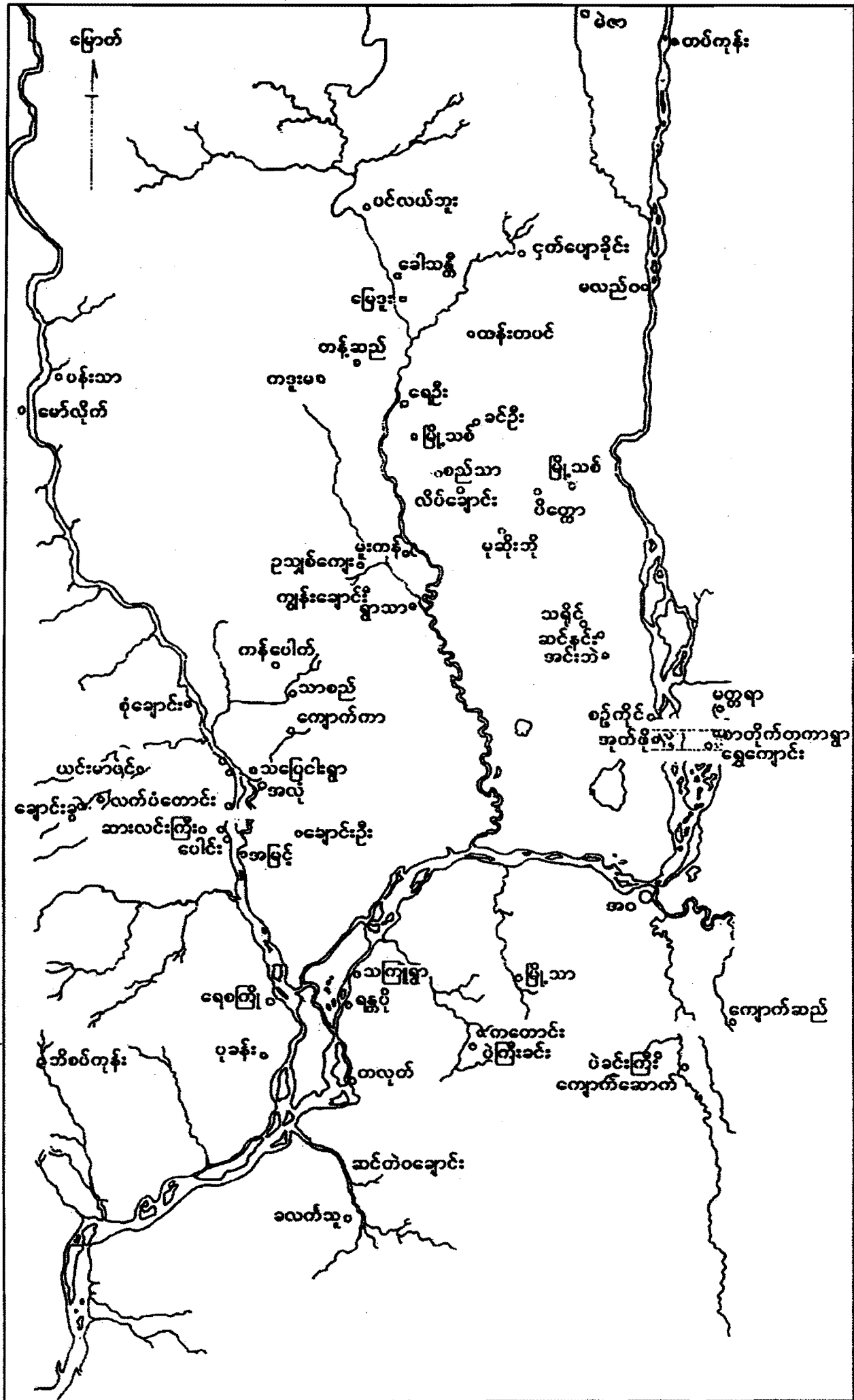
ထာလွန်မင်းလက်ထက်၊ ကျိုင်းတုံမြို့သို့ သုံများ ချထား၊
မူမြစ်တလျှောက် ချထားသည်။ ရွာစုစည်များမှာ
သစ်နံ့ထိပ်၊ ထောက်တလုပ်၊ လက်ဆောင်တန်း၊
ခင်းရွာ၊ သက်ဖေး၊ မူးယား၊ ဆင်ဆင်း၊ ဝန်စိ၊
တူတော်၊ ရွှေဝန်းတုန်း၊ နှင့် နွားတက်ကြီးရွာ။

အနောက်ပတ်လွန်မင်းလက်ထက်
ပတီတုထား သုံများ ချထား။

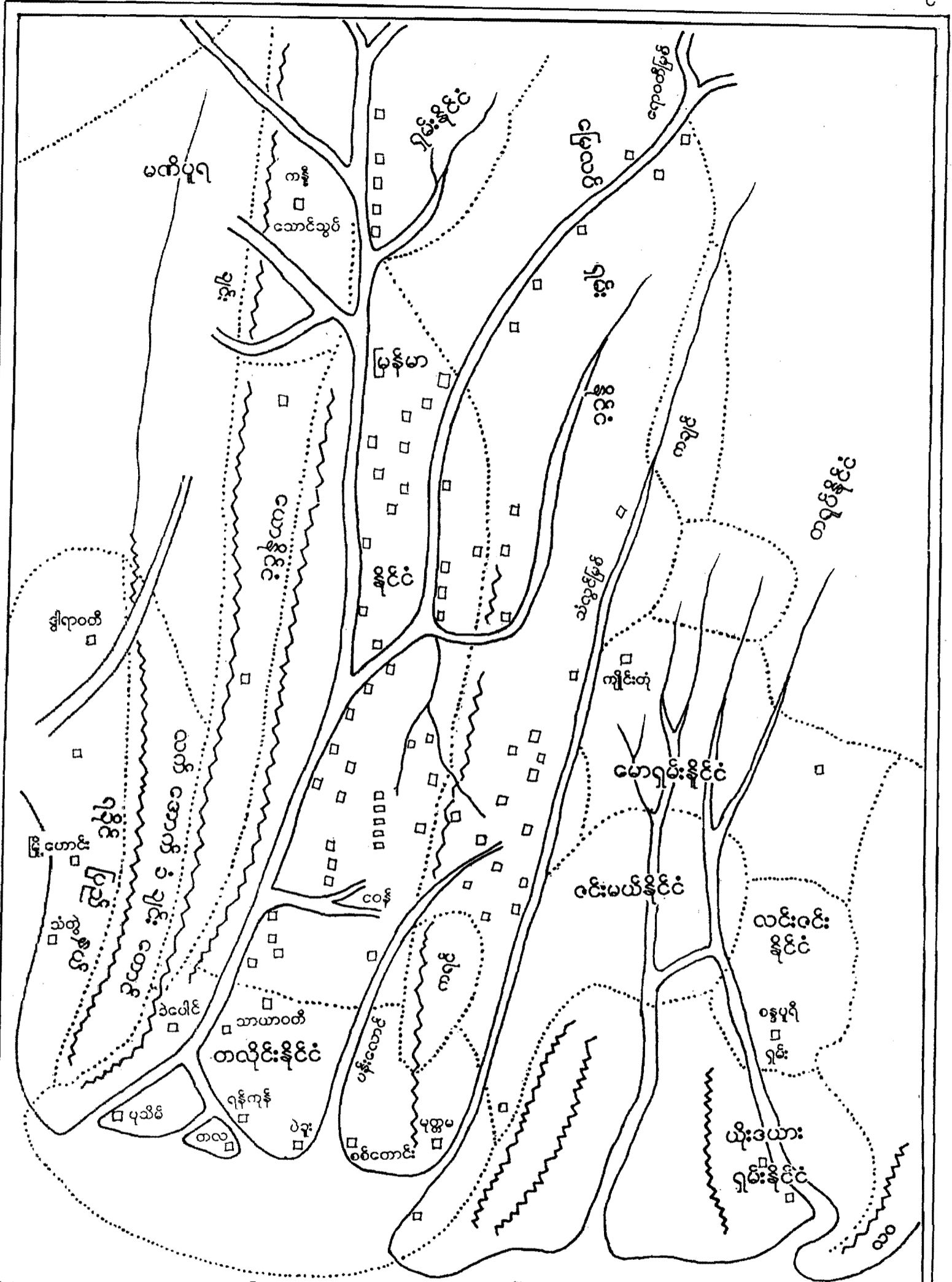
⊕ တုရပ်တော် ရွာများ
⊙ ပေခွတ်တလုပ်ရွာများ

ကသည်းတို့ လာရောက်တိုက်ခိုက်ဖန် များသဖြင့် ခံတပ်တည်၍ နေရသည့်မြို့များ

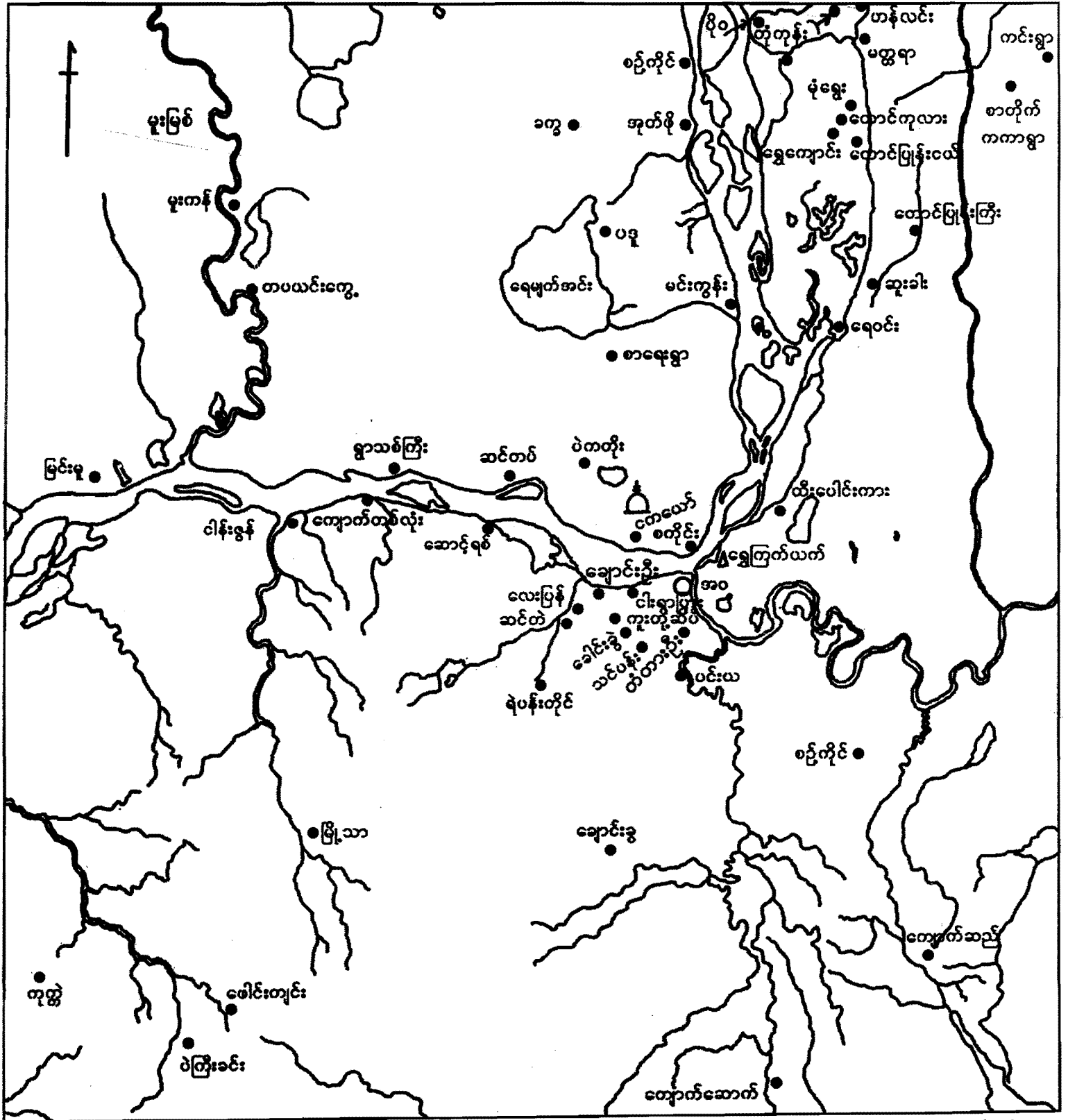
ရိရိ၊ ၁၇၁၄-၅၂ မြန်မာနိုင်ငံအခြေအနေ (၁၉၇၃)ကို ဖိုးသည်း

အင်းဝမင်းပိုင်နက်ပြပုံ
 အမရပူရအိမ်ရှေ့မင်းကျွန်-၁၇၆၅-ရေးဆွဲသည်

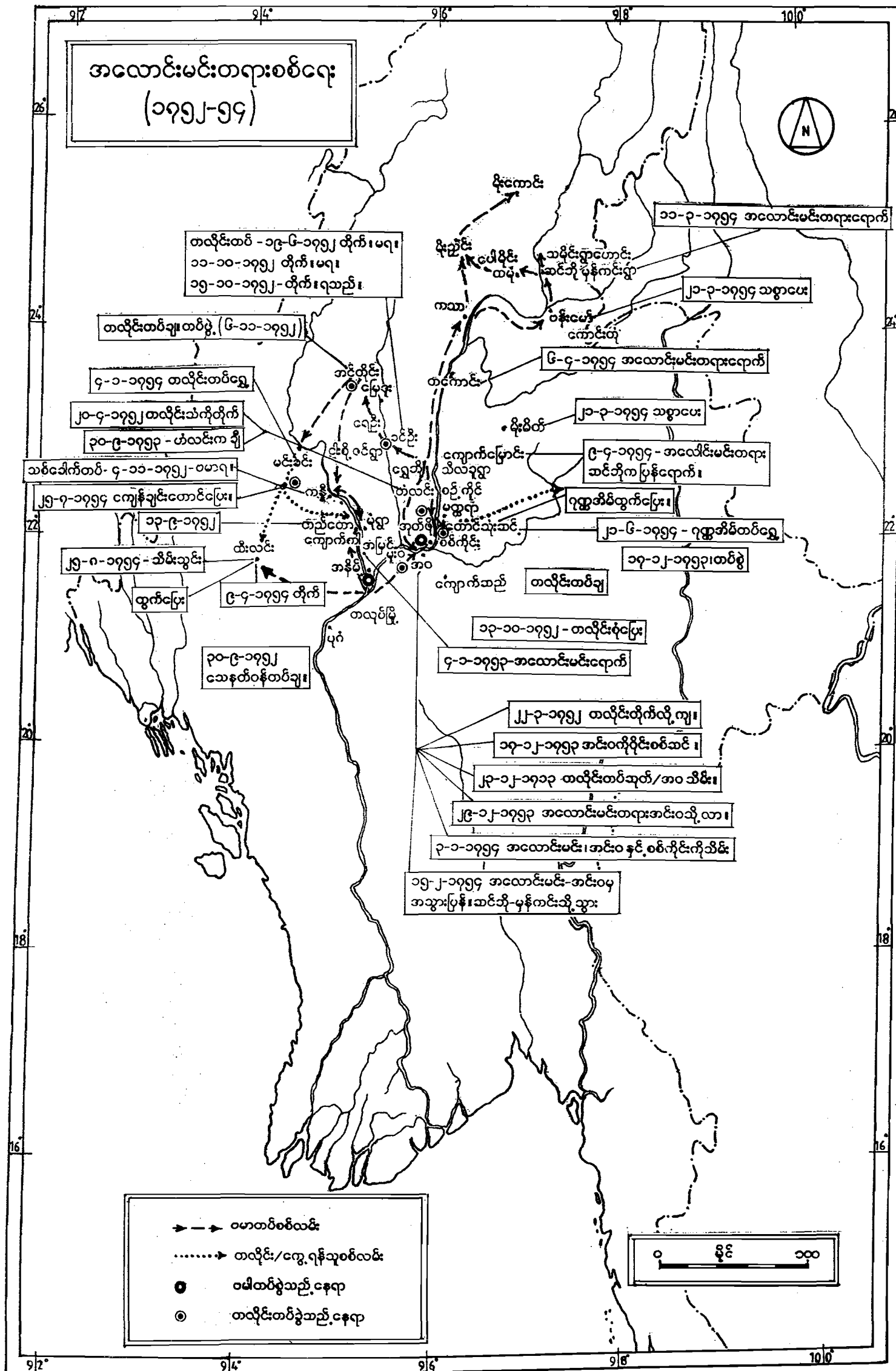
မြန်မာနိုင်ငံသုတေသနဂျာနယ်
 ၁၉၃၆-ခု၊ ဒီဇင်ဘာလ၊ အတွဲ ၂၆/၃၊
 စာမျက်နှာ-၁၅၂။

ခရစ်နှစ် ၁၇၅၂၊ အလောင်းမင်းတရားမပေါ်မီ အဝနှင့် ဝန်းကျင်ဒေသများ

ရိုး ၁၇၁၄-၁၇၅၂ နှစ်အတွင်း မြန်မာနိုင်ငံ၊ ၁၉၇၃၊ စာမျက်နှာ ၄၀-၄၁ ကြားရှိ မြေပုံ။

သန်းထွန်း
၁၈ ဇူလိုင် ၁၉၈၉

**အလောင်းမင်းတရားစစ်ရေး
(၁၇၅၂-၅၄)**

တလိင်းတပ် - ၁၉-၆-၁၇၅၂ တိုက်၊ မရ၊
၁၁-၁၀-၁၇၅၂ တိုက်၊ မရ၊
၁၅-၁၀-၁၇၅၂-တိုက်၊ ရသည်။

တလိင်းတပ်ချုပ်၊ တပ်မှူး (၆-၁၁-၁၇၅၂)

၄-၁-၁၇၅၄ တလိင်းတပ်ရွှေ

၂၀-၄-၁၇၅၂ တလိင်းသံကိုတိုက်

၃၀-၉-၁၇၅၃ - ဖဲလင်းကချီ

သစ်ခေါက်တပ်- ၄-၁၁-၁၇၅၂-မရ၊

၂၅-၇-၁၇၅၄ ကျွန်ချင်းတောင်ပြေး၊

၁၃-၉-၁၇၅၂

၂၅-၈-၁၇၅၄ - သိမ်းသွင်း

ထွက်ပြေး

၉-၄-၁၇၅၄ တိုက်

၃၀-၉-၁၇၅၂
သေနတ်ဝန်တပ်ချုပ်။

မိုးကောင်း

၁၁-၃-၁၇၅၄ အလောင်းမင်းတရားရောက်

၂၁-၃-၁၇၅၄ သစ္စာပေး

၆-၄-၁၇၅၄ အလောင်းမင်းတရားရောက်

၂၁-၃-၁၇၅၄ သစ္စာပေး

၉-၄-၁၇၅၄ - အလောင်းမင်းတရား
ဆင်ဘိုကပြန်ရောက်။

၇၅၅ အိမ်ထွက်ပြေး။

၂၁-၆-၁၇၅၄ - ၇၅၅ အိမ်ထွက်ပြေး။

၁၇-၁၂-၁၇၅၃၊ တပ်မှူး

တလိင်းတပ်ချုပ်

၁၃-၁၀-၁၇၅၂ - တလိင်းစုံပြေး

၄-၁-၁၇၅၃-အလောင်းမင်းရောက်

၂၂-၃-၁၇၅၂ တလိင်းတိုက်လိုကျ။

၁၇-၁၂-၁၇၅၃ အင်းဝကိုရိုင်းစစ်ဆင်။

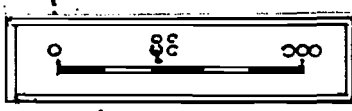
၂၃-၁၂-၁၇၅၃ တလိင်းတပ်ချုပ်/အဝ သိမ်း။

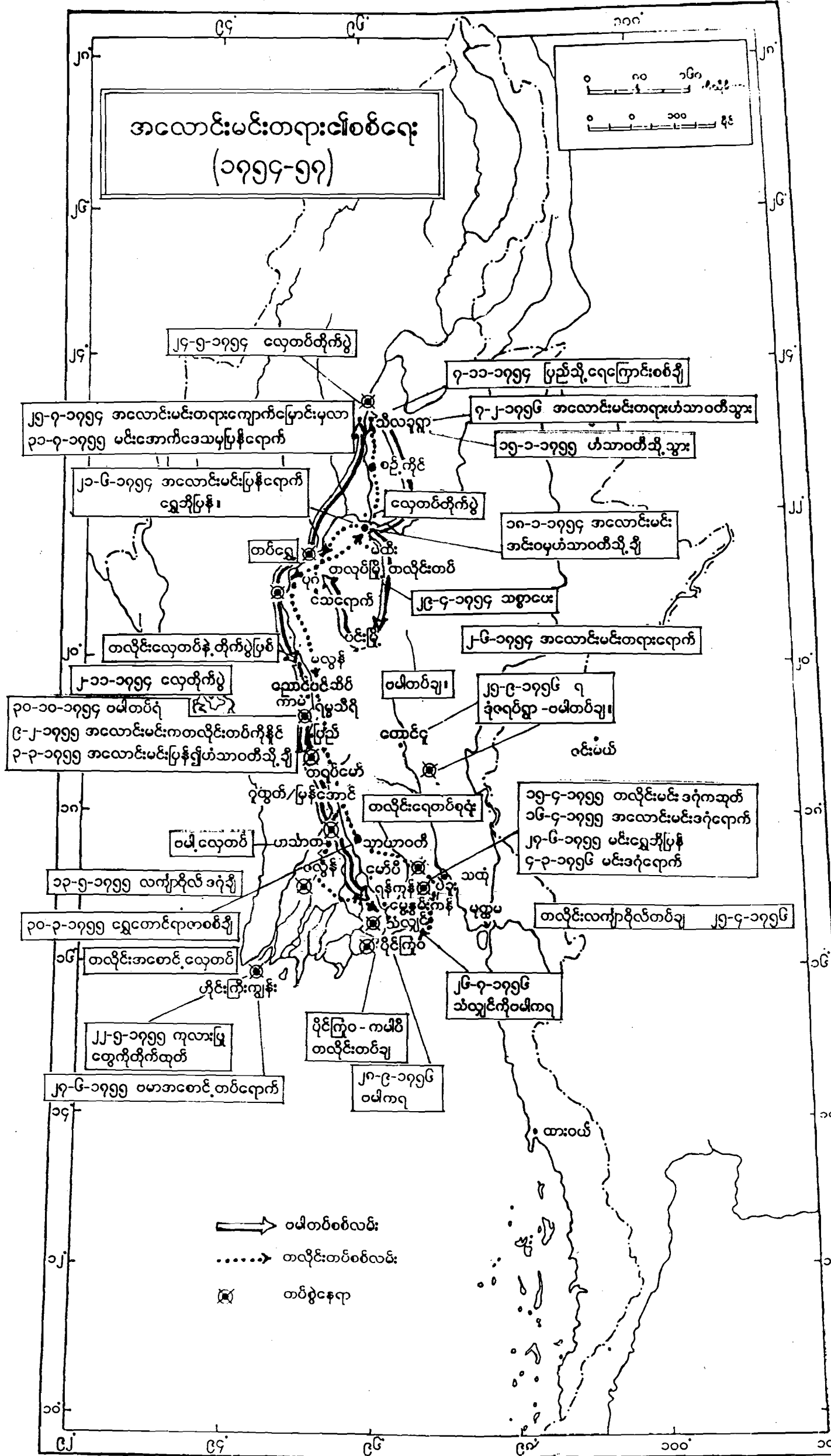
၂၉-၁၂-၁၇၅၃ အလောင်းမင်းတရားအင်းဝသို့လာ။

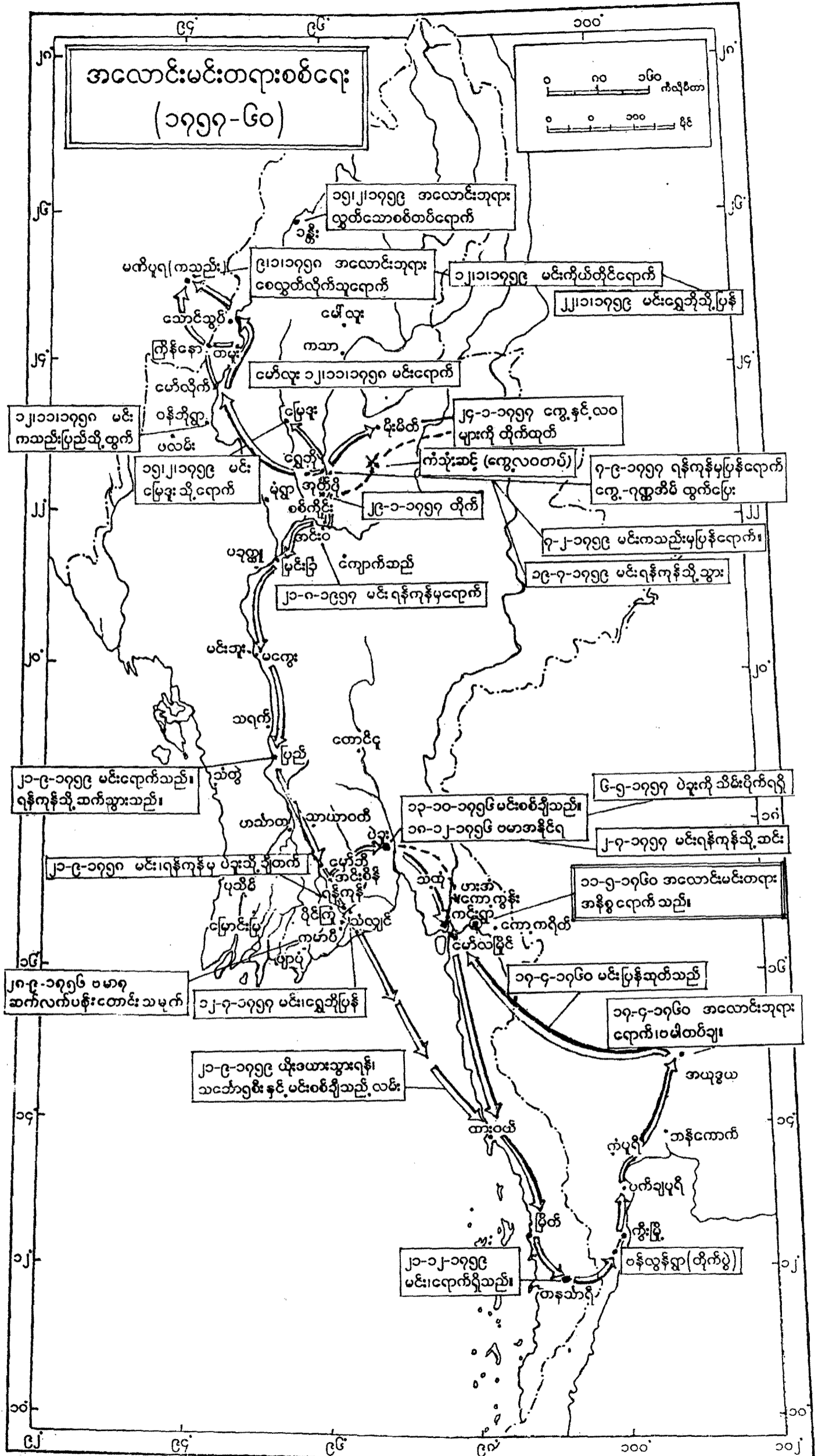
၃-၁-၁၇၅၄ အလောင်းမင်း၊ အင်းဝ နှင့် စစ်ကိုင်းကိုသိမ်း။

၁၅-၂-၁၇၅၄ အလောင်းမင်း-အင်းဝမှ
အသွားပြန်၊ ဆင်ဘို-မှန်ကင်းသို့ သွား

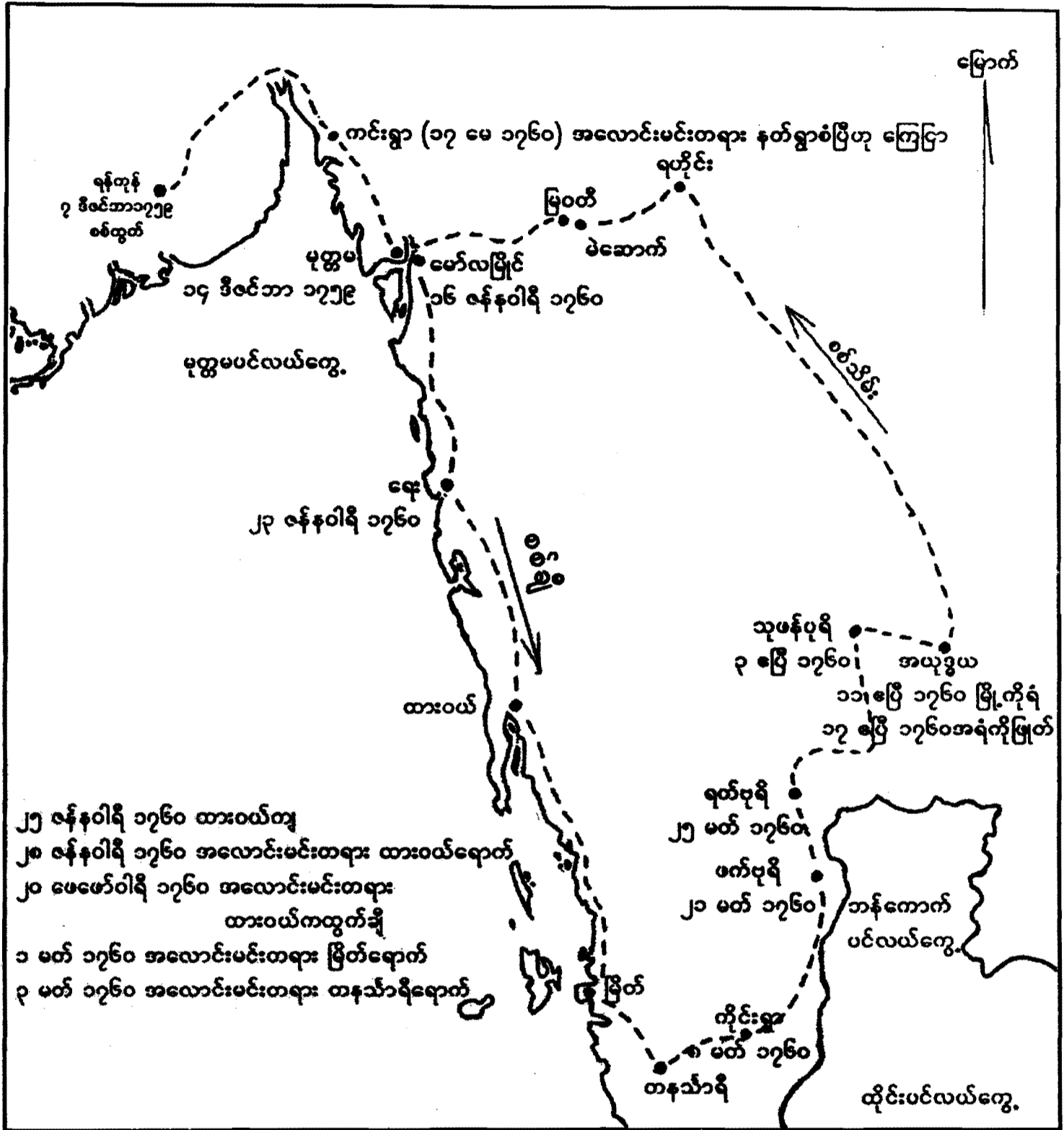
→ → → ဝဟတစ်စစ်လမ်း
 → တလိင်း/ကျွန်ချင်းစစ်လမ်း
 ● ဝမ်တပ်မှူးသည် ငနရာ
 ⊙ တလိင်းတပ်မှူးသည် ငနရာ

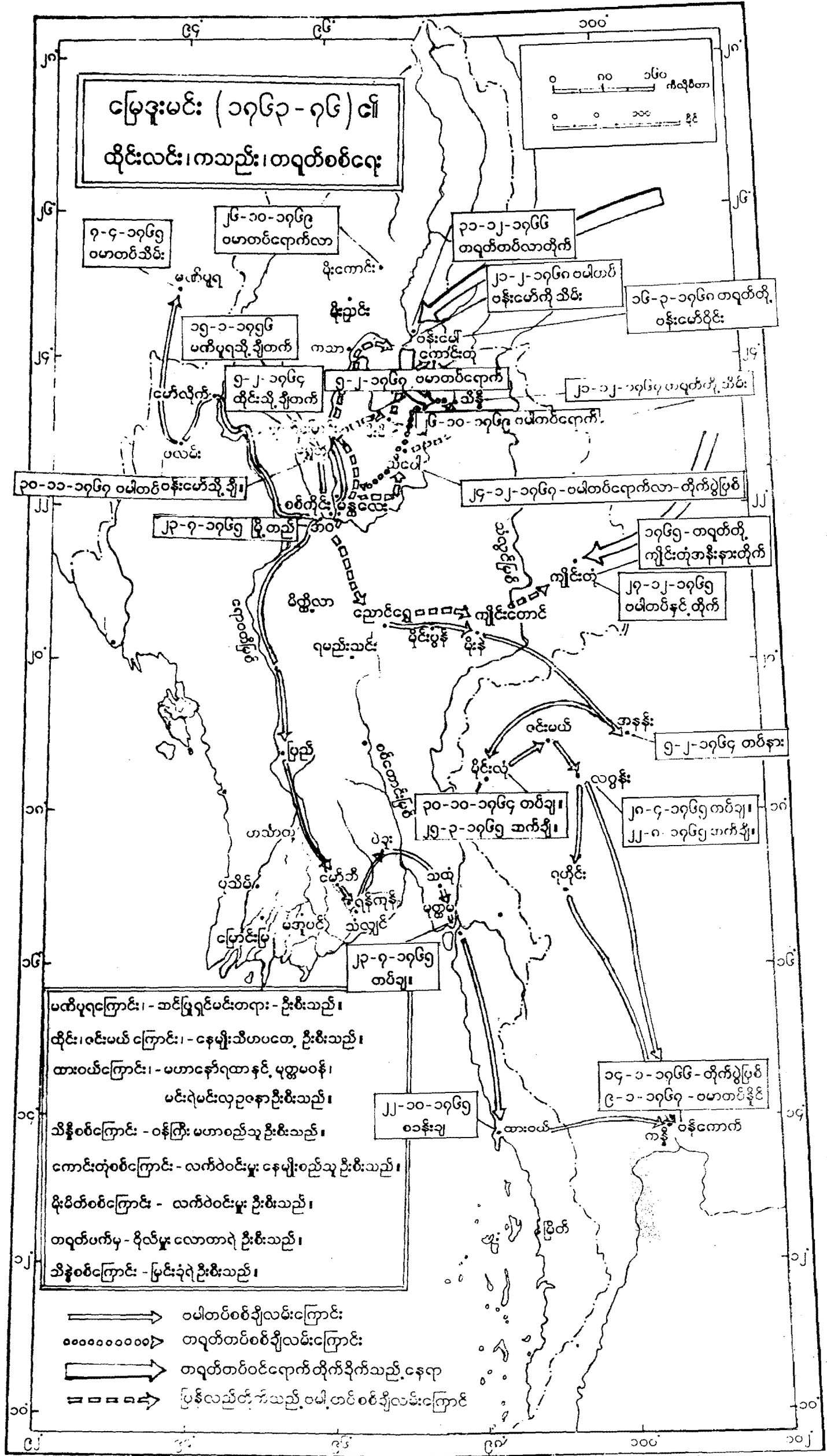

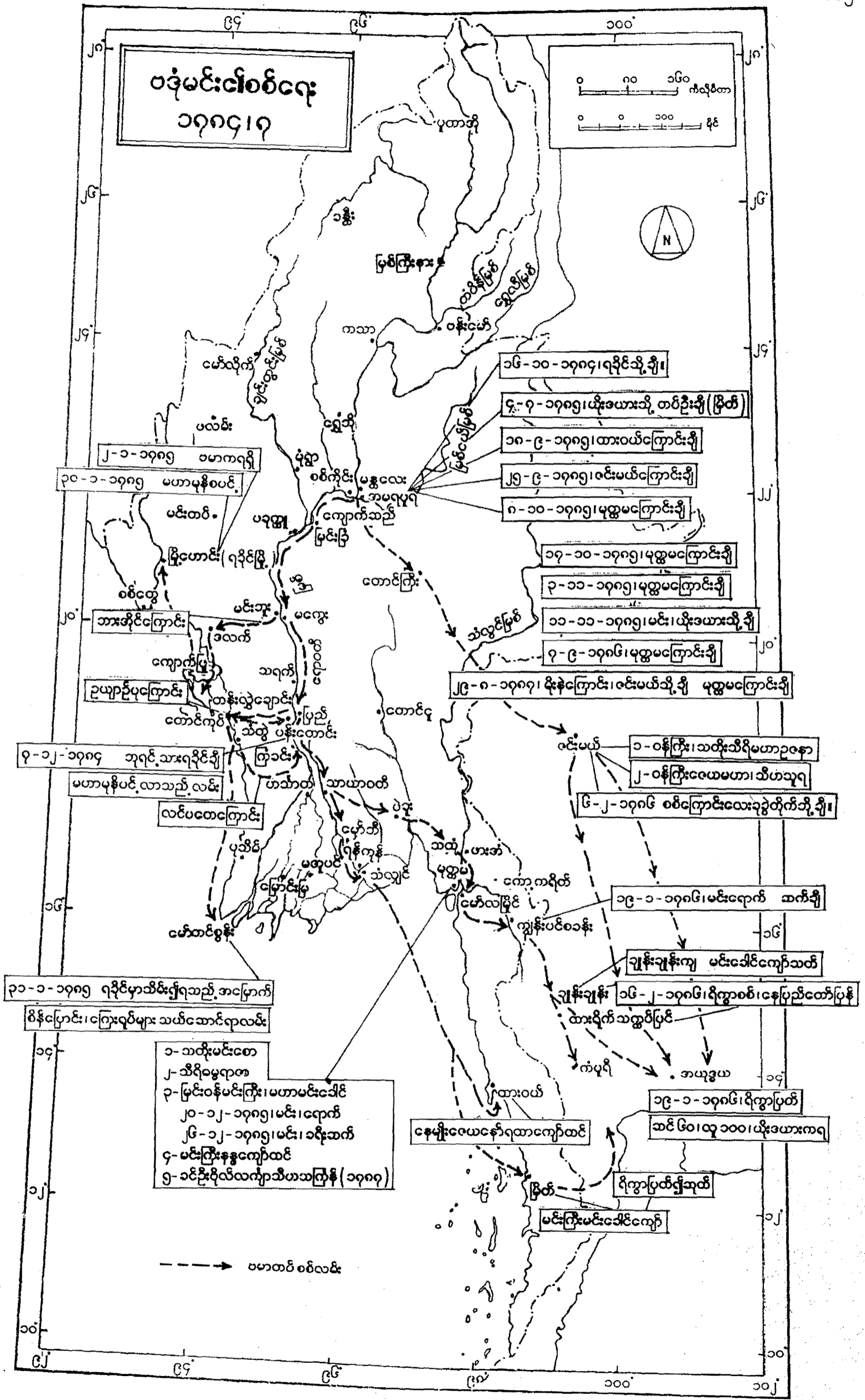

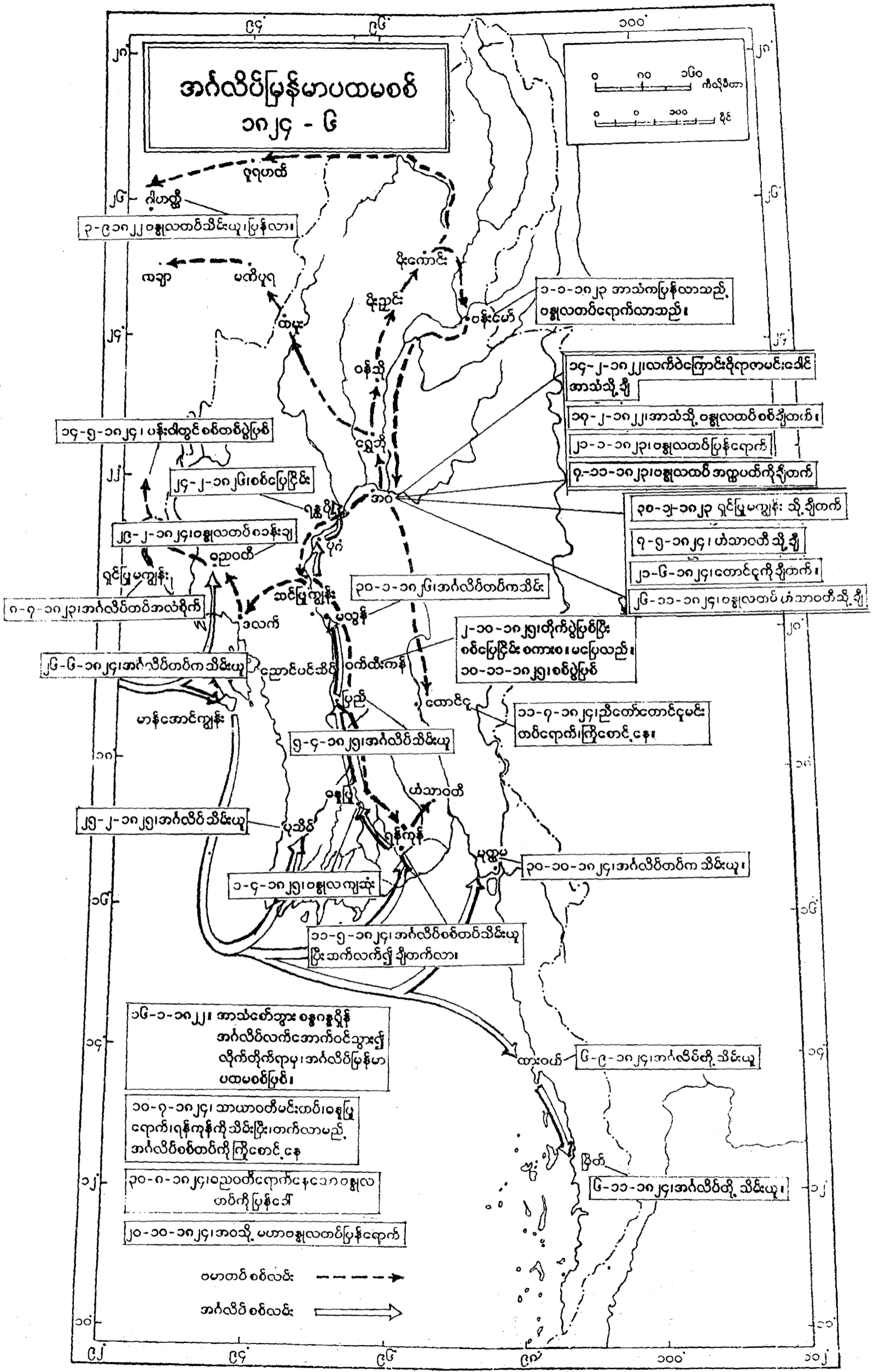
အယုဒ္ဓယကို အလောင်းမင်းတရား ဝန်းရံတိုက်ခိုက်ခြင်း

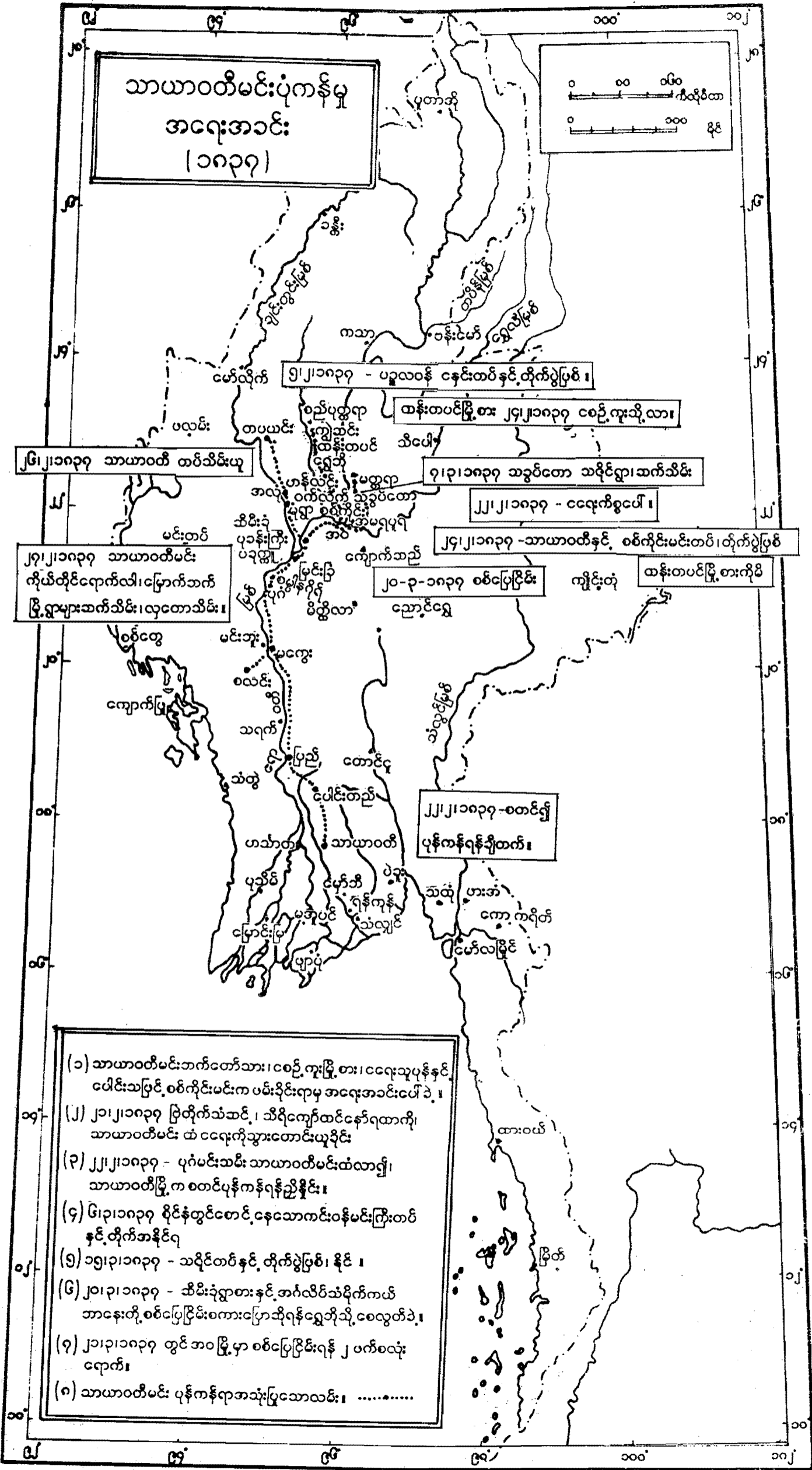

၁၇ ဧပြီ ၁၇၆၀ အလောင်းမင်းတရား၏ အယုဒ္ဓယအရံဖြုတ်
 ၁၁ မေ ၁၇၆၀ အလောင်းမင်းတရား နတ်ရွာစံ
 ဤရက်စွဲနှစ်ခုမှတစ်ပါး အခြားရက်စွဲများမှာ မှန်းဆကောက်ယူသည့် ရက်စွဲများ ဖြစ်ပါသည်။

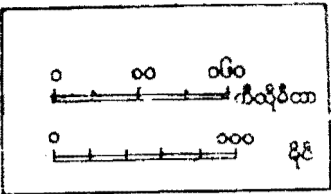

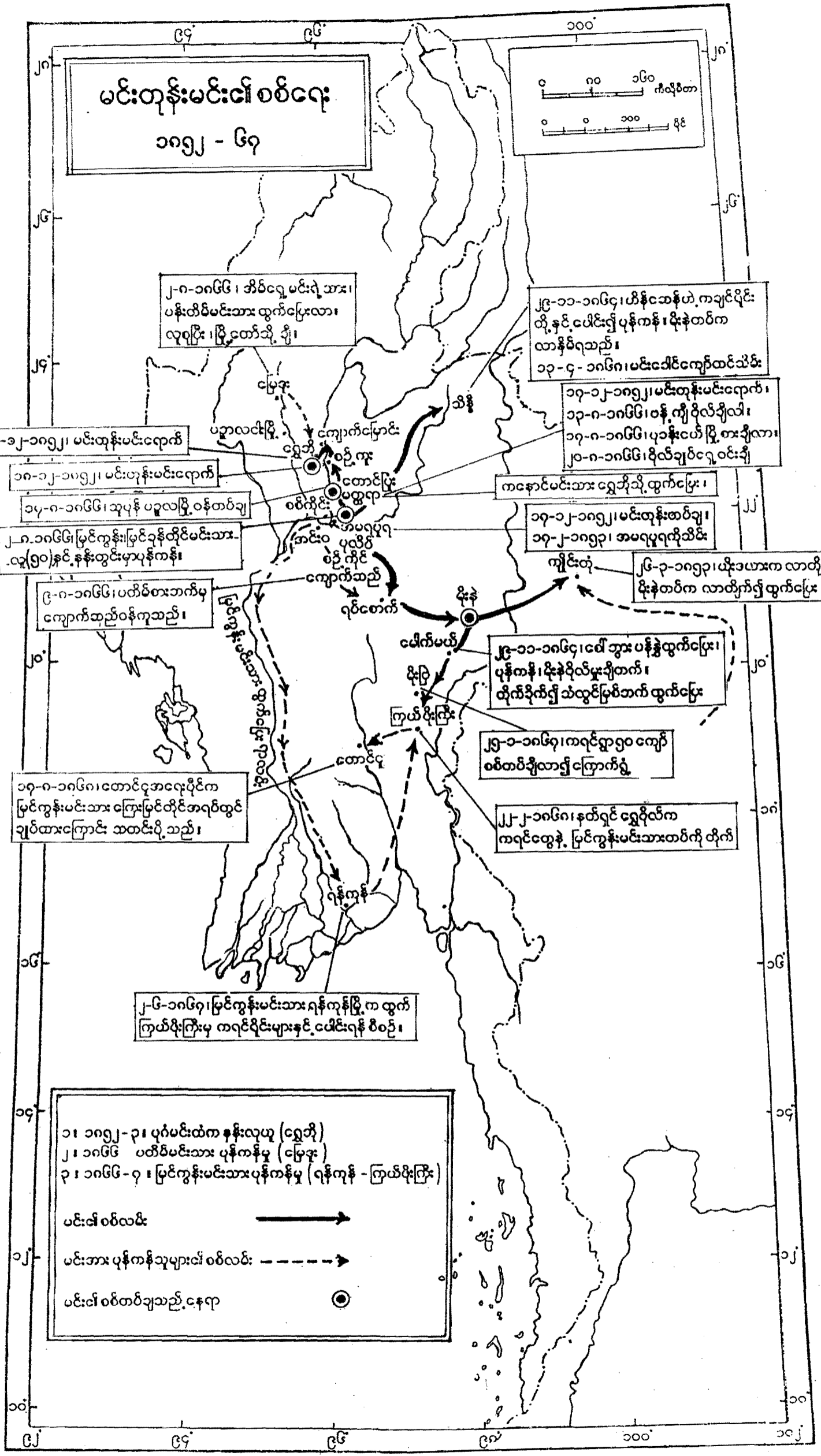
သာယာဝတီမင်းပုံကန်မှ
အရေးအခင်း
(၁၈၃၇)

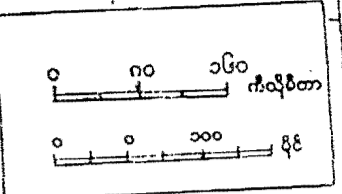
၅၂၂၂၁၈၃၇ - ပဉ္စလစန် ငနင်းတပ်နှင့် တိုက်ပွဲပြစ်။
 ၅၂၂၂၁၈၃၇ - ငနင်းတပ်မြို့စား ၂၄၂၂၁၈၃၇ ခေဉ်းကူးသို့လာ။
 ၅၂၂၂၁၈၃၇ သာယာဝတီ တပ်သိမ်းယူ။
 ၅၂၂၂၁၈၃၇ သာယာဝတီမင်း ကိုယ်တိုင်ရောက်လာ၊ မြောက်ဘက် မြို့ရွာများဆက်သိမ်း၊ လှတောသိမ်း။
 ၅၂၂၂၁၈၃၇ - ငနင်းတပ်မြို့စား ၂၄၂၂၁၈၃၇ - သာယာဝတီနှင့် စစ်ကိုင်းမင်းတပ် တိုက်ပွဲပြစ်။
 ၅၂၂၂၁၈၃၇ - သာယာဝတီနှင့် စစ်ကိုင်းမင်းတပ် တိုက်ပွဲပြစ်။
 ၅၂၂၂၁၈၃၇ - သာယာဝတီနှင့် စစ်ကိုင်းမင်းတပ် တိုက်ပွဲပြစ်။

၅၂၂၂၁၈၃၇ - စတင်၍ ပုန်ကန်ရန် ချီတက်။

- (၁) သာယာဝတီမင်းဘက်တော်သား၊ ငနင်းတပ်မြို့စား၊ ငနင်းသူပုန်နှင့် ငနင်းသပြင်၊ စစ်ကိုင်းမင်းက ပမ်းခိုင်းရာမှ အရေးအခင်းပေါ်ခဲ့။
- (၂) ၂၂၂၂၁၈၃၇ ခြတိုက်သံဆင်၊ သီရိကျော်ထင်နော်ရထာကို သာယာဝတီမင်း ထံ ငနင်းကိုသွားတောင်းယူခိုင်း။
- (၃) ၂၂၂၂၁၈၃၇ - ပုန်မင်းသိမ်း သာယာဝတီမင်းထံလာ၍၊ သာယာဝတီမြို့က စတင်ပုန်ကန်ရန် ချီတက်။
- (၄) ၅၂၂၂၁၈၃၇ စိုင်းနဲတွင်စောင် ငနင်းသားကင်းဝန်မင်းကြီးတပ် နှင့် တိုက်အနိုင်ရ။
- (၅) ၁၅၂၂၁၈၃၇ - သခိုင်တပ်နှင့် တိုက်ပွဲပြစ်၊ နိုင်။
- (၆) ၂၀၂၂၁၈၃၇ - သိမ်းခုံစားနှင့် အင်္ဂလိပ်သံခိုက်ကယ် အာဇာနည် စစ်ပြေငြိမ်းစကားပြောဆိုရန် ရွှေဘိုသို့ ခေလွတ်ခဲ့။
- (၇) ၂၂၂၂၁၈၃၇ တွင် အဝမြို့မှာ စစ်ပြေငြိမ်းရန် ၂ ပက်စလုံး ရောက်။
- (၈) သာယာဝတီမင်း ပုန်ကန်ရာအသုံးပြုသောလမ်း။

မင်းတုန်းမင်းငါးစပ်ရေး
၁၈၅၂ - ၆၇

၂-၈-၁၈၆၆၊ အိမ်ရှေ့မင်းရဲ့အား၊ ပန်းတိမ်မင်းအား ထွက်ပြေးလာ၊ လူရုဗြူး၊ မြို့တော်သို့ ချီ၊

၂၉-၁၁-၁၈၆၄၊ ဟိန်ခေအန်ဟဲ ကချင်ပိုင်း တို့နှင့် ငေါင်း၍ ပုန်ကန်၊ မိုးနဲတပ်က လာနိုင်ရသည်။
၁၃-၄-၁၈၆၈၊ မင်းခေါင်ကျော်ထင်သိမ်း

၂၁-၁၂-၁၈၅၂၊ မင်းတုန်းမင်းရောက်

၁၇-၁၂-၁၈၅၂၊ မင်းတုန်းမင်းရောက်၊
၁၃-၈-၁၈၆၆၊ ဝန်ကျီဝိုလ်ချီလာ၊
၁၇-၈-၁၈၆၆၊ ပုခန်းငယ် မြို့ စားချီလာ၊
၂၀-၈-၁၈၆၆၊ ဝိုလ်ချုပ်ငွေဝင်းချီ

၁၈-၁၂-၁၈၅၂၊ မင်းတုန်းမင်းရောက်

ကနောင်မင်းအား ရွှေဘိုသို့ ထွက်ပြေး၊

၁၄-၈-၁၈၆၆၊ သုပန် ပဉ္စလမြို့ ဝန်တပ်ချ

၁၇-၁၂-၁၈၅၂၊ မင်းတုန်းတပ်ချ၊
၁၇-၂-၁၈၅၃၊ အမရပူရကိုသိမ်း

၂-၈-၁၈၆၆၊ မြင်ကွန်း၊ မြင်ခုန်တိုင်မင်းအား လူ(၅၀)နှင့် နန်းတွင်းမှာပုန်ကန်၊

၉-၈-၁၈၆၆၊ ပတိမ်စားဘက်မှ ကျောက်ဆည်ဝန်ကူသည်။

ကျိုင်းတုံ၊ ၂၆-၃-၁၈၅၃၊ ယိုးဒယားက လာတိုက် မိုးနဲတပ်က လာတိုက်၍ ထွက်ပြေး

၃-၈-၁၈၆၆၊ တောင်ငူအရေးပိုင်က မြင်ကွန်းမင်းအား ကြားမြင်တိုင်အရပ်တွင် ချုပ်ထားကြောင်း သတင်းပို့ သည်။

၂၉-၁၁-၁၈၆၄၊ ငေါ်ဘွားပန်နွဲ့ထွက်ပြေး၊ ပုန်ကန်၊ မိုးနဲဝိုလ်မှူးချီတက်၊ တိုက်ခိုက်၍ သံလွင်မြစ်ဘက် ထွက်ပြေး

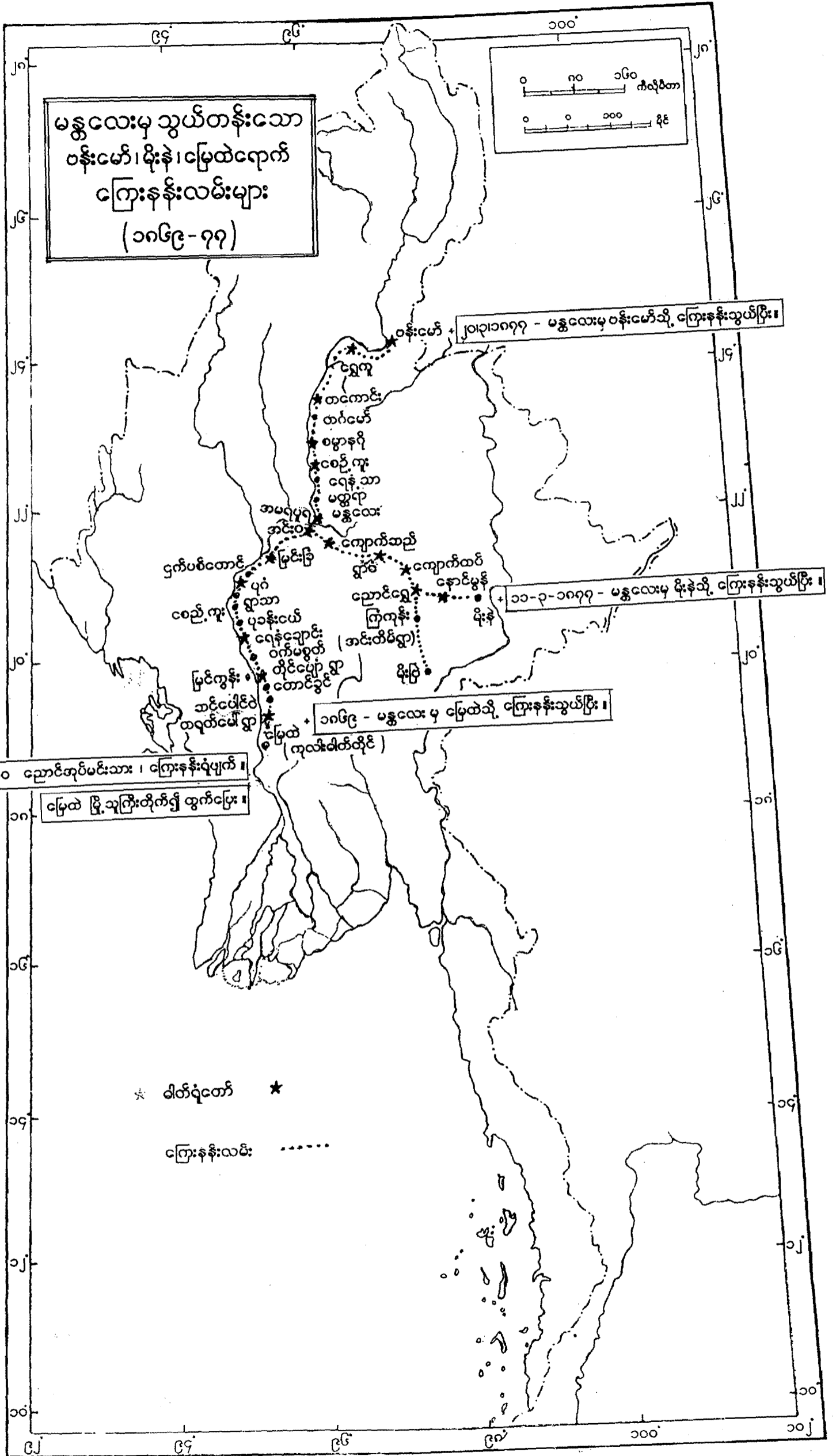
၂၅-၁-၁၈၆၇၊ ကရင်ရွာ၅၀ ကျော် ဝစ်တပ်ချီလာ၍ ကြောက်ရွံ့

၂၂-၂-၁၈၆၈၊ နတ်ရှင် ရွှေဝိုလ်က ကရင်တွေနဲ့ မြင်ကွန်းမင်းအားတပ်ကို တိုက်

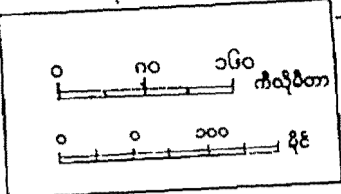
၂-၆-၁၈၆၇၊ မြင်ကွန်းမင်းအား ရန်ကင်းမြို့က ထွက် ကြယ်မိုးကြီးမှ ကရင်ရိုင်းများနှင့် ငေါင်းရန် စီစဉ်။

၁၊ ၁၈၅၂-၃၊ ပုဂံမင်းထံက နန်းလှယူ (ရွှေဘို)
၂၊ ၁၈၆၆ ပတိမ်မင်းအား ပုန်ကန်မှု (မြေဒူး)
၃၊ ၁၈၆၆-၇၊ မြင်ကွန်းမင်းအား ပုန်ကန်မှု (ရန်ကင်း - ကြယ်မိုးကြီး)

မင်းငါးစပ်လမ်း: —————→
မင်းအား ပုန်ကန်သူများ ငါးစပ်လမ်း: - - - - -→
မင်းငါးစပ်တပ်ချသည် နေရာ: ●

မန္တလေးမှ သွယ်တန်းသော
ဝန်းမော်၊ မိုးနဲ၊ မြေထဲရောက်
ကြေးနန်းလမ်းများ
(၁၈၆၉-၇၇)

၂၀၁၃-၁၈၇၇ - မန္တလေးမှ ဝန်းမော်သို့ ကြေးနန်းသွယ်ပြီး။

၁၁-၃-၁၈၇၇ - မန္တလေးမှ မိုးနဲသို့ ကြေးနန်းသွယ်ပြီး။

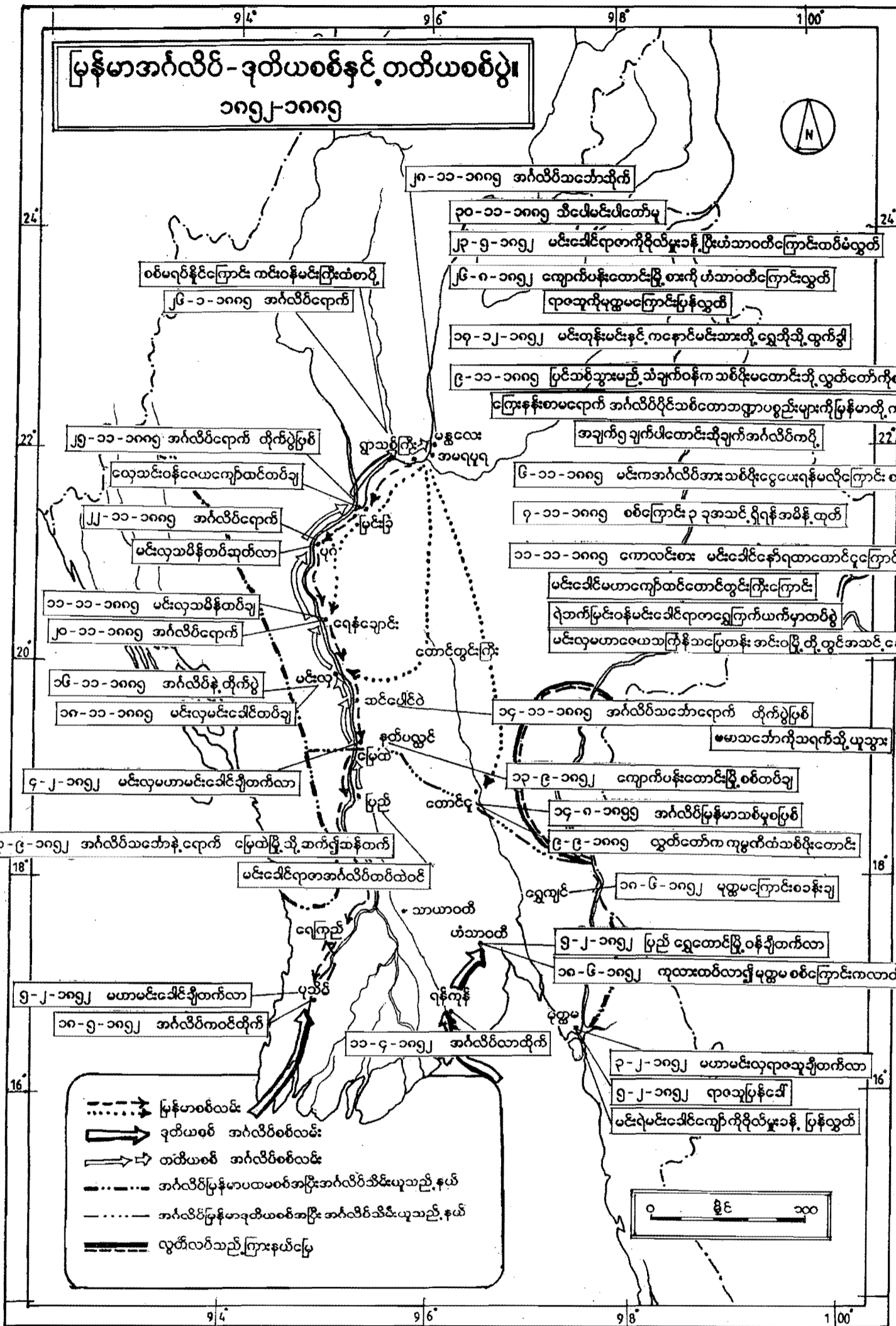
၁၈၆၉ - မန္တလေးမှ မြေထဲသို့ ကြေးနန်းသွယ်ပြီး။

၇-၇-၁၈၈၀ ညောင်အုပ်မင်းသား၊ ကြေးနန်းရံပျက်။

မြေထဲ မြို့သူကြီးတိုက်၍ ထွက်ပြေး။

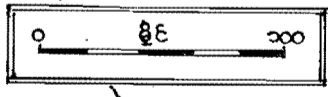
* ဝါတ်ရံတော် *

ကြေးနန်းလမ်း:

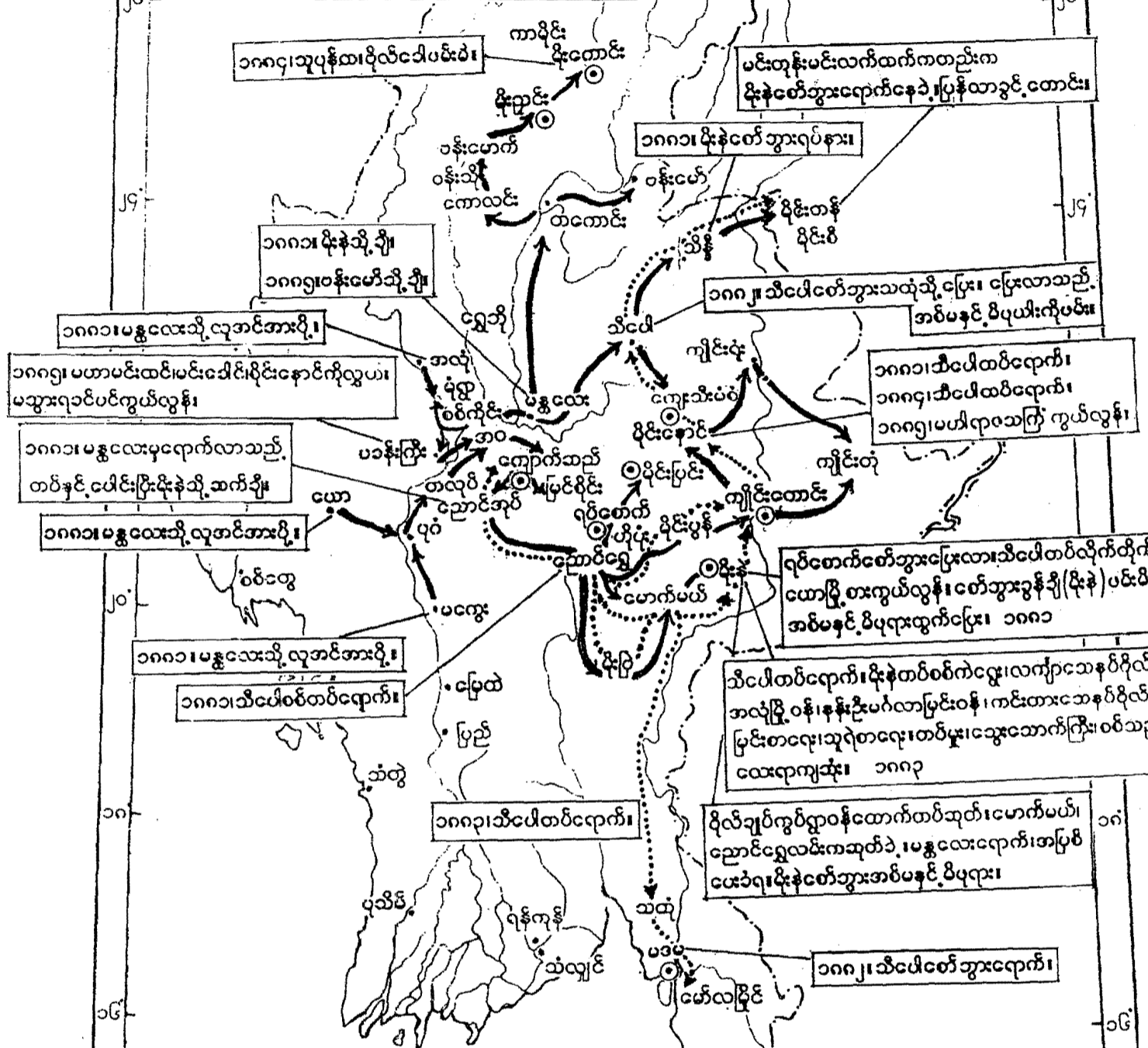
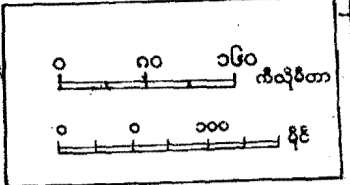

ပြန်မာအင်္ဂလိပ်-ဒုတိယစစ်နှင့် တတိယစစ်ပွဲ
၁၈၅၂-၁၈၈၅

- ပြန်မာစစ်လမ်း
- ဒုတိယစစ် အင်္ဂလိပ်စစ်လမ်း
- တတိယစစ် အင်္ဂလိပ်စစ်လမ်း
- အင်္ဂလိပ်ပြန်မာပထမစစ်အပြီးအင်္ဂလိပ်အိမ်နယ်နိမိတ်
- အင်္ဂလိပ်ပြန်မာဒုတိယစစ်အပြီးအင်္ဂလိပ်အိမ်နယ်နိမိတ်
- လွတ်လပ်သည့် ကြားနယ်ပြင်

သီပေါမင်းလက်ထက်နိုင်ငံ အရှေ့ နှင့် မြောက်၊စစ်ရေး (၁၈၇၈-၈၅)

၁၈၇၈၊ သူပုန်ထ၊ ဝိုင်ပေါမင်းခံ၊

၁၈၇၉၊ မန္တလေးသို့ လူအင်အားပို့၊

၁၈၈၀၊ မန္တလေးမှ ရောက်လာသည့် တပ်နှင့် ဝေါင်းပြီး ဝိုင်ပေါသို့ ဆက်ချီ၊

၁၈၈၁၊ မန္တလေးသို့ လူအင်အားပို့၊

၁၈၈၂၊ သီပေါတပ်ရောက်၊

၁၈၈၃၊ သီပေါတပ်ရောက်၊

၁၈၈၄၊ သီပေါတပ်ရောက်၊

၁၈၈၅၊ သီပေါတပ်ရောက်၊

၁၈၈၆၊ သီပေါတပ်ရောက်၊

၁၈၈၇၊ သီပေါတပ်ရောက်၊

၁၈၈၈၊ သီပေါတပ်ရောက်၊

၁၈၈၉၊ သီပေါတပ်ရောက်၊

၁၈၉၀၊ သီပေါတပ်ရောက်၊

၁၈၉၁၊ သီပေါတပ်ရောက်၊

၁၈၉၂၊ သီပေါတပ်ရောက်၊

၁၈၉၃၊ သီပေါတပ်ရောက်၊

၁၈၉၄၊ သီပေါတပ်ရောက်၊

၁၈၉၅၊ သီပေါတပ်ရောက်၊

၁၈၉၆၊ သီပေါတပ်ရောက်၊

၁၈၉၇၊ သီပေါတပ်ရောက်၊

၁၈၉၈၊ သီပေါတပ်ရောက်၊

၁၈၉၉၊ သီပေါတပ်ရောက်၊

၁၉၀၀၊ သီပေါတပ်ရောက်၊

၃၀-၁-၁၈၈၀၊ ဝိုင်ပေါ၊ ရပ်တော်၊ မိုင်းနောင်၊ မိုင်းပြ ဝေသသူပုန်ထသည်။

ဝိုင်ပေါစစ်ကြောင်း -
 ဝေါင်းပြီး စားသောက်ပေးပြီး ပဟာမင်းတော် မင်းခေါင်ကျော်၊ အလုံမြို့ ဝန်၊ ညောင်အုပ်မြို့ မင်းကြီးမင်းလှ မဟာမင်းခေါင်၊ မကွေးမြို့ စားကောလင်းမြို့ စားမင်းကြီး ဝိုင်ပေါစစ်မဟာ မင်းခေါင်သူရိန်။

မိုင်းပြစစ်ကြောင်း -
 မိုင်းပြစစ်ကြီး၊ မြင်ပိုင်းမြို့ စားမင်းကြီး

မိုင်းနောင်စစ်ကြောင်း -
 ဝန်ထောက်ကြီး၊ ဝိုင်အုပ်၊ မဟာရာဇသိကြီး၊ လက်ဝဲ သေနပ်မိုင်း မင်းကျော်သီဟမင်းတင်၊ မြင်းစုဝန်ကြီး မဟာမင်းခေါင်ကျော်ထင်။

ရှမ်းတပ်များတို့ စစ်ချီရာလမ်း
 သီပေါမင်းတပ် စစ်ချီရာလမ်း
 စစ်ပြစ်သည့် မြို့များ ○

ရပ်တော်စစ်ဘွားပြေးလာ သီပေါတပ်လိုက်တိုက်၊ ဝေါင်းပြီး စားကွယ်လွန်၊ စစ်ဘွားခွန်ချီ (ဝိုင်ပေါ) မင်းမိ၊ အပ်မနှင့် ဝိုင်ပုရားထွက်ပြေး၊ ၁၈၈၁

သီပေါတပ်ရောက်၊ ဝိုင်ပေါစစ်ကြောင်း၊ လက်ျာသေနပ်မိုင်း အလုံမြို့ ဝန်၊ နန်းဦးမဟာပြင်းဝန်၊ ကင်းစားဘေခပ်မိုင်း၊ မြင်းစားရေး၊ သူရဲစားရေး၊ တပ်မှူး၊ သွေးသောက်ကြီး၊ စစ်သည် ထွေးရာကျသေး၊ ၁၈၈၃

မိုင်းပြစစ်ကြောင်း၊ ဝိုင်ပေါစစ်ကြောင်း၊ မဟာမင်း၊ ညောင်ရွှေလမ်းကဆုတ်ခဲ့၊ မန္တလေးရောက်၊ အပြစ် ဝေခံရ၊ ဝိုင်ပေါစစ်ဘွားအပ်မနှင့် ဝိုင်ပုရား။

၁၈၇၈၊ သူပုန်ထ၊ ဝိုင်ပေါမင်းခံ၊

၁၈၇၉၊ မန္တလေးသို့ လူအင်အားပို့၊

၁၈၈၀၊ မန္တလေးမှ ရောက်လာသည့် တပ်နှင့် ဝေါင်းပြီး ဝိုင်ပေါသို့ ဆက်ချီ၊

၁၈၈၁၊ မန္တလေးသို့ လူအင်အားပို့၊

၁၈၈၂၊ သီပေါတပ်ရောက်၊

၁၈၈၃၊ သီပေါတပ်ရောက်၊

၁၈၈၄၊ သီပေါတပ်ရောက်၊

၁၈၈၅၊ သီပေါတပ်ရောက်၊

၁၈၈၆၊ သီပေါတပ်ရောက်၊

၁၈၈၇၊ သီပေါတပ်ရောက်၊

၁၈၈၈၊ သီပေါတပ်ရောက်၊

၁၈၈၉၊ သီပေါတပ်ရောက်၊

၁၈၉၀၊ သီပေါတပ်ရောက်၊

၁၈၉၁၊ သီပေါတပ်ရောက်၊

၁၈၉၂၊ သီပေါတပ်ရောက်၊

၁၈၉၃၊ သီပေါတပ်ရောက်၊

၁၈၉၄၊ သီပေါတပ်ရောက်၊

၁၈၉၅၊ သီပေါတပ်ရောက်၊

၁၈၉၆၊ သီပေါတပ်ရောက်၊

၁၈၉၇၊ သီပေါတပ်ရောက်၊

၁၈၉၈၊ သီပေါတပ်ရောက်၊

၁၈၉၉၊ သီပေါတပ်ရောက်၊

၁၉၀၀၊ သီပေါတပ်ရောက်၊

